IV

(EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrit 2009 vastu võetud õigusaktid)

KOMISJONI OTSUS,

6. november 2008,

riigiabi C 19/05 (ex N 203/05) kohta, mida Poola andis äriühingule Stocznia Szczecińska

(teatavaks tehtud numbri K(2008) 6770 all)

(Ainult poolakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2010/3/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi [1] vastavalt eespool osutatud sätetele

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 27. aprilli 2004. aasta kirjaga, mis registreeriti 28. aprillil 2004, teatas Poola vastavalt ühinemislepingu ajutist korda reguleeriva IV lisa punkti 3 sätetele meetmetest Stocznia Szczecińska Nowa Sp.z.o.o. (AS Uus Szczecini Laevatehas, edaspidi „SSN") ümberkorraldamise toetamiseks. Juhtum registreeriti numbri PL 31/2004 all.

(2) 19. mai 2004. aasta kirjaga palus komisjon esitada Poolal teatavad puuduvad dokumendid. Need esitati 16. juunil 2004. Komisjon palus lisateavet 12. augusti 2004. aasta, 18. novembri 2004. aasta ja 4. märtsi 2005. aasta kirjadega, millele Poola vastas vastavalt 24. septembri 2004. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, 28. jaanuari 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 2. veebruaril 2005, 30. märtsi 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 1. aprillil 2005, ning 18. aprilli 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 20. aprillil 2005. Poola ametiasutustega kohtuti 9. novembril 2004, 17. novembril 2004 ja 3. märtsil 2005.

(3) 22. aprilli 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, nõustus Poola, et juhul, kui mõnda meedet saab käsitada uue abina, käsitleb komisjon 27. aprilli 2004. aasta teatist PL 31/2004 EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohase teatisena. Juhtumile määrati uus number N 203/2005.

(4) 1. juunil 2005 võttis komisjon vastu otsuse algatada seoses Poola ametiasutuste teatatud ümberkorraldusabi andmisega SSNile EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlus. Komisjon avaldas otsuse *Euroopa Liidu Teatajas* [2] ning kutsus Poolat ja huvitatud isikuid üles esitama märkusi.

(5) 24. juuni 2005. aasta kirjas märkisid Poola ametiasutused, et otsus sisaldas konfidentsiaalset teavet, ning palusid sellise teabe otsuse avalikult kättesaadavast versioonist kustutada. Komisjon vastas 15. juuli 2005. aasta kirjaga. 30. juuni 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 1. juulil 2005, 26. juuli 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 27. juulil 2005, ning 30. augusti 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 1. septembril 2005, palus Poola pikendada menetluse algatamise otsuse kohta märkuste esitamise tähtaega. Komisjon vastas vastavalt 12. juuli 2005. aasta, 2. augusti 2005. aasta ja 9. septembri 2005. aasta kirjadega. 4. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 7. oktoobril 2005, esitasid Poola ametiasutused ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse kohta oma märkused. Selle kirjaga esitas Poola ka

[1] ELT C 23, 1.2.2007, lk 20.

[2] ELT C 222, 2.9.2005, lk 7.

2002. aasta detsembri ümberkorralduskava aastateks 2002–2004, mida oli muudetud 2003. aasta oktoobris (edaspidi „2003. aasta ümberkorralduskava"). 10. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, teatas SSNi seaduslik esindaja, et SSNi seisukoht ja märkused sisalduvad Poola ametiasutuste esitatud märkustes.

(6) Märkuseid esitasid järgmised kolmandad isikud: Związek Pracodawców Forum Okrętowe (Poola Meretööstuse Liit) 6. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, Towimor S.A. 6. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, H. Cegielski – Poznań S.A. 6. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, Spliethoff's Bevrachtingskantoor B.V. 6. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, Peter Dohle Shiffahrts-KG 5. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 6. oktoobril 2005, Odjefjell ASA 6. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 11. oktoobril 2005, SSNi ametiühingud (Solidarność, Solidarność 80 ja Stoczniowiec) 7. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. oktoobril 2005, Szczecini linnapea 5. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 11. oktoobril 2005, Lubmor Sp. z.o.o. 6. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 11. oktoobril 2005, ja Business Club Szczecin 12. oktoobri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval. Komisjon edastas need märkused Poolale 27. oktoobri 2005. aasta kirjaga. Poola ametiasutused vastasid 21. novembri 2005. aasta kirjaga.

(7) Komisjon palus 2003. aasta ümberkorralduskava hindamiseks abi väliskonsultandilt. Konsultant esitas komisjonile oma aruande 2006. aasta märtsis.

(8) 13. jaanuari 2006. aasta kirjas palus komisjon Poola ametiasutustel esitada lisateavet SSNi ümberkorraldamise kohta. Poola vastas 20. veebruari 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval. 22. veebruaril 2006 toimus kohtumine, millel osalesid Poola ametiasutused, laevatehase esindajad ja komisjoni töötajad. Pärast kohtumist palus komisjon 8. märtsi 2006. aasta, 30. märtsi 2006. aasta, 12. aprilli 2006. aasta ja 28. aprilli 2006. aasta kirjadega Poolalt lisateavet. Poola ametiasutused vastasid 13. märtsi 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, 29. märtsi 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 30. märtsil 2006, 6. aprilli 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. aprillil 2006, 19. aprilli 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 20. aprillil 2006, ning 26. mai 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 30. mail 2006. 23. juuni 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 26. juunil 2006, esitas laevatehase konsultant komisjonile tutvumiseks ümberkorralduskava projekti „Stocznia Szczecinska Nowa Sp.z.o.o. arengukava aastateks 2006–2011".

(9) 12. juulil 2006 toimus kohtumine, millel osalesid Poola ametiasutused, laevatehase esindajad ja komisjoni töötajad. 13. juuli 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 17. juulil 2006, esitasid Poola ametiasutused teavet SSNi ümberkorraldamise kulgemise kohta. 17. juuli 2006. aasta kirjas palus komisjon Poola ametiasutustel esitada lisateavet. Poola ametiasutused vastasid 1. septembri 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval. 4. septembril 2006 esitas Poola SSNi muudetud ümberkorralduskava „Stocznia Szczecinska Nowa Sp.z.o.o. arengukava aastateks 2006–2011" (edaspidi „2006. aasta ümberkorralduskava").

(10) 26. septembri 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 27. septembril 2006, ja 21. novembri 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 27. novembril 2006, esitasid Poola ametiasutused juhtumi kohta lisateavet.

(11) 7. detsembril 2006 kohtusid komisjoni liige Neelie Kroes ja Poola majandusminister Piotr Wozniak. Hr Wozniak teatas, et Poola on otsustanud alustada uuesti SSNi erastamisprotsessi avatud ja läbipaistva menetluse kaudu ning lõpetada see 2007. aasta juuniks. Poola kinnitas ministri avaldust 27. detsembri 2006. aasta kirjas, mis registreeriti 4. jaanuaril 2007, osutades Poola valitsuse 19. detsembri 2006. aasta otsusele, millega võeti vastu dokument „Teave laevaehitustööstuse olukorra kohta". Poola palus komisjonil osaleda läbirääkimistes kompensatsioonimeetmete üle. 18. detsembril 2006 külastasid komisjoni töötajad koos väliskonsultandiga laevatehast, et teha kindlaks asjaolud ja saada kompensatsioonimeetmete hindamiseks vajalikku teavet. Väliskonsultant esitas 16. jaanuaril 2007 aruande, milles hinnati laevatehase võimsust kõnealusel ajal.

(12) Komisjon vastas 27. detsembri 2006. aasta kirjale 29. jaanuari 2007. aasta kirjaga, milles muu hulgas paluti Poolal esitada 2007. aasta veebruari lõpuks ettepanek SSNi kompensatsioonimeetmete kohta.

(13) 28. veebruari 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, esitas Poola mõningaid selgitusi SSNi erastamise kohta ja pakkus välja kompensatsioonimeetmed. Poola ametiasutused tegid ettepaneku sulgeda alates 2010. aasta märtsist tehase üks kolmest ellingust.

(14) Selle alusel toimus 15. märtsil 2007 tehniline kohtumine, millel osalesid komisjoni töötajad, Poola ametiasutused ja laevatehase esindajad ning kus peamiselt käsitleti kompensatsioonimeetmeid, kuid arutati ka käimasolevat erastamisprotsessi. Komisjon ja Poola ametiasutused leppisid kokku, et komisjon arutab tehnilisi küsimusi otse SSNiga, et koguda kokku kõik andmed, mida tal Poola väljapakutud kompensatsioonimeetmete hindamiseks vaja on.

(15) Pärast kohumist palus komisjon 29. märtsi 2007. aasta, 27. aprilli 2007. aasta ja 30. mai 2007. aasta kirjades SSNilt mitmesuguseid andmeid. Laevatehas vastas 18. aprilli 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 27. aprillil 2007, 8. mai 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. mail 2007, ning 4. juuni 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 5. juunil 2007. 8. juunil 2007 toimus kohtumine, millel osalesid komisjoni töötajad, Poola ametiasutused ja laevatehase esindajad. 15. juuni 2007. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, esitas SSN lisateavet.

(16) 31. juuli 2007. aasta kirjas teatas komisjon Poolale, et peab teatavatel tingimustel Wulkan 1 ellingu sulgemist esialgu piisavaks kompensatsioonimeetmeks. 24. augusti 2007. aasta vastuses, mis registreeriti 28. augustil 2007, kinnitasid Poola ametiasutused kavatsust rakendada komisjoni kirjas täpsustatud võimsuse vähendamise meetmeid.

(17) 5. jaanuari 2007. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, ja 9. jaanuari 2007. aasta kirjas, mis registreeriti 11. jaanuaril 2007, esitasid Poola ametiasutused teavet SSNi erastamise ja ümberkorraldamise kohta. Komisjon vastas 29. jaanuari 2007. aasta kirjaga. 28. veebruari 2007. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, lubasid Poola ametiasutused valida laevatehase jaoks investori ja sõlmida erastamislepingu 2007. aasta juuni lõpuks.

(18) 29. mai 2007. aasta, 28. juuni 2007. aasta ja 30. juuli 2007. aasta kirjades nõudis komisjon SSNi erastamise kohta lisaselgitusi. Poola esitas nõutud teabe 1. juuni 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 4. juunil 2007, loetledes ettevõtted, kellele oli saadetud SSNile ostupakkumise esitamise kutse. Lisateavet esitati 25. juuni 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, ja 11. juuli 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval.

(19) 1. augusti 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 6. augustil 2007, esitasid Poola ametiasutused SSNi teabekirja esimese projekti. Komisjon saatis teabekirja kohta märkused 13. augusti 2007. aasta kirjaga. 21. augusti 2007. aasta kirjas, mis registreeriti 27. augustil 2007, teatasid Poola ametiasutused komisjonile, et laevatehase rahaline olukord on oluliselt halvenenud ning et laevatehase avalik-õiguslikel omanikel on seetõttu kavas toetada seda kapitalisüstidega. Samuti teatas Poola, et teabekirja ajakohastatakse vastavalt.

(20) Komisjon nõudis 4. septembri 2007. aasta kirjas selgitusi. Poola ametiasutused vastasid 7. septembri 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. septembril 2007, ning 11. septembri 2007. aasta kirjaga; nendes kirjades esitas Poola teabekirja uue versiooni ning teatas komisjonile, et pakkumiste esitamise kutse on saadetud 221 võimalikule investorile.

(21) 12. septembri 2007. aasta kirjas palus komisjon esitada lisateavet. 14. septembri 2007. aasta kirjaga ja 3. oktoobri 2007. aasta kirjaga esitas komisjon teabekirja kohta märkused ja palus selgitusi. Poola ametiasutused vastasid 12. oktoobri 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 16. oktoobril 2007, teatades, et kuus võimalikku investorit olid palunud laevatehase teabekirjast koopiat. 23. oktoobri 2007. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, esitasid Poola ametiasutused erastamise ajakohastatud ajakava, mille järgi pidid läbirääkimised võimalike investoritega algama 2008. aasta jaanuaris.

(22) 30. novembri 2007. aasta kirjas nõudis komisjon, et 2008. aasta veebruari lõpuks esitataks laevatehase uue omaniku koostatud ümberkorralduskava projekt. Poola esitas erastamisprotsessi kohta lisateavet 11. detsembri 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 13. detsembril 2007, ning 19. detsembri 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 20. detsembril 2007. 21. detsembri 2007. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, teatas Poola komisjonile, et 20. detsembri 2007. aasta seisuga oli ainus pakkuja, kes oli esitanud SSNi aktsiate ostmiseks siduva pakkumise, Amber Sp.z.o.o. (edaspidi „Amber", täielikult Poola teraseettevõttele Złomrex kuuluv tütarettevõtja).

(23) 10. jaanuaril 2008 toimus Poola ametiasutuste ja komisjoni kohtumine. Pärast kohtumist palus komisjon 17. jaanuari 2008. aasta, 30. jaanuari 2008. aasta, 28. veebruari 2008. aasta, 18. märtsi 2008. aasta ja 2. aprilli 2008. aasta kirjades Poola ametiasutustel esitada erastamisprotsessi kohta lisateavet. Poola ametiasutused vastasid komisjoni päringule 23. jaanuari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 24. jaanuaril 2008, 25. jaanuari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 28. jaanuaril 2008, ning 30. jaanuari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 31. jaanuaril 2008. 8. veebruari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, esitas Poola Amberi siduva pakkumise koopia.

(24) 14. veebruari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 19. veebruaril 2008, teatas Poola komisjonile, et laevatehase erastamist ei ole võimalik tähtajaks, st 2008. aasta veebruari lõpuks lõpetada ning et Poola ametiasutused on võtnud eesmärgiks erastamisprotsess lõpetada ja leppida kokku ümberkorralduskavas 2008. aasta suveks.

(25) 29. veebruari 2008. aasta kirjas, mis registreeriti 3. märtsil 2008, esitasid Poola ametiasutused kaks Amberi dokumenti: „Amberi esitatud lisaselgitused, ülevaade ümberkorraldusprogrammist ja seoses SSNi ostmisega võetud kohustused" (29. veebruar 2008) ning „SSNi ümberkorralduskava esimene versioon koos SSNi äriplaaniga aastateks 2008–2012, võttes arvesse laevatehases korraldatud nõuetele vastavuse kontrolli käigus saadud teavet".

(26) 28. märtsi 2008. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, teatasid Poola ametiasutused, et Amberile antud läbirääkimiste ainuõiguse perioodi pikendati 15. aprillini 2008. 4. aprilli 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 7. aprillil 2008, esitasid Poola ametiasutused kutse, mille järel toimus 10. aprillil 2008 Poola ametiasutuste, SSNi esindajate, Amberi ja komisjoni töötajate kohtumine.

(27) 9. aprilli 2008. aasta e-kirjaga, mis registreeriti 24. aprillil 2008, esitas Amberi konsultant laevatehase esialgse finantsprognoosi. Peale selle esitas Amber teavet 10. aprillil 2008 toimunud kohtumisel ning see teave registreeriti 18. aprillil 2008.

(28) Poola esitas teavet Amberiga peetavate läbirääkimiste kulgemise kohta 7. aprilli 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 18. aprillil 2008, 23. aprilli 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, 25. aprilli 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, 28. aprilli 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 29. aprillil 2008, ning 29. aprilli 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 5. mail 2008. Komisjon nõudis 30. aprilli 2008. aasta kirjas teavet. 8. mail 2008 toimus Poola ametiasutuste ja komisjoni kohtumine.

(29) Komisjon saatis märkused erastamisprotsessi kulgemise kohta 21. aprilli 2008. aasta ja 30. aprilli 2008. aasta kirjadega.

(30) Lõpuks teatas Poola komisjonile 12. mai 2008. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, et Amber oli loobunud erastamisprotsessis osalemast.

(31) Samuti teatas Poola komisjonile, et Poola ametiasutused astuvad samme erastamisprotsessi taasalustamiseks, et sõlmida erastamislepingud 2008. aasta novembri lõpuks. Alates 3. juunist 2008 esitas Poola komisjonile iga päev aruande taasalustatud erastamisprotsessist huvitatud isikute võetud meetmete kohta. 13. juunil 2008 kohtus komisjon Poola ametiasutustega.

(32) 20. juunil 2008 kohtus komisjon Poola ametiasutuste palvel koos Poola ametiasutustega Norra äriühinguga Ulstein ning 24. juunil 2008 Poola äriühinguga Mostostal Chojnice. Neid äriühinguid tutvustati komisjonile kui SSNi võimalikke ostjaid. 26. juuni 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, esitas Poola Mostostal Chojnice koostatud SSNi ümberkorralduskava projekti. Lisateavet esitati 7. juuli 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 8. juulil 2008.

(33) 14. juuli 2008. aasta kirjas lubas Poola esitada komisjonile lõpliku ümberkorralduskava 12. septembriks 2008.

(34) 16. juulil 2008 esitas komisjon ametliku uurimismenetluse lõpetamise otsuse eelnõus esialgse hinnangu ja järelduse, milles leiti, et SSNile antud riigiabi on ühisturuga kokkusobimatu ning et see tuleb tagasi nõuda. Võttes arvesse Poola 14. juuli 2008. aasta kirja, otsustas komisjon siiski otsuse vastuvõtmise edasi lükata, et hinnata, kas Poola ametiasutuste 12. septembril 2008 esitatud uus ümberkorralduskava parandaks oluliselt olukorda ja võimaldaks pidada abi ühisturuga kokkusobivaks.

(35) Pärast seda teavitas Poola komisjoni igal nädalal erastamismenetluse kulgemisest (28. juuli, 4. augusti, 12. augusti, 21. augusti, 25. augusti, 1. septembri, 8. septembri, 16. septembri ja 23. septembri 2008. aasta kirjad, mis registreeriti vastavalt samadel päevadel).

(36) 18. juuli 2008. aasta kirjas, mis registreeriti 21. juulil 2008, palus Poola võimalust konsulteerida komisjoni töötajatega ümberkorralduskava projekti küsimustes, et koostada kava lõplik versioon, milles oleks arvestatud komisjoni töötajate märkustega. Komisjon nõustus konsultatsioonide ajakavaga 31. juuli 2008. aasta kirjas.

(37) Komisjon sai SSNi ümberkorralduskava projekti mitteametlikul teel alles 3. septembril 2008. Pärast seda toimus 4. septembril 2008 Poola ametiasutuste ja komisjoni töötajate esimene kohtumine Mostostali juuresolekul. 8. septembril 2008 sai komisjon ümberkorralduskava muudetud projekti ja 10. septembril 2008 toimus teine kohtumine Poola ametiasutuste, Mostostali ja võimaliku kaasinvestoriga Ulstein.

(38) 12. septembri 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, esitas Poola SSNi lõpliku ümberkorralduskava, mis valmis Mostostali ja Norra laevatehase Ulstein ühistööna.

(39) 16. septembri 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 17. septembril 2008, esitas Poola Mostostali ja SSNi avalik-õiguslike omanike, st tööstusarengu agentuuri ja Poola Laevatehaste Liidu vahel sõlmitava erastamislepingu projekti.

(40) 22. septembri 2008. aasta kirjas, mis registreeriti samal päeval, teatas Ulstein komisjonile, et taganeb erastamisprotsessist ega osale SSNi ümberkorraldamises.

(41) 22. septembri 2008. aasta kirjas, mis registreeriti 25. septembril 2008, teatas Mostostal komisjonile, et Ulsteini otsust arvesse võttes on ta valmis SSNi lõpliku ümberkorralduskava iseseisvalt ellu viima. Poola ametiasutused, komisjon ja Mostostal kohtusid 30. septembril 2008.

(42) 27. oktoobri 2008. aasta kirjaga teavitas komisjon Poolat sellise otsuse rakendamise raamtingimustest. 3. novembri 2008. aasta kirjas, mis registreeriti 4. novembril 2008, võttis Poola kohustuseks neid tingimusi täies ulatuses täita. Komisjon kiitis selle kohustuse heaks 6. novembri 2008. aasta kirjas.

(43) 14. juuni 2007. aasta kirjas palus komisjon Poola ametiasutustel esitada teavet seoses riigiabiga, mida anti SSNile pärast ametliku uurimismenetluse algatamist. Poola ametiasutused vastasid 11. juuli 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval. 13. novembri 2007. aasta kirjas palus komisjon esitada lisaselgitusi. Poola vastas 9. jaanuari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval. Poola esitas lisateavet laevatehasele antud riigiabi kohta 9. jaanuari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. jaanuaril 2008. Poola teavitas komisjoni SSNi toetuseks rakendatud lisameetmetest 6. detsembri 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, 9. jaanuari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. jaanuaril 2008, 12. veebruari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 13. veebruaril 2008, 26. juuni 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 27. juunil 2008, ning 12. septembri 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval.

2. **KIRJELDUS**

2.1. *ASJAOMANE ETTEVÕTJA*

(44) Abisaaja asub Loode-Poolas, Lääne-Pomorze (Zachodniopomorskie) vojevoodkonnas. Komisjon nendib, et vastavalt riigiabi eeskirjadele võivad selles piirkonnas asuvad äriühingud saada abi struktuurifondidest lähenemiseesmärgi ([1]) raames ja Ühtekuuluvusfondi ([2]) kaudu. Eeskätt on selle piirkonna äriühingutel võimalik abi saada Lääne-Pomorze piirkondlikust rakenduskavast järgmiste prioriteetsete suundade raames: väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete, innovatsiooni ja tehnosiirde meetmete (eesmärgiga luua juurde töökohti pikas perspektiivis) ning sotsiaalse ja haridusinfrastruktuuri toetamine, mis keskendub kutse- ja elukestvale õppele. Selles piirkonnas asuvatel äriühingutel on õigus taotleda abi ka innovaatilise majanduse rakenduskavast.

(45) SSN asutati 25. juunil 2002 eesmärgiga võtta üle 29. juulil 2002 pankroti välja kuulutanud Stocznia Szczecińska Porta Holding S.A. (edaspidi „SSPH") ja selle peamise laevaehitusega tegeleva tütarettevõtte Stocznia Szczecińska (edaspidi „SS") laevaehitustegevus. SSN loodi n-ö tühja kestana, mis oli vaba SSPH ja SSi varasema tegevusega seotud võlgadest.

(46) Uue laevatehase võtsid üle riigile kuuluv tööstusarengu agentuur (Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.; edaspidi „ARP") ning riigikassa, et lõpetada tollane tootmine ja jätkata laevaehitustegevust, teostades seejuures vajaliku ümberkorraldamise. Ametlikult võttis endise laevaehitustegevuse üle SSPH 1989. aastal asutatud tütarettevõtja Allround Ship Services Sp.z.o.o. (edaspidi „ASS"). Õigupoolest otsustas täielikult riigile kuuluv SSPH, kes oli sattunud rahalistesse raskustesse, juba 2001. aastal koondada laevaehitustegevuse ASSi, mida peeti võrreldes SSiga ümberkorraldamisele rohkem avatuks. 2002. aasta jaanuaris sõlmis ASS, mis algselt oli väike värvimistöödega tegelev tütarettevõtja, SSPHga raamlepingu kerede ehitamiseks ja rentis selle jaoks SSPH-lt tootmisvarasid. Mõni nädal enne seda, kui SSPH esitas pankrotiavalduse, müüs ta ASSi ARPile 1 Poola zloti eest. Seejärel nimetati ASS ümber Stocznia Szczecinska Nowaks (SSN – abisaaja).

(47) SSN ei võtnud tol ajal üle SSPH ja SSi varasid, vaid rentis neid kuni 2004. aasta juulini pankrotihaldurilt. 20. juulil 2004 sõlmis SSN SSPH ja SSi pankrotihalduritega lepingud, mille alusel sai SSN osutatud varade omanikuks. SSN ei võtnud üle SSPH või SSi võlgasid ning seega jäid need võlad asjaomase kahe äriühingu kanda ning neid käsitleti pankrotimenetluse alusel. SSN võttis üle mõningad pooleliolevad tööd, sõlmides laevaomanikega uued lepingud.

(48) ASS võttis üle SSPH ja SSi töötajad, kuid vähendas järkjärgult töötajate arvu 8 071 -lt 2001. aastal 5 322-le 2006. aasta lõpus. 2007. aastal töötas laevatehases keskmiselt 4 700 töötajat.

([1]) Nõukogu 11. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1083/2006 (millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999) artikli 5 lõiked 1 ja 3 (ELT L 210, 31.7.2006, lk 25).

([2]) Komisjoni 4. augusti 2006. aasta otsus nr 2006/596/EÜ Ühtekuuluvusfondist ajavahemikul 2007–2013 toetust saavate abikõlblike liikmesriikide loetelu koostamise kohta (ELT L 243, 6.9.2006, lk 47).

(49) Tootmismaht suurenes 158 000 CGT-lt (kompenseeritud kogumahutavus) 2003. aastal 213 000 CGT-le 2005. aastal, kuid langes 2006. aastal 167 000 CGT-le. 2007. aasta augusti seisuga oli tellimuste nimekirjas 30 laeva koguväärtuses 1 134 miljonit eurot. Tellimuste arvu poolest on SSN maailmas suuruselt 32. ja Euroopas kuues laevaehitusettevõte.

(50) Laevatehase peamised kliendid asuvad Saksamaal, Madalmaades, Venemaal ja Itaalias. Selle peamised konkurendid Euroopas on Hispaania, Saksamaa ja Horvaatia laevatehased.

(51) Praegu kuulub 80 % SSNist Poola Laevatehaste Liidule (Korporacja Polskie Stocznie S.A; edaspidi „KPS") ning 18 % ARPile. 2 % aktsiatest kuulub riigikassale. ARP on seaduse alusel asutatud kapitaliühing, mis kuulub täielikult riigikassale. ARP teostab talle seadusega ettenähtud tegevust, mille hulka kuulub osalemine riigi omanduses olevate äriühingute kuuluvuse ümberkorraldamises, riigikassa varade ja aktsiate haldamine riigiasutuste nimel ning laenude ja garantiide andmine riigi osalusega äriühingute ümberkorraldamiseks. KPS kuulub 100 % ARPile ja see loodi Poola laevaehitusettevõtete finantseerimiseks.

(52) SSNi tegevusala on laevade, sealhulgas konteinerlaevade, kemikaalitankerite, ro-ro laevade ja mitmeotstarbeliste laevade tootmine. 1 % äriühingu äritegevusest moodustab metallkonstruktsioonide tootmine ja laevaehitusega seotud teenuste osutamine.

(53) SSNi peamised tootmisrajatised on kolm ellingut: Wulkan Nowy, Odra Nowa ja Wulkan 1.

(54) Kohe pärast äriühingu asutamist 2002. aastal alustas SSN ümberkorraldustegevust. Koostati 2003. aasta ümberkorralduskava, mille äriühingu aktsionärid kiitsid esmakordselt heaks 19. detsembril 2002 ja mida hiljem, 2003. aasta oktoobris muudeti. Szczecini endise laevaehitaja pankroti peamisteks põhjusteks olid tehnoloogilised probleemid, projekteerimisvead, madal tootlikkus, kõrged kulud ja välistegurid, nagu Poola zloti kõrge vahetuskurss ja Aasia laevatehaste pakutav konkurents. Nende probleemide tõttu ei soovinud finantsturud laevaehitust rahastada ja see põhjustas tarnete hilinemist ning seega trahvide ja võlgade kuhjumist.

(55) Ümberkorraldusstrateegia eesmärk oli saavutada kestev kasumlikkus, keskendudes konteinerlaevade turule ja saades oluliseks kemikaalitankerite, ro-ro ja kon-ro laevade ning eriotstarbeliste laevade tootjaks. Ümberkorralduskava sisaldas ka strateegilise investori leidmise võimalust. Tingituna koostööd tegevate ettevõtete rahalistest raskustest, tööjõust ja SSNiga tihedalt seotud tegevusest oli 2003. aastal vaja algset ümberkorralduskava muuta.

(56) SSNi rahaline olukord muutus järk-järgult märgatavalt halvemaks.

Tabel 1

SSNi toodang

(miljonites zlottides)

	2002	2003	2004	2005	2006	30.9.2007
Käive	424,88	1 114,44	1 303,46	1 416,04	1 199,38	655,87
Tegevuskahjum	— 6,16	— 39,64	— 119,80	— 11,44	— 194,24	— 134,36
Aktsiakapital	65,01	62,01	112,83	247,96	149,43	81,96

Allikas: 2006. aasta teabekiri, mille Poola ametiasutused esitasid 12. oktoobril 2007, ning 29. veebruari 2008. aasta kirjaga esitatud „SSNi äriplaan aastateks 2008–2012, võttes arvesse laevatehases korraldatud nõuetele vastavuse kontrolli käigus saadud teavet".

(57) Rasket rahalist olukorda süvendasid järgmised välistegurid: dollari odavnemine (laevatehase tulude vääring) ning zloti kallinemine (kulude vääring), terasehinna tõus ja probleemid laevade jaoks rahaliste vahendite saamisel pärast SSPH pankrotti. Laevatehasest endast sõltuvate põhjuste kohta on välja selgitatud, et rajatised olid halvas seisukorras ja vajasid olulist uuendamist. Alates 2006. aastast oli laevatehasel tõsiseid probleeme tööjõuga: kõrge töölt puudumise määr, personalivoolavus ja kvalifitseeritud töötajate lahkumine teistesse laevatehastesse, eeskätt Saksamaale ja Norrasse, kus pakuti oluliselt kõrgemat palka.

2.2. *OTSUS ALGATADA EÜ ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 88 LÕIKE 2 KOHANE MENETLUS*

(58) Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses leidis komisjon esialgu, et teatavaid komisjonile teatatud meetmeid võis vastavalt ühinemislepingu IV lisa punktile 3 lugeda uueks abiks, kuna neid ei rakendatud ühinemise ajal. Komisjon loetles asjaomased meetmed otsuse lisa B-osas.

(59) Samuti otsustas komisjon, et mitut ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa A-osas loetletud meedet rakendati SSNi toetuseks enne 1. maid 2004 ning et need ei ole pärast ühinemist ühinemislepingu IV lisa punkti 3 tähenduses kohaldatavad ning seetõttu neid EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse alusel ei uurita. Neid meetmeid seega kõnealune otsus ei käsitle. Sellegipoolest tuleb neid võtta arvesse, kui hinnatakse pärast ühinemist rakendatud meetmete kokkusobivust ühisturuga.

(60) Seoses ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osas loetletud meetmetega väitis komisjon peaasjalikult seda, et nende meetmete kohta ei olnud enne ühinemist tehtud õiguslikult siduvat otsust, tunnistades siiski, et teatavaid esialgseid samme oli sellise otsuse suunas astutud.

(61) Esimene sellistest meetmetest on ARPi kapitalisüst. 2003. aasta ümberkorralduskavaga nähti ette 241 752 900 Poola zloti suurune kapitalisüst, kuid enne ühinemist rakendati sellest vaid osa (180 miljonit Poola zlotti). ARP ei suutnud kapitali kogu 241 752 900 Poola zloti ulatuses suurendada aga eelarvelistel põhjustel. Poola andmetel tehti otsus kapitali ülejäänud suurendamise (61 752 652 Poola zlotti) rakendamise kohta 21. detsembril 2004.

(62) Teine ja kolmas abimeede on ARPi antud täitmisgarantiid (kumbki väärtuses 1 935 000 Poola zlotti). Kõnealused garantiid on seotud 2002. aastal sõlmitud lepingutega hõlmatud laevade ehitamisega. Järgmiste laevade ehitamise garantiid oli kavas anda niipea, kui eelmised laevad on üle antud. Seega oli kavas anda garantii laevadele nr 7 ja 8 siis, kui laevad nr 4 ja 5 üle antakse (2005. aastal).

(63) Viimane kogum meetmeid, mida vastavalt kättesaadavale teabele ei rakendatud enne ühinemist, on Szczecini linna meetmed SSNi toetuseks – kinnisvaramaksu kustutamine ja maksmise edasilükkamine. Kokku on nende meetmete väärtus 12,5 miljonit Poola zlotti. Neid meetmeid ei ole Poola ametiasutuste esitatud teabe kohaselt [1] laevatehase suhtes tänaseni rakendatud.

(64) Komisjon otsustas algatada ametliku uurimise lähtuvalt järgmistest kahtlustest seoses ümberkorraldusabi kokkusobivusega ühisturuga.

(65) Esiteks oli komisjonil kahtlusi seoses sellega, kas SSNil oli õigust saada ümberkorraldusabi. Tundus, et äriühing loodi pankrotistunud eelkäija tegevuse ülevõtmiseks, kuid tolle võlgasid seejuures üle ei võetud. Seetõttu pidas komisjon SSNi kohaldatavate ühenduse suuniste tähenduses uueks äriühinguks.

(66) Teiseks kahtles komisjon selles, kas ümberkorraldusmeetmed (juba võetud ja võetavad) tagavad SSNi pikaajalise elujõulisuse. Laevatehase ümberkorraldamine seisnes peamiselt võla vähendamises ja likviidsuse parandamises, et võimaldada jätkata tootmist. Algupärase ümberkorraldustegevuse väidetavad kulud sisaldasid SSPH ja SSi pankrotihalduritelt tootmisvahendite ostmise kulusid. Komisjon märkis, et isegi ümberkorralduse perioodi lõpus jäi kavandatud tootlikkuse tase konkureerivate Euroopa laevatehaste omaga võrreldes üsna madalaks.

(67) Kolmandaks kahtles komisjon kättesaadava teabe põhjal selles, kas vastu võetud kompensatsioonimeetmed olid asjakohased, kuna tootmisvõimsuse tegelikku vähendamist ei oldud laevatehases õigupoolest ellu viidud.

(68) Neljandaks kahtles komisjon selles, kas teatavaid väidetavaid ümberkorralduskulusid, näiteks tootmisvarade ostmise kulusid, tuleks pidada ümberkorraldamisega reaalselt seotud abikõlblikeks kuludeks.

(69) Viimasena kahtles komisjon selles, kas abisaaja omaosalus ümberkorralduskavas – kas siis omavahenditest või turutingimustel toimuva välisrahastamise kaudu – oli oluline panus. Eelkõige kahtles komisjon selles, kas kumuleerunud kasumi kasutamist saab pidada äriühingu omaosaluseks. Peale selle märkis komisjon, et 78 % väidetavast omaosalusest koosnes laevaomanike ettemaksetest, millele esitas garantii Poola ekspordikrediidiagentuur KUKE. Pidades silmas, et SSN oli rahalistes raskustes äriühing, kahtles komisjon selles, kas nõutud garantiitasud kajastavad asjakohaselt seotud riski, kas KUKE nõutud tagatis on piisav ning kas väidetav omaosalus ei sisalda mitte riigiabi.

2.3. *HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED*

2.3.1. POOLA MÄRKUSED

(70) Pärast komisjoni otsust algatada ametlik uurimismenetlus esitasid Poola ametiasutused otsuse kohta oma märkused. Abisaaja ei esitanud eraldi argumente, kuid väljendas toetust Poola valitsuse esitatud märkustele.

[1] 9. jaanuari 2008. aasta kiri.

(71) Poola ametiasutused tõstatasid mitu küsimust. Peamine vaidlustatud teema oli küsimus, kas teatavad abimeetmed jõustati enne Poola ühinemist Euroopa Liiduga, st enne 1. maid 2004, ning kas need on kohaldatavad pärast ühinemist. Selliseid meetmeid ei saa komisjon uurida; komisjon peab teatatud abiks või ebaseaduslikuks abiks vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlusele üksnes neid meetmeid, mida ei rakendatud enne ühinemist.

(72) Poola ametiasutused ei olnud nõus komisjoni järeldusega, et ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osas loetletud meetmete puhul on tegemist uue abiga. Poola ametiasutused väitsid, et kõiki tabelis sisalduvaid meetmeid rakendati enne Poola ühinemist ning seega ei ole SSNile ette nähtud ega antud mingit liiki uut abi.

Kapitalisüst (ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa, meede nr 61)

(73) Esiteks väitsid Poola ametiasutused, et SSNil oli õiguspärane ootus, et 2003. aasta ümberkorralduskavaga ette nähtud abi on kooskõlas riigiabiõigusega. Poola ametiasutused osutasid eeskätt kahele dokumendile: „Poola laevaehitustööstuse olukord, soovitatavad meetmed ja sektori toetamine" (vastu võetud valitsuse poolt 16. juulil 2002) ja „Riigikassa garantiide keskpikaks perioodiks kehtestatud strateegia 2010. aastani" (vastu võetud valitsuse poolt 10. juunil 2003). Poola ametiasutused väitsid, et need ja muud sarnased keskvalitsuse ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste meetmed olid osa ulatuslikust programmist laevaehitustööstuse päästmiseks.

(74) Teiseks väitsid Poola ametiasutused, et komisjon, nõudes õiguslikult siduva dokumendi vastuvõtmist, kohaldab EÜ õiguse kriteeriume ühinemiseelsete sündmuste ja riiklike seaduste suhtes. Poola kinnitas, et enne ühinemist kohaldati Poola riigiabiõigust ning selles „ei nähtud mitte ühegi menetlusetapi puhul ette ametliku otsuse vastuvõtmist abisaajale suunatud abi andmise kohta". Poola õigusaktide kohaselt oli ainus nõue see, et konkurentsi- ja tarbijakaitseameti president kiidaks ümberkorralduskava ja selles sisalduvad abimeetmed heaks, ning seda oli ta ka tõepoolest teinud. Poola ametiasutused väitsid, et „on selge, et kõikides lõplikult heakskiidetud ümberkorralduskavas sisalduvates meetmetes olid SSN ja asjakohane abi andev asutus kokku leppinud". Peale selle märkis Poola, et EÜ õiguse sätted ei ole kohaldatavad enne Poola ühinemist aset leidnud sündmuste suhtes ning et Fleureni kohtuasi, [1] millele komisjon ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses osutas, on käesolevast juhtumist täiesti erinev.

[1] Esimese astme kohtu otsus kohtuasjas T-109/01: Fleuren Compost *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-127.

(75) Kolmandaks väideti, et SSNi nõukogu heakskiitu ümberkorralduskavale tuleks pidada abi andmise toimumiseks. Vastuseks komisjoni kahtlustele, kas nõukogu saab võtta vastu otsuseid, millel on aktsionäridele siduvaid rahalisi tagajärgi, teatas Poola, et nõukogu esindab aktsionäride huve, kuna nõukogu nimetavad aktsionärid. Nõukogu liikmed toimisid aktsionäride (ARPi ja riigikassa) juhtnööride kohaselt ning oma tegevusega kohustusid ARP ja riigikassa abi andma.

(76) Neljandaks väitis Poola, et ARPi laevaehitustööstuse töörühma heakskiit 2003. aasta ümberkorralduskavale oli tugevdanud laevatehase õiguspärast ootust, kuna selle töörühma liikmed olid kõik nõukokku kuuluvad ARPi esindajad. Samuti kinnitas Poola, et tegelikud otsused tehti nõukogu ja ARPi aktsionäride koosolekul.

(77) Viimaks väitsid Poola ametiasutused, et abi oli antud enne ühinemist, kuna riigi majanduslik seotus oli kindlaks määratud 2003. aasta ümberkorralduskavas ja seega oli see teada enne ühinemist.

Garantiid (ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa, meetmed nr 62 ja 63)

(78) Poola ametiasutused osutasid krediidipikenduse süsteemile, mille alusel antakse varasema garantii aegumisel uus garantii, ning väitsid, et selle süsteemi ja seega kõik sellega hõlmatud garantiid on nõukogu 2003. aasta ümberkorralduskava osana heaks kiitnud. Nad loetlesid kriteeriumid, mille alusel hinnata garantii kohaldatavust pärast ühinemist, ning leidsid, et need kriteeriumid on määravad otsustamisel, kas abi anti või mitte.

(79) Poola ametiasutused ei vastanud komisjoni väitele, et ARP ei kohaldanud kahe vaidlustatud garantii puhul samu menetlusetappe, mida ta oli kohaldanud varem antud garantiide korral. Poola ametiasutused ei vaidlustanud komisjoni arusaama, et 2002. aastal sõlmitud laevaehituslepingud sisaldasid klauslit, mis lubas ostjal lepingu ühepoolselt lõpetada, kui laevatehas ei esita teatava aja möödumisel täitmisgarantiid.

Maksude kustutamine ja edasilükkamine (ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa, meetmed nr 64–68)

(80) Poola väitis, et riigi täpne majanduslik seotus kõnealuste meetmetega oli teada enne ühinemist. Poola kinnitas, et abi andev asutus ei saanud anda välja lõplikke otsuseid maksude edasilükkamise ja kustutamise kohta n-ö etteulatuvalt.

Abikõlblikkus

(81) Vastuseks komisjoni kahtlustele, kas laevatehas, olles äriühing, mis loodi pärast varem Szczecinis laevaehitusega tegelenud äriühingu pankrotistumist, vastab ümberkorraldusabi saamise nõuetele, teatas Poola, et abisaaja oli enne kõnealuse varasema üksuse pankrotti laevaehitusega tegelenud teise nime all (ASS).

Otsuse muud aspektid

(82) Poola ametiasutused esitasid märkusi ka komisjoni otsuse muude aspektide kohta. Eeskätt teatas Poola, et SSNi ümberkorraldamisel oli mõju äriühingu paljudele tegevusvaldkondadele ja selle eesmärk oli parandada oluliselt laevatehase tõhusust. Laevatehas oli vastu võtnud kontsentreerituma strateegia, viinud läbi tööjõu ümberkorraldamise, parandanud tootlikkust, võtnud kasutusele tõhusama juhtimissüsteemi ja parandanud oma rahalist olukorda. Äriühing lootis teenida 2005. aastal kasumit.

(83) Samuti teatas Poola, et laevatehas oli rakendanud piisavaid kompensatsioonimeetmeid, kuna SSN oli omandanud ainult poole varem SSPH-le kuulunud maast ja rajatistest ning need olid otseselt seotud laevatehase võimsusega.

(84) Poola ametiasutused väitsid, et kavandatud omaosalus oli piisav. Eeskätt leiti, et tulevast kasumit, millega laevatehas kavatses osaliselt rahastada ümberkorralduskulusid, ei saa pidada riigi vahenditeks ning seega on see omaosalus. Poola ametiasutused väitsid, et laevatehase tegevust rahastava Poola ekspordikrediidiagentuuri KUKE garantiiga ettemakseid tuleks samuti pidada omaosaluseks. Poola kirjeldas tingimusi, mille alusel KUKE garantiisid andis (garantiitasud ja nõutud tagatise liik), ning rõhutas, et KUKE ei pidanud antud garantiidega seoses tegema laevaomanikele ühtegi makset.

(85) Poola ametiasutused märkisid, et ümberkorraldusmeetmete vastuvõtmine oli parandanud laevatehase rahalist olukorda ja selle tulemusena oli tehas suutnud tõendada oma elujõulisust.

2.3.2. TEISTE HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

(86) Poola laevaehitusettevõtjate liit Forum Okrętowe selgitas laevatehase raskuste põhjusi ning märkis, et nende arvates oli laevatehas püsima jäänud üksnes tänu ümberkorralduskava edukale elluviimisele ja ümberkorraldamise jaoks saadud riigiabile.

(87) Laevatehase tekikraanade ning ankru- ja sildumisseadmete tarnija Towimor S.A. märkis, et laevatehas oli taastanud laevaehitamisvõimsuse ja tulnud 2002.–2004. aasta kriisist välja üksnes tänu sellele, et ARP oli võtnud ümberkorraldusprotsessi juhtimise enda hooleks. Äriühing rõhutas, et ümberkorralduskava rakendamine kulgeb edukalt ning et tehtud edusammud on oma olemuselt pikaajalised.

(88) Laevade sisevarustuse tarnija Lubmor Sp.z.o.o. rõhutas, kui oluline on SSNi olemasolu tema enda ja teiste laevatehasega koostööd tegevate äriühingute jaoks.

(89) Teine tarnija, H. Cegielski, kes toodab peamiselt laevamootoreid, rõhutas, et SSNi edukas ümberkorraldamine oli päästnud aastatel 2002–2004 kogu laevaehitussektori ning et laevatehase pidevalt paranevad finantstulemused näitavad, et ümberkorraldusmeetmetega tehakse pikaajalise mõjuga edusamme.

(90) SSNi klient Spliethoff's Bevrachtingskantoor B.V. juhtis tähelepanu laevatehase põhjalikule oskusteabele laevaehituse eri valdkondades ning tehases ehitatud laevade kvaliteedile. Laevaomanik mainis, et SSN oli ehitanud talle kaheksa mitmeotstarbelist laeva, järgides kõrgeid tehnilisi nõudeid ja kvaliteedistandardeid. Laevaomanik väljendas lootust, et komisjon kiidab laevatehasele antud abi heaks. Laevatehase teised kliendid, Peter Dohle Schiffahrts-KG ja Odfjell, olid samal seisukohal.

(91) Ametiühing Solidarność rõhutas laevatehase olulisust kogu piirkonna tööhõive ja majandusliku olukorra jaoks. Ühing avaldas lootust, et komisjon lõpetab uurimise kohe ja kiidab laevatehasele antud abi heaks.

(92) Szczecini linnapea rõhutas, kui tähtis on laevatehas piirkonna jaoks, ning märkis, et teatavatest viivitustest hoolimata tõi ümberkorraldamine endaga kaasa loodetud tulemused ja et laevatehas oli suuteline konkureerima turul pikas perspektiivis.

(93) Szczecini ja Lääne-Pomorze tööandjate arenguliit Business Club Szczecin avaldas toetust SSNi ümberkorraldamisele. Liit kirjeldas raskusi, millesse piirkond pärast SSPH pankrotti 2002. aastal sattus, ning märkis, et Poola ametiasutuste toetus laevatehasele võimaldas sellest kriisist välja tulla.

2.4. *SÜNDMUSTE ARENG PÄRAST KOMISJONI OTSUST ALGATADA AMETLIK UURIMISMENETLUS*

(94) Alljärgnevalt võetakse kokku komisjoni uurimine ja asjakohased sündmused.

(95) Vastuseks komisjoni otsusele algatada ametlik uurimismenetlus esitasid Poola ametiasutused 2005. aasta sügisel kaht liiki argumente: esiteks kahtlesid nad komisjoni pädevuses astuda samme seoses komisjoni otsuses uueks abiks liigitatud meetmetega ning teiseks väitsid nad, et isegi kui neid meetmeid saab lugeda uueks abiks, on need ümberkorraldusabina ühisturuga kokkusobivad.

(96) Toetamaks väidet, et abi on ühisturuga kokkusobiv, esitas Poola komisjonile 2003. aasta ümberkorralduskava. Komisjon uuris 2003. aasta ümberkorralduskava ja palus abi väliskonsultandilt. Komisjon järeldas, et 2003. aasta ümberkorralduskava ei vasta ühelegi kohaldatavates suunistes sätestatud tingimusele ümberkorraldusabi heakskiitmiseks.

(97) 2005. aasta detsembris sai komisjon avalikest allikatest [1] teada, et loodud oli avalik-õiguslik kapitalikontsern KPS, mille eesmärk oli koondada kolm Poola suurimat laevatehast (Gdynias, Gdanskis ja Szczecinis) ühe katusorganisatsiooni alla (edaspidi „konsolideerimiskava"). KPSi põhiülesanne oli tagada laevatehaste tootmistegevuse rahastamine. Poola ei olnud komisjoni konsolideerimiskavast teavitanud üheski menetlusetapis, ei enne ega pärast ametliku uurimismenetluse algatamist käsitleva otsuse vastuvõtmist.

(98) Komisjoni nõudmisel selgitasid Poola ametiasutused 2006. aasta alguses, et konsolideerimiskava oli tõepoolest varem kaalutud, kuid see võimalus oli kõrvale lükatud, ning et peatselt võetakse Poola laevaehitussektori ümberkorraldamiseks vastu uus strateegia. Poola selgitas, et KPSi roll oli tagada Poola laevatehaste tegevuse rahastamine, peamiselt lühiajaliste laenude kaudu.

(99) Poola ametiasutuste ja komisjoni töötajate kohtumisel 22. veebruaril 2006 teatas komisjon Poolale, et tema käsutuses oleva teabe alusel ei saanud järeldada, et 2003. aasta ümberkorralduskava oli piisav laevatehase pikaajalise elujõulisuse taastamiseks. Komisjon rõhutas, et 2003. aasta ümberkorralduskava oli käivituskava, mis käsitleb peamiselt pärast SSPH pankrotti tegevuse jätkamiseks vajalikke finantsmeetmeid, mitte niivõrd ümberkorralduskava, mis tagab pikaajalise elujõulisuse taastamise. Eeskätt ei olnud piisavad ettenähtud investeeringud, võttes arvesse laevatehase seadmete ja paigaldiste kehva olukorda. Poola ametiasutused ja laevatehas kinnitasid, et laevatehas on elujõulisuse juba taastanud. Sellegipoolest tunnistas Poola, et tehas vajab tõepoolest olulist moderniseerimisinvesteeringut summas vähemalt 200 miljonit Poola zlotti, ning seetõttu müüakse see aastatel 2008–2009 erainvestorile. Kohtumisel kinnitasid Poola ametiasutused, et komisjonile esitatakse uus ümberkorralduskava või 2003. aasta ümberkorralduskava muudetud versioon.

(100) Pärast kohtumist lubasid Poola ametiasutused [2] SSNi muudetud ümberkorralduskava komisjonile esitada 22. maiks 2006.

(101) 26. juunil 2006 sai komisjon ümberkorralduskava esimese projekti „Stocznia Szczecińska Nowa Sp.z.o.o. arengukava aastateks 2006–2011", mis koostati konsultatsioonifirma Deloitte Advisory abil.

(102) Komisjon väljendas seoses esitatud projektiga tehase külastamisel 13. juunil 2006 ning kirjalikult 17. juulil 2006 tõsiseid kahtlusi, märkides, et ümberkorralduskava esimene projekt ei tundu olevat laevatehase pikaajalise elujõulisuse taastamise tagamiseks piisavalt kaugelevaatav. Komisjon rõhutas, et ümberkorraldamist tuleb olulisel määral rahastada omavahenditest, mida riik ei toeta, ja seda ei ole esitatud kava projektiga ette nähtud, ning et vaja on rakendada asjakohaseid kompensatsioonimeetmeid. Osutades jätkuvale tuginemisele valitsusagentuuri KUKE antavatele garantiidele, hoiatas komisjon laevatehast ja Poola ametiasutusi, et need garantiid moodustavad riigiabi. Komisjon kutsus Poolat üles ümberkorralduskava projekti läbi vaatama ja esitama kava lõpliku versiooni 2006. aasta augusti lõpuks.

(103) Nendest hoiatustest hoolimata ei erinenud 2006. aasta ümberkorralduskava, mille Poola ametiasutused lõpuks kahekuulise hilinemisega 2006. aasta septembris esitasid, oluliselt esimesest projektist. Alljärgnevalt kirjeldatakse peamisi aspekte, mida 2006. aasta ümberkorralduskava puhul kritiseeriti.

(104) 2006. aasta septembris teatas Poola komisjonile, et 31. augustil 2006 oli SSNi üldkoosolek otsustanud suurendada laevatehase kapitali 95 miljoni Poola zloti ulatuses ning koostada 15. oktoobriks 2006 pakkumised võimalikele investoritele, kes on huvitatud äsja emiteeritud aktsiate omandamisest. 31. detsembriks 2006 oli SSNi aktsiate omandamise vastu huvi üles näidanud ainult kaks äriühingut: terasega kaubitsev Poola äriühing Złomrex ning Ukraina terasetootja Donbas tütarettevõtja ISD Polska.

[1] Valitsuse 25. jaanuari 2005. aasta ja 5. oktoobri 2005. aasta koosoleku protokollid, mis avaldati valitsuse veebilehel.

[2] 13. märtsi 2006. aasta kiri.

(105) 7. detsembril 2006 toimunud kohtumisel (ning kirjalikult 29. jaanuari 2007. aasta kirjas) selgitas komisjon Poola ametiasutustele, et 2006. aasta ümberkorralduskava ei vasta ühelegi kohaldatavates suunistes ette nähtud tingimusele ümberkorraldusabi heakskiitmiseks. Kohtumisel lubasid Poola ametiasutused laevatehase erastada, et parandada elujõulisuse taastamise väljavaateid ja tagada ümberkorraldamises piisav omaosalus. Seejärel kinnitasid Poola ametiasutused 5. jaanuari 2007. aasta kirjas, et kavatsevad laevatehase 30. juuniks 2007 erastada. Erastamisdokumentide koostamisel palus Poola komisjonil teatada, milliseid kompensatsioonimeetmeid SSNi puhul vajalikuks peetakse, et teavitada vastavalt võimalikke investoreid.

(106) Pärast voliniku Neelie Kroesi ja ministri Piotr Wozniaki 2006. aasta detsembris sõlmitud kokkulepet pidas komisjon Poola ametiasutuste ja SSNiga intensiivseid arutelusid, et määrata kindlaks vajalikud kompensatsioonimeetmed. Poola esitas ettepaneku SSNi kompensatsioonimeetmete kohta ja lubas sulgeda Wulkan 1 ellingu kohe, kui juba sõlmitud laevaehituslepingud on täidetud, st 2010. aasta märtsis.

(107) Komisjon nõudis SSNilt mitmesuguseid andmeid. Lõpuks teavitasid komisjoni töötajad 31. juuli 2007. aasta kirjas Poolat, et peavad esialgu Wulkan 1 ellingu sulgemist piisavaks kompensatsioonimeetmeks, eeldusel et asjaomane rajatis suletakse lõplikult laevade monteerimiseks ja vettelaskmiseks ning et sulgemine lõpetatakse 1. juuniks 2009 või varem, kui viimase asjaomasel ellingul monteerimiseks ettenähtud laeva – 587-IV/09 – ehitustööd lõpetatakse varem. Peale selle võib 2009. aastal Wulkan 1 ellingut kasutada üksnes 587-IV/09 monteerimiseks. Komisjoni sellise järelduse aluseid kirjeldatakse allpool. Poola ametiasutused kinnitasid oma kavatsust viia ellu võimsuse vähendamine komisjoni kirjas kirjeldatud viisil.

(108) 2007. aasta veebruaris saatis laevatehase juhtkond kutse SSNi enamusosaluse ostmiseks 57 võimalikule investorile. Selleks ajaks oli laevatehas pidanud Złomrexiga läbirääkimisi juba mitu kuud, kuid lõppkokkuvõttes otsust vastu ei võetud.

(109) 2007. aasta sügisel alustati uut erastamiskatset. Komisjoniga konsulteeriti teabekirja projekti asjus 2007. aasta augustis ja septembris. Septembris saatsid KPSi ja ARPi erastamiskonsultandid kutse pakkumise esitamiseks 221 võimalikule investorile.

(110) Laevatehase aktsiate omandamise vastu näitasid huvi üles kuus võimalikku investorit, kes palusid koopiat laevatehase teabekirjast. Võimalike investorite pakkumiste esitamise tähtaega pikendati mitu korda.

(111) Täheldanud viivitusi erastamisprotsessis, soovitas komisjon 3. oktoobri 2007. aasta kirjas Poolal tungivalt erastamine viivitusteta lõpetada. 23. oktoobri 2007. aasta kirjas teatas Poola komisjonile, et erastamist ei ole kavandatud tähtajaks, st 2007. aasta lõpuks võimalik lõpetada. Selle asemel lubas Poola alustada 2008. aasta jaanuaris läbirääkimisi valitud investoritega. 30. novembri 2007. aasta kirjas kordas komisjon üle, et on mures viivituste pärast, ning märkis, et ootab SSNi uuelt omanikult uue ümberkorralduskava esimest projekti 2008. aasta veebruari lõpuks. Seda nõudmist kordas komisjon veel mitmel korral. Komisjon nõudis korduvalt erastamise ajakavast ranget kinnipidamist.

(112) Pärast nõuetele vastavuse kontrollimist esitas Amber kui ainus võimalik investor, kes oli huvitatud SSNi omandamisest, 20. detsembril 2007 oma tingimustega siduva pakkumise, mida hindasid KPSi ja ARPi erastamiskonsultandid.

(113) 20. märtsil 2008 anti Amberile läbirääkimiste ainuõigus, mida seejärel pikendati mitmel korral ja mis lõpuks lõppes 12. mail 2008.

(114) 29. veebruaril 2008 edastas Poola komisjonile Amberi koostatud SSNi ümberkorralduskava esimese projekti [1]. Amber esitas ajakohastatud finantsprognoosi 9. aprilli 2008. aasta e-kirjaga. Komisjon esitas suulised märkused projekti kohta 10. aprillil 2008 toimunud kohtumisel, millest võtsid osa komisjoni töötajad, Poola ametiasutused, laevatehas ja Amber, ning saatis kirjalikud märkused 21. aprilli 2008. aasta kirjaga.

(115) 12. mail 2008 toimunud kohtumisel Poola ametiasutustega teatas Amber, et loobub SSNi erastamisprotsessis osalemisest. Poola teavitas komisjoni asjade sellisest käigust samal päeval. Selgituses riigikassale märkis Amber, et peamine taganemise põhjus oli asjaolu, et pärast laevatehase olukorra põhjalikku uurimist jõuti järeldusele, et laevatehas ei hakka kasumit teenima isegi pärast suuri investeeringuid hõlmavate ümberkorraldusmeetmete rakendamist. Kuna Amber oli ainus pakkuja, tähendas tema loobumine, et 2007. aastal alustatud erastamisprotsess oli lõppenud.

[1] 29. veebruari 2008. aasta „SSNi ümberkorralduskava esimene versioon koos SSNi äriplaaniga aastateks 2008–2012, võttes arvesse laevatehases korraldatud nõuetele vastavuse kontrolli käigus saadud teavet" ning „Amberi esitatud lisaselgitused, ülevaade ümberkorraldusprogrammist ja SSNi ostmisega seoses võetud kohustused".

(116) 26. mail 2008 teatas Poola komisjonile, et alustati uut erastamisprotsessi. Järgnevates igapäevastes aruannetes teavitas Poola komisjoni meetmetest, mida Poola ametiasutused olid SSNile ostja leidmiseks võtnud. Poola saatis komisjonile mitu kirja, milles võimalikud investorid palusid, et neid hoitaks kursis käimasoleva erastamisprotsessiga ning et neile saadetaks võimaluse korral teabekiri.

(117) 13. juunil 2008 toimunud kohtumisel teatasid Poola ametiasutused komisjonile, et mitu äriühingut kavatseb komisjonile 26. juuniks 2008 esitada ümberkorralduskava. Seejärel kohtus komisjon Poola ametiasutuste palvel ja nende juuresolekul kahe võimaliku investoriga, kes olid väljendanud huvi SSNi ostmise vastu: Norra äriühinguga Ulstein ja Poola äriühinguga Mostostal Chojnice. Nendel kohtumistel tutvustasid mõlemad äriühingud komisjonile oma ümberkorraldusstrateegiat.

(118) Seejärel esitas Poola komisjonile Mostostal Chojnice 2008. aasta juunis koostatud ümberkorralduskava projekti „SSNi ümberkorraldusprogramm aastateks 2008–2018: käimasolev tegevus" (edaspidi „2008. aasta juuni ümberkorralduskava"). 7. juulil 2008 teatas Poola komisjonile, et Mostostal ja Ulstein olid sõlminud võimaliku koostöö eellepingu juhuks, kui Mostostal saab SSNi omanikuks. Seoses osutatud eellepinguga esitas Poola komisjonile Mostostali koostatud ajakohastatud ümberkorralduskava.

(119) 14. juuli 2008. aasta kirjas teatas Poola komisjonile, et SSNi erastamisprotsess käib, ja palus lisaaega, et võimalikud investorid saaksid lõpetada oma ümberkorralduskavad. Poola lubas esitada SSNi lõpliku ümberkorralduskava komisjonile hiljemalt 12. septembriks 2008.

(120) Komisjon nõustus lõpliku ümberkorralduskava esitamise väljapakutud tähtajaga.

(121) 12. septembril 2008 esitas Poola laevatehase lõpliku ümberkorralduskava „Stocznia Szczecińska Nowa ümberkorraldusprogramm aastateks 2008–2012" (edaspidi „2008. aasta 12. septembri ümberkorralduskava").

(122) 22. septembril 2008 teatas Ulstein komisjonile, et loobub erastamisprotsessis osalemisest. Seda asjaolu silmas pidades on komisjon seisukohal, et 2008. aasta septembri kava, mis põhineb Ulsteini ja Mostostali koostööl, ei ole enam kehtiv. Sellegipoolest kirjeldatakse ja hinnatakse seda kava allpool, eeskätt seetõttu, et 22. septembri 2008. aasta kirjas teatas Mostostal, et viib kava ellu üksinda.

(123) 30. septembril 2008 toimunud kohtumisel teatas Mostostal komisjonile, et kavatseb SSNi ümberkorraldamisel Ulsteiniga endiselt koostööd teha. Mostostal esitas Ulsteiniga sõlmitava lepingu projekti, mis ei olnud allkirjastatud ega isegi mitte parafeeritud. Selle lepinguga nähti kahe äriühingu vahel ette tarnija-kliendi eelissuhet. Ulstein pidi Szczecini laevatehasega sõlmima allhankelepingu kerede ja hiljem terviklike avamerelaevade ehitamiseks turutingimustel. Ulstein pidi jagama Mostostaliga ka oma oskusteavet ja kogemusi laevaehituse valdkonnas – jällegi turutingimustel. Uus koostöölepingu projekt ei näinud Ulsteinilt ette mingisugust rahalist panust 12. septembri 2008. aasta ümberkorralduskavasse.

2.5. *2006. AASTA SEPTEMBRI ÜMBERKORRALDUSKAVA*

(124) Muudetud ümberkorralduskava hõlmas ajavahemikku 2006–2011. See oli koostatud koostöös konsultatsioonifirmaga Deloitte ning selle eesmärk oli lõpetada 2002. aastal alustatud ümberkorraldustegevus, tuginedes 2005. aasta oktoobris komisjonile esitatud kavale, mida peeti äriühingu elujõulisuse taastamiseks ebapiisavaks. Muudetud ümberkorralduskava alusel pidi laevatehas taastama pikaajalise elujõulisuse 2009. aastaks.

Muutused strateegias

(125) Uue ümberkorralduskava üks peamisi alussambaid oli SSNi tootmise ümbersuunamine kõrgtehnoloogiliste laevade ehitamiseks. Ümbersuunamine põhines järgmistel kaalutlustel: suurem lisandväärtus, hinnakonkurentsi suurenemine tehnoloogiliselt vähem keerukates valdkondades, SSNi tehniline suutmatus toota väga suuri konteinerlaevu, mille järele nõudlus parajasti kasvas, ning SSNi olemasolev oskusteave, eeskätt roostevabast dupleksterasest eriotstarbeliste kemikaalitankerite valdkonnas.

(126) Kuigi suurema osa olemasolevatest (2008.–2009. aastal täidetavatest) tellimustest moodustasid konteinerlaevad (70 %), tootis tehas juba ka keerukamaid kemikaalitankereid ja kon-ro laevu (30 %). Kavaga nähti ette, et 2010. aastaks laiendab laevatehas tootevalikut kolmes turuvaldkonnas, nimelt kemikaalitankerite, ro-ro laevade (sh kon-ro ja ro-pax laevad) ning kõrgtehnoloogiliste mitmeotstarbeliste laevade valdkonnas.

Tööstuslik ja tegevuslik ümberkorraldus

(127) Uue strateegia rakendamisega pidid kaasnema turustus- ja müügikampaaniad, samuti laevatehase organisatsioonilised ja tehnoloogilised muudatused. Kavandatud investeeringute ja algatuste kogukulu oli hinnanguliselt 203,9 miljonit Poola zlotti. Investeeringud ja algatused oli kavas ellu viia aastatel 2006–2009.

(128) Töölt puudumise kõrge määra ja kvalifitseeritud töötajate väljavoolu probleemi käsitlemiseks nähti kavaga ette palgatõus. Kava järgi pidi 2011. aasta keskmine palk olema 28 % kõrgem kui 2006. aasta keskmine palk.

(129) Kavaga plaaniti tööjõudu veelgi vähendada – 2011. aastaks 4 298 töötajale, vähendades tööjõudu 2006. aastaga võrreldes (5 322 töötajat) keskmiselt 20 % ning 2001. aastaga võrreldes (8 071 töötajat) kokku 53 %. Sellegipoolest ei olnud kavas selgitatud, kas selline vähendamine sisaldas koondamist või üleviimist tütarettevõtetesse.

(130) Muud kvalifitseeritud tööjõu motiveerimismeetmed olid väga üldised: kavas oli välja töötada uus personalipoliitika, teha kindlaks optimaalne tööhõive tase, vaadata läbi kehtiv hindamissüsteem ja koostada soodustuste kava. Sarnased projektid olid kavas ka keskastme juhatuse jaoks.

(131) Kava sisaldas finantspoliitika optimeerimisega seotud meetmeid, nagu plaan kehtestada lepingutingimused, mis vähendaksid avatust materjalihindade ja vahetuskursi kõikumisest tulenevale riskile (loomulik riskimaandus), ning plaan pidada pankadega läbirääkimisi tähtpäevalepingute sõlmimiseks. Tõendid edukate läbirääkimiste kohta tähtpäevalepingute sõlmimiseks erapankadega puudusid.

Ümberkorraldamisega saavutatavad arvulised tulemused ja finantsprognoos

(132) Ümberkorraldusperioodi lõpus 2011. aastal pidi laevatehase tootmismaht saavutama taseme 211 682 CGTd, võrreldes 213 044 CGTga 2005. aastal.

(133) Tööjõu vähendamise tulemusena pidi tootlikkus suurenema 34 CGT-lt töötaja kohta 2003. aastal 49,3 CGT-le töötaja kohta 2011. aastal. Vaadeldes inimtöötundide arvu CGT kohta, oli tootlikkus 2003. aastal 47. Tootlikkuse sihiks 2011. aastal seati 34 inimtöötundi CGT kohta.

(134) Kavas prognoositi, et kapitali tulumäär, võtmata arvesse palgatõusu, oleks aastatel 2007–2011 keskmiselt 19 % aastas, mis väidetavalt oli tulumäär, mida erainvestor ootas. Palgatõusuga arvestava prognoosi järgi pidi kapitali tulumäär olema 1,45 % aastas.

(135) Kava sisaldas ka tundlikkuse analüüsi eeldatavate vahetuskursside, tööjõukulude ja terasehindade muutuste kohta. Kavas analüüsiti järgmisi tegureid: zloti kallinemine 5 % ja 10 % ümberkorraldusperioodil (2006–2011) (eeldatud kurss 1 USD = 3,26 PLN), iga-aastane 7,5 protsendiline palgatõus (eeldatud tõus 5 % aastas) ning terasehinna 20 protsendiline tõus.

Tegevuse rahastamine

(136) Kavas nähti ette, et kehtiv mudel, mille alusel rahastati tegevust laevaomanike ettemaksetest, mida tagati KUKE ja riigikassa garantiide ja riigilaenudega, asendatakse laevaomanike ettemaksetega, mida tagatakse KUKE garantiide ja kommertslaenudega.

(137) Kavas osutati rahastamisele riigikassa lisagarantiidega laenudele suuruses 35 miljonit USA dollarit 2006. ja 2007. aastal ning 25 miljonit USA dollarit 2008. ja 2009. aastal. Samuti nähti ette KUKE garantiide asendamine turult saadud garantiide ja kommertslaenudega. 2006. aasta ümberkorralduskava sisaldas ainult üht edukat garantiilepingut. Kavas nähti ette KUKE garantiide kasutamise jätkamine aastas keskmiselt 200 miljoni USA dollari piires.

Ümberkorraldamise kulud

(138) Kavas prognoositi ümberkorraldamise kuludeks 374,7 miljonit Poola zlotti ja ümberkorraldusperioodi tegevuskuludeks 11 120 miljonit Poola zlotti. Mõlemad arvud hõlmasid ajavahemikku 2002–2009. Kavandatud algatuste ja investeeringute kulu oli hinnanguliselt 203,9 miljonit Poola zlotti. Rahaline ümberkorraldamine kuulutati lõpetatuks, v.a 20,7 miljoni Poola zloti mahakandmine.

Omaosalus, muud rahastamisallikad

(139) Välistest vahenditest kavandati ümberkorraldamist rahastada 190 miljoni Poola zloti ulatuses, millest 95 miljonit Poola zlotti oleks saadud laevatehase aktsiakapitali suurendamisest erainvestorile müüdavate uute aktsiate emiteerimise kaudu. Otsus aktsiakapitali suurendamise kohta oli vastu võetud aktsionäride erakorralisel koosolekul. 2006. aasta septembris oleks uute aktsiate ostmine – väärtuses 95 miljonit Poola zlotti – tähendanud 21 % SSNi aktsiate omandamist. Ülejäänud aktsiad oleksid jäänud riigile.

(140) Ülejäänud 95 miljonit Poola zlotti loodeti saada pikaajalisest investeerimislaenust, mis oleks samuti pärinenud eraallikast. Finantsprognoosi kohaselt oli kapitali suurendamine ja pikaajaline investeerimislaen kavas ellu viia ajavahemikul 2006–2009.

(141) Peale selle oli kavas omaosaluseks märgitud kaubanduskrediit 165,9 miljoni Poola zloti ulatuses, mida täpsemalt ei kirjeldatud.

(142) Kavas märgiti, et pärast lepingute üle uute läbirääkimiste pidamist tuleks omaosaluseks pidada laevaomanike lisamakseid summas 628,7 miljonit Poola zlotti.

(143) Kavas loodeti jooksva tegevuse rahastamise puhul kommertslaenudele ja laevaomanike ettemaksetele, millele KUKE garantiid ei anna. Nende koguväärtus kogu ümberkorraldamisperioodil 2002–2009 oli prognoosi kohaselt 3 200 miljonit Poola zlotti.

(144) Kavas eeldati, et tulevast rahavoogu suuruses 399 miljonit Poola zlotti kasutatakse osaliselt investeeringuteks (14,5 miljonit Poola zlotti) ja osaliselt äritegevuse jaoks. Siiski tunnistati kavas selgesõnaliselt, et need ei ole omavahendid kohaldatavate ühenduse suuniste tähenduses.

Kompensatsioonimeetmed

(145) Ümberkorralduskava kohaselt oli SSN rakendanud kompensatsioonimeetmeid võimsuse vähendamise kaudu, kuna SSN ei olnud pärast SSPH pankrotti üle võtnud suurt osa SSPH varadest ja tööjõust. 2001. aastal, st enne SSPH pankrotti, oli äriühingu maksimaalne aastane tootmisvõimsus väidetavalt 345 600 CGTd ning aastatel 1995–1999 oli suurim tootmisvõimsus 322 000 CGTd (aasta keskmine toodang tol perioodil oli 244 000 CGTd). Ümberkorralduskava järgi oli SSNi jooksev võimsus 255 720 CGTd. Kava andmetel oli seega võimsust vähendatud peaaegu 100 000 CGT ulatuses.

2.6. *2008. AASTA JUUNI ÜMBERKORRALDUSKAVA*

(146) Mostostal on Poolas asutatud äriühing, mis kuulub täielikult kontsernile KEM. Äriühing toodab eri liiki teraskonstruktsioone (sillad, kraanad, hooned jms). Varem riigile kuulunud äriühing, mis erastati 1992. aastal, on alates 2003. aastast kuulunud pereettevõttest tööstuskontsernile KEM. KEM tegutseb terasejäätmete töötlemise ja nendega kauplemisega ning metallurgiatoodete, nt selliste toodete, mida toodab Mostostal, hulgimüügi valdkonnas. KEMi käive oli 2007. aastal 700 miljonit Poola zlotti (207 miljonit eurot), millest 100 miljonit Poola zlotti (30 miljonit eurot) teenis Mostostal.

(147) Äristrateegia keskmes oli laevatehase mitmekesistamine, et tegutseda kahes põhivaldkonnas: teraskonstruktsioonid ja laevaehitus. Selle eesmärk oli leevendada laevatehase haavatavust laevaehitusturu kõikumiste suhtes. Tootmine oli kavas ümber korraldada kahes etapis. Esimeses etapis, mis kestaks kuni 2009. aasta alguseni, täidaks tehas olemasolevad laevaehitustellimused ja alustaks tööd teraskonstruktsioonidega. Teises etapis laiendataks tööd teraskonstruktsioonidega, nii et lõpptulemusena kasutataks selleks 50 % tootmisvõimsusest ning ülejäänud 50 % kasutataks laevaehituseks.

(148) Laevaehituse valdkonnas rajas Mostostal oma kava partnerlusele Norra laevaehitajaga Ulstein. 7. juulil 2008 allkirjastasid kaks äriühingut eellepingu, milles lepiti kokku võimaliku koostöölepingu sõlmimise arutamine. Koostöö pidi põhinema peamiselt sellel, et Ulstein kasutab osaliselt SSNi võimsust.

(149) Teraskonstruktsioonide valdkonnas kavatses Mostostal kasutada Szczecini laevatehase tootmisrajatisi, et laiendada oma tootmist, ning kasutada juurdepääsu meretranspordile. Kava oli Poola teraskonstruktsioonide turu arengu suhtes optimistlik, eeldades eeskätt mahukaid investeeringuid Poola infrastruktuuri. Laevaehitustegevuse valdkonnas nägi kava ette ro-pax laevade ja mitmeotstarbeliste laevade ehitamist, väites et nendes harudes on hinnad laevaehitusturgude arengust sõltumatult tõusujoonel.

(150) Kavas nähti ette varade ümberkorraldamine, mille käigus eraldatakse ligikaudu 30 % olemasolevast tootmispinnast muule kui põhitegevusele, sh renditakse kolmandatele isikutele. Kavas oli lõpetada ühe ellingu, Wulkan 1 kasutamine laevaehituseks ja rakendada seda teiste teraskonstruktsioonide jaoks, v.a laevaehitus. See esitati kavas kompensatsioonimeetmena.

(151) Kavas nähti ette 264 miljoni Poola zloti suurune investeeringu ajavahemikul 2008–2012 ning 90 miljoni Poola zloti suurune lisainvesteering ajavahemikul 2013–2018. Kavas loetleti investeeringud ja eeldatav kokkuhoid inimtöötundide ja tegevuskulude pealt. Kavas mainiti aga ka seda, et 12. juunil 2008 oli laevatehas sõlminud väliskonsultandiga lepingu laevatehase moderniseerimise kava koostamiseks, mis hõlmas ka vajalike investeeringute kindlakstegemist.

(152) Ümberkorralduskavas nähti ette tööjõu 14 protsendilist suurendamist kokku 5 010 töötajale 2012. aastal.

(153) Laevaehitustegevust oli kavas rahastada laevaomanike ettemaksetest, mis moodustavad 80–90 % müügihinnast.

(154) Kava järgi sõltus ümberkorraldamise edu sellest, kas laevatehas saab veel riigiabi. Kava nägi ette mitut kapitalisüsti ja võlgnevuse osaluse vastu vahetamise tehingut riigikassa või mõne sellele alluva riigiasutuse toetusel koguväärtuses 588 miljonit Poola zlotti. Selle hulka kuulus 145 miljoni Poola zloti suurune kapitalisüst ARPilt, mis otsustati 2008. aasta juunis. Peale selle nägi kava ette ARPilt 32 miljoni USA dollari (68 miljoni Poola zloti) suuruse laenu saamist. Lõpetuseks nägi kava ette KUKE uusi ettemaksegarantiisid nimiväärtuses 431 miljonit Poola zlotti.

(155) Investor oli enda sõnul valmis tegema ajavahemiku 2008–2012 investeerimisprogrammi osaliseks finantseerimiseks 149,5 miljoni Poola zloti suuruse kapitalisüsti. Ülejäänud osa selle perioodi investeerimisprogrammist oleks rahastatud laevatehase enda rahavoost.

(156) Lõpetuseks esitati kavas ümberkorraldusperioodi (2008–2012) finantsprognoos, mille järgi pidi tehase kasumlikkus taastuma 2010. aastaks. Kavas loetleti üldiselt ja tõendeid esitamata eeldused, mille alusel finantsprognoos oli koostatud, kuid see ei sisaldanud hinnangute tegemiseks kasutatud finantsmudelit. 2012. aastaks saavutatav omakapitali tasuvus oli kava järgi ligikaudu 26 %, kuid tunnistati, et see näiliselt suur kasumlikkus tulenes asjaolust, et omakapital püsis eelnevatel aastatel kuhjunud kahjumi tõttu väiksena. Realistlikuma stsenaariumi järgi ning võtmata arvesse kuhjunud kahjumit, tõuseks omakapitali tasuvus 2011. aastal 7,6 protsendile ja 2012. aastal 9,8 protsendile, mis kava kohaselt tähendaks, et ettenähtud investeeringute tasuvus oleks piiri peal.

(157) Bilansi prognoos näitas, et põhivara väärtus peaks tõusma ligikaudu 100 miljonilt Poola zlotilt 2008. aastal 200 miljonile Poola zlotile 2012. aastal.

2.7. *12. SEPTEMBRI 2008. AASTA ÜMBERKORRALDUSKAVA*

(158) 12. septembri 2008. aasta ümberkorralduskava põhines 2008. aasta juuni kavaga sarnastel eeldustel. Tegevuse mitmekesistamine oli endiselt kõige olulisem strateegiline idee ja ümberkorraldamises pidi edu saavutatama Mostostali ja Ulsteini koostöö kaudu, ühendades kahe äriühingu kogemused teraskonstruktsioonide ja laevaehituse valdkonnas. Juuni versiooniga võrreldes oli muudetud ümberkorralduskava paremini läbi töötatud teatavate ümberkorraldusmeetmete ja tegevuse eeldatava mitmekesistamise praktilise elluviimise seisukohast. Seda kajastab kavandatud organisatsiooniline ja korporatiivne ümberkorraldamine (vt tabel 2 allpool).

(159) Kavas nähti ette, et olemasolev tehas uue nimega SSN Nowa lõpetab kahjumit teenivate laevade tootmise juba vastuvõetud tellimuste raames ning pärast seda tehas likvideeritakse. Laevatehase varad müüakse kolmele uuele äriühingule: SSN Mostostal (kuulub täielikult Mostostalile), SSN Ulstein (kuulub täielikult Ulsteinile) ning SSN Wspólna (Mostostalile ja Ulsteinile kummalegi kuulub 50 % aktsiatest). Peale selle pidi olemasolevast projekteerimisbüroost saama eraldi äriühing SSN Biuro Projektowe. Kavas nähti ette, et 2010. aastal asutab Mostostal veel ühe uue äriühingu, SSN Odra, mis jätkab laevatehase praegust laevaehitustegevust ja toodab ro-pax, ro-ro ja kon-ro laevu ning kemikaalitankereid.

Tabel 2

SSNi ümberkorraldamine vastavalt 12. septembri 2008. aasta ümberkorralduskavale

	Omanik	Tegevus	Kapitalisüstid (miljonites Poola zlottides)	Käive (miljonites Poola zlottides)	Töötajad	Investeerimisprogramm (miljonites Poola zlottides)
SSN Nowa	100 % Mostostal	Laevaehitus – olemasolevad tellimused	434 (riigiabi)	2009. aastal: 680 2010. aastal: 1 000 Hiljem: 0	2009. aastal 4 011, eesmärk – 0	Puudub
SSN Mostostal	100 % Mostostal	Teraskonstruktsioonid	80	148 (10 %)	2009. aastal 297, eesmärk – 352	59
SSN Ulstein	100 % Ulstein	Laevaehitus – avamerelaevad	67,3	155 (11 %)	150	10
SSN Wspólna	50 % Mostostal, 50 % Ulstein	Terase eeltöötlus	95	370–400 (28 %)	2009. aastal 1 062, eesmärk – 663	34,5
SSN Biuro Projektowe	50 % Mostostal, 50 % Ulstein	Projekteerimine	0,2	9 (0,6 %)	150	0,5
SSN Odra	100 % Mostostal	Laevaehitus – ro-pax, ro-ro laevad, kemikaalitankerid	0,2	600–700 (49 %)	2010. aastal 835, eesmärk – 500	Puudub
Kokku			434 riigilt ja 242,7 investoritelt	1 412	1 815	104

(160) Kava järgi ei oleks äriühingutel, mis jätkaksid tehase praegust laevaehitustegevust – SSN Nowal ja SSN Odral – varasid ja nad telliksid terase eeltöötlemise alltöövõtu korras SSN Wspólnalt ja kasutaksid laevade monteerimiseks ja seadistamiseks SSN Mostostali või SSN Ulsteini ressursse. Kavas ei olnud kirjeldatud, kuidas ressursside jagamist praktikas juhitakse või millistel tingimustel SSN Nowale ja hiljem SSN Odrale ressursside kasutamist võimaldatakse.

Turustrateegia

(161) Kahel äriühingul, SSN Ulsteinil ja SSN Mostostalil, oli kavas siseneda uutele turgudele, kus SSNil kogemus puudus; sellegipoolest ei esitatud kavas asjaomaste turgude analüüsi.

(162) Kavas selgitati, et Ulstein tellis tol ajal kerede tootmist allhanke korras, kuid kavatses haarata enda juhtimise alla ka tootmise varasemad etapid ning saavutada seega Szczecini laevatehase ressursside omandamise kaudu tootmisprotsessi vertikaalse integreerimise. SSN Ulstein nägi ette mõistliku aja kogemuste omandamiseks ja kavatses ehitada esmalt keresid ja seejärel pooleldi varustatud ja täisvarustusega avamerelaevu. Kava ei sisaldanud üksikasju kavandatud tootmismahu, kerede/laevade eeldatavate hindade, kulude, kasumlikkuse jms kohta.

(163) Põhjused, miks Mostostal Szczecini laevatehasesse investeerida soovis, olid samad mis 2008. aasta juuni ümberkorralduskavas. Investori eesmärk oli suurendada võimsust teraskonstruktsioonide tootmise kaudu ja saada oma käsutusse otsene juurdepääs veetranspordile, mis vähendaks transpordikulusid, võimaldades transportida suuremaid täielikult monteeritud konstruktsioone. Kavandatud tootmismahtu, eeldatavaid hindu, kulusid, marginaale jms ei kirjeldatud.

(164) Kavas ei nähtud ette SSN Nowa ümberkorraldamist, eeldades et see likvideeritakse pärast kahjumit teenivate laevade valmimist juba vastuvõetud tellimuste raames. Kava sisaldas laevaehitussektori turuanalüüsi, mis suures osas käsitles siiski turusegmente, milles laevatehas tulevikus tegutseda ei kavatsenud.

(165) Kava ei sisaldanud SSN Odra äriplaani. SSN Odra strateegiaga seoses eeldati kavas, et äriühing sõlmib kasumlikud lepingud riigile kuuluva Poola aurulaevatootjaga (Polska Żegluga Morska) ro-pax reisilaevade tootmiseks. Peale selle võib SSN Odra kaaluda nendest laevadest militaarversioonide ehitamist, kuid selle teema kohta rohkem teavet ei esitatud.

(166) SSN Wspólna pidi osutama teenuseid peamiselt teistele äriühingutele. Kavas prognoositi, et SSN Wspólna terasetöötlemise võimsus on 74 000 tonni. SSN Ulsteinil oleks vaja 15 000–20 000 tonni ja SSN Mostostalil 12 000–15 000 tonni. Kavas nähti ette, et ligikaudu 30 000 tonni terast eraldatakse SSN Ulsteini laevaehitustegevuse kõrval muuks laevaehitustegevuseks. Peale selle mainiti kavas, et SSN Wspólna ülejäänud võimsust (9000–17 000 tonni terast, st 12–13 % võimsusest) kasutatakse teiste äriühingutega alltöövõtulepingute sõlmimiseks, kuid ei kirjeldatud sihtturgu, nõudlust ega seda, milline oleks saavutatav kasumlikkus.

(167) Peale organisatsioonilise ümberkorraldamise nähti kavas ette varade ümberkorraldamine, finantsiline ümberkorraldamine ja tööjõu oluline vähendamine.

(168) Kavas nähti ette, et kokku investeeritakse SSN Ulsteini, SSN Mostostali ja SSN Wspólnasse 104 miljonit Poola zlotti. Peale selle investeeriks SSN Nowa [...] ([1]) miljonit Poola zlotti teatavate tootmisvarade ümberpaigutamisse, et vabastada maad, mille müügist oli kavas saada ümberkorraldamiseks sularaha.

(169) Ühe ellingu kavandatava sulgemise kohta öeldi 12. septembri 2008. aasta kavas (nagu juuni kavaski), et Wulkan 1 ellingut ei kasutata laevaehituseks, vaid SSNi Mostostali teraskonstruktsioonide tootmiseks.

(170) Tööhõive vallas nähti kavas ette töötajate arvu peaaegu 60 protsendiline vähendamine – 1 815 töötajale.

(171) Finantsprognoos näitas, et SSN Ulstein alustab tegevust 2009. aastal ja hakkab kasumit teenima 2010. aastal. SSN Mostostal ja SSN Wspólna pidid kava kohaselt alustama tegevust 2009. aastal ja hakkama kohe kasumit teenima. SSN Odra pidi laevaehitustegevust alustama 2010. aastal ja vastavalt finantsprognoosile hakkama kohe kasumit teenima.

(172) Prognoositud müügitulu oli SSN Ulsteini puhul 6 %, mida peeti kavas piisavaks. SSN Odra puhul oleks müügitulu esimesel tootmisaastal 11 % (tulenevalt kahest asjaomasel aastal täidetavast suurt kasumit teenivast lepingust) ja langeks järgmistel aastatel 7–8 protsendile. SSN Mostostali eeldatav müügitulu aastatel 2009–2011 oleks 6–9 % ja 2012. aastal 11 %. SSN Wspólna ja SSN Biuro Projektowe müügitulu jääks marginaalseks: 0,4 % kogu perioodil SSN Wspólna puhul ja 1,6 % SSN Biuro Projektowe puhul. Kava järgi tuleneks nende kahe äriühingu väike müügitulu madalast marginaalist ja oleks õigustatud, kuna tegu on teenuseid pakkuvate äriühingutega, kes osutavad teenuseid lõpptooteid tootvatele äriühingutele, kasutades suures osas tellijatelt saadud materjale.

([1]) Osa tekstist on kustutatud, et mitte avalikustada konfidentsiaalset teavet. Sellised kohad on märgitud punktidega nurksulgude vahel.

(173) SSN Nowa pidi täitma juba vastuvõetud tellimused kahjumit teenivate laevade tootmiseks, mis tähendab, et ta jätkaks kahjumi teenimist kogu perioodi vältel, kuni äriühingu likvideerimiseni. Seetõttu sõltus kava rakendamine täiendavast riigiabist suuruses 430 miljonit Poola zlotti, mis antaks SSN Nowa tulevase kahjumi hüvitamiseks. Võrreldes juuni kavaga, milles nähti ette riigilt 588 miljoni Poola zloti suurune kapitalisüst ja 68 miljoni Poola zloti suurune laen, tundus vajaliku riigiabi summa olevat väiksem. Siiski märkis komisjon, et vahepeal, 2008. aasta augustis, olid riigiettevõtted (ARP ja KPS) sooritanud võlgnevuse osaluse vastu vahetamise tehingu summas 130 miljonit Poola zlotti.

2.8. *KOMPENSATSIOONIMEETMED*

(174) Lähtuvalt Poola ametiasutuste ja komisjoni 2006. aasta detsembri kokkuleppest alustas komisjon intensiivseid läbirääkimisi Poola ametiasutuste ja SSNiga, et teha kindlaks vajalikud kompensatsioonimeetmed.

(175) Koostöös väliskonsultandi ja laevatehasega määras komisjon kindlaks järgmise metoodika Poola väljapakutud kompensatsioonimeetme – võimsuse vähendamise – hindamiseks.

(176) Kompensatsioonimeetmete asjakohasuse tagamiseks peab võimsuse vähendamine olema piisav selleks, et laevatehase tulevane võimsus oleks pärast ümberkorraldamist väiksem kui selle jooksev võimsus.

(177) Esiteks hindas komisjon laevatehase jooksvat tehnilist võimsust, eeldades et laevade monteerimine ellingutel on tehase tootmisprotsessi üks kitsaskohti, mida ei saaks teenuse sisseostmisega hõlpsalt lahendada. Komisjoni kasutatud metoodika alusel, mida Poola ametiasutused ega laevatehas ei vaidlustanud, kasutati võimsuse arvutamiseks ellingul toimuva monteerimise kestust ja tüüpilisi laevarühmasid (kuna laevade CGTdes väljendatud väärtus võib olla erinev, kuid nende monteerimisaeg sama).

(178) Jooksva võimsuse arvutamisel võeti arvesse aega, mis ellingul (teatavat liiki) laeva monteerimiseks *tegelikult* kulub. See aeg pidi kajastama puudujääke tootmisprotsessis asjaomasel ajal, nt madal tootlikkus, kitsaskohad, aegunud tootmisvarad, ebatõhus tootmisvoog ja probleemid tööjõuga. Monteerimisajast võis välja arvata üksnes laevatehase raskest rahalisest olukorrast tulenevate finantspiirangute mõjud. Ebakorrapärane juurdepääs või juurdepääsu puudumine käibekapitalile võib tootmisprotsessi tõsiselt häirida. Kuna see on väline tegur ja omane kõikidele rahalistes raskustes äriühingutele ning ei ole seotud äriühingu enda ebatõhususega, nõustus komisjon, et laevatehase *tegelikku tootlust* võib korrigeerida, võttes eelduseks tõrgeteta juurdepääsu käibekapitalile.

(179) Tulevase võimsuse hindamisel võeti arvesse aega, mis ellingul (teatavat liiki) laeva monteerimiseks *tõenäoliselt* kulub, eeldusel et laevatehase tootlikkus on võrreldav teiste konkureerivate Euroopa laevatehaste tasemega. Teisisõnu, arvesse tuli võtta rajatiste vajaliku moderniseerimise ja töötingimuste (korraldus, rahastamine, varustamine, tööjõud) optimeerimise mõjusid.

(180) Kui laevatehas soovib taastada pikaajalise elujõulisuse, on moderniseerimine vältimatu. Sellega seotud tootlikkuse suurenemine võimaldaks laevatehasel vähendada sisendit ning samal ajal kiirendada tootmist. Tootmise eri aspektide paranemisel suureneks võimsus, st suutlikkus toota teatavas mahus. Seetõttu oli tähtis võtta arvesse, et teatavate rajatiste, nagu väljapakutud Szczecini laevatehase ühe ellingu sulgemise mõju, võib hüvitada ülejäänud doki võimsuse suurenemine. Selleks et kompensatsioonimeetmed oleks asjakohased, tuleb võimsust vähendada nii, et laevatehase võimsus oleks pärast ümberkorraldamist, st pärast investeeringuid ja tootlikkuse parandamist, väiksem kui tehase jooksev võimsus. Ainult sel viisil oleks võimalik ühendada kaks eesmärki: pikaajalise elujõulisuse saavutamine, mis hõlmab tootlikkuse suurendamist, ning kaubandusele avalduva kahjuliku mõju minimeerimine.

(181) Selleks et tagada nii jooksva kui ka tulevase võimsuse arvutamisel järjekindlus, kasutati sama tootevalikut, st sama liiki laevu. Alternatiivina võiks tootevaliku asendada n-ö keskmise laevaga (st keskmise CGTdes väljendatud väärtusega, võttes arvesse laevatehase tellimuste nimekirja).

(182) SSNi esitatud teabe põhjal oli äriühingu jooksev võimsus, kui töötatakse rahaliste piirangute tingimustes, hinnanguliselt 177 000–202 000 CGTd sõltuvalt sellest, kas tehase tootmise hulka arvatakse kemikaalitankerid või mitte. Laevatehase võimsus ilma rahaliste piiranguteta oli 208 000 CGTd (9,15 laeva), kui arvata tootmise hulka ka kemikaalitankerid, ning 238 000 CGTd (10,7 laeva), kui kemikaalitankereid mitte arvestada.

(183) Laevatehase sõnul ei mõjutaks 2006. aasta ümberkorralduskavaga ette nähtud investeering monteerimisaega, vaid tooks pigem kaasa kulude vähenemise. Samuti selgitati, et kuigi mõningad investeeringud võivad monteerimisaega vähendada, tühistaks sellise mõju tootmismeetodi oluline muutmine, mis sisaldaks varasemat seadistamist. Samuti selgitas laevatehas, et monteerimisaja oluliseks lühendamiseks oleks vaja investeerida ellingutesse endisse. Laevatehase arvutuste kohaselt peaks selline investeering olema 200 miljonit eurot, mis ilmselgelt ei ole laevatehasele jõukohane.

(184) Seetõttu oleks tulevane võimsus juhul, kui rajatisi ei suleta, sama mis jooksev võimsus finantspiiranguteta, st 208 000 CGTd, kui arvata tootmise hulka kemikaalitankerid, ning 238 000 CGTd, kui kemikaalitankereid mitte arvestada.

(185) Pärast kõige väiksema ellingu (Wulkan 1) sulgemist jääks tehase võimsus vahemikku 149 000 CGTd (6,25 laeva) kõige väiksema CGT-ga laevade puhul (kemikaalitankerid kaasa arvatud) kuni 178 000 CGTd (7,8 laeva) kõige suurema CGT-ga laevade puhul (kemikaalitankereid arvestamata).

(186) Nende arvandmete põhjal järeldas komisjon, et pärast väikse ellingu sulgemist väheneks võimsus 25–46 %, sõltuvalt sellest, milline tootevalik aluseks võtta. Selle põhjal ja arvestades, et veel ühe ellingu sulgemine vähendaks võimsust vähemalt 59 %, tegi komisjon esialgse järelduse, et kõige väiksema ellingu, st Wulkan 1 sulgemine, mille Poola välja pakkus, on piisav kompensatsioonimeede.

2.9. *ABIMEETMED*

(187) Komisjon algatas ametliku uurimismenetluse seoses asjaomase otsuse lisa B-osas kirjeldatud abimeetmetega. Nende meetmete hulka kuulusid kapitalisüst ja kaks täitmisgarantiid ARPilt ning mitu Szczecini linna rakendatud kinnisvaramaksu maksmise edasilükkamise ja tühistamise juhtumit. Nende meetmete nimiväärtus oli 126 524 652 Poola zlotti.

(188) Poola teatas komisjonile, et ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osas meetmetena nr 62 ja 63 loetletud kahte täitmisgarantiid ei antud ([1]). Samuti teatas Poola komisjonile, et kinnisvaramaksu tühistamine, mis on loetletud ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osas meetmetena nr 64–68, on edasi lükatud ([2]).

(189) Allpool tabelis 3 on esitatud meetmed, mis rakendati ajavahemikus alates 1. maist 2004, st Poola ELiga ühinemise kuupäevast, kuni 30. juunini 2007. Poola teatas nendest meetmetest 11. juuli 2007. aasta kirjas. Nende nimiväärtus on 259 560 990 Poola zlotti. Esimene meede vastab ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa meetmele nr 61.

(190) Tabel 3 sisaldab KPSilt saadud laenusid, mida kasutati laevatehase käibekapitali vajaduste finantseerimiseks. 11. juuli 2007. aasta kirjas ja 9. jaanuari 2008. aasta kirjas väitis Poola, et need laenud ei ole riigiabi, kuna nende eest nõutud intress vastab selle konkreetse projekti riskihindamisele, mille jaoks laenu taotleti.

(191) Aastatel 2005–2007 antud laenude eest nõudis KPS intressi määraga natuke üle 6 %. Sel ajal kui KPS laevatehasele neid laene andis, oli Poola viitemäär 5,56–6,24 %. Peale selle võttis KPS ühekordset tasu, mis jäi vahemikku 0,1–0,4 %. Poola ametiasutuste sõnul nõudis KPS järgmisi tagatisi: täitmise heakskiitmine, leping nõudeõiguse loovutamise kohta, tingimusteta maksekorraldus ja nimiväärtuseta võlakirjade või varade tagatised ([3]).

(192) KPS loodi 2004. aastal täielikult ARPile kuuluva tütarettevõtjana ning eesmärgiga tegutseda ARPi riskikapitalifondina. Selle peamine ülesanne oli pakkuda võimalust Poola kolme suurima laevatehase konsolideerimiseks, kuid sellest projektist loobuti 2006. aastal. Poola 2006. aastal esitatud teabe ([4]) kohaselt pidi KPSi rahastatama ARPi kapitalisüstiga, ARPi mitterahalise sissemaksega (kolmandate äriühingute aktsiad) ning ARPi tagatud käibelaenuga, mis oli ette nähtud konkreetselt laevatehaste rahastamise toetamiseks. Vastavalt valitsuse veebilehel avaldatud teabele pidi KPS toetama Poola laevaehitustegevust ka võlakirjade emiteerimise kaudu. Võlakirju oleks täielikult taganud ARP. Dokumendis „Poola laevaehitussektori strateegia aastateks 2006–2010 (merelaevatehased)" ([5]) kinnitatakse tõepoolest, et KPS pidi hankima ressursse võlainstrumentide emiteerimise kaudu väärtuses ligikaudu 100 miljonit USA dollarit, mida tagatakse laevaehitustööstuse jaoks eraldatud varadega riigikassast ARPile ülekantud rahaliste vahendite kaudu.

([1]) 11. juuli 2007. aasta kiri.

([2]) 9. jaanuari 2008. aasta kiri.

([3]) 9. jaanuari 2008. aasta kiri, lk 15.

([4]) 17. veebruari 2006. aasta kiri.

([5]) Poola laevaehitussektori strateegia aastateks 2006–2010 (merelaevatehased), vastu võetud 2006. aasta augustis, lk 30.

(193) Tabelis 4 on näidatud ARPilt ja KPSilt ajavahemikus 30. juunist 2007 kuni 15. veebruarini 2008 saadud toetus, millest teatati komisjonile pärast 11. juulit 2007, 6. detsembri 2007. aasta ja 12. veebruari 2008. aasta kirjades. Tabelis on esitatud ka lisalaenud ARPilt ja KPSilt, millest komisjon sai teada SSNi 2008. aasta juuni teabekirjast, [1] Mostostali 2008. aasta juunis esitatud ümberkorralduskavast [2] ning 2008. aasta septembris esitatud ümberkorralduskavast. Nende meetmete nimiväärtus on 417 531 254 Poola zlotti.

(194) Tabelis 5 on näidatud täitmata avalik-õiguslikud kohustused kinnisvaramaksu võlgnevuse näol summas 12 402 000 Poola zlotti ajavahemiku eest 2003. aasta juulist kuni 2004. aasta detsembrini. See meede vastab ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa meetmetele nr 64–68.

(195) Arvestades laevatehase ebakindlat rahalist olukorda, ei saa komisjon välistada võimalust, et SSNile on antud veel sarnast liiki riigiabi.

(196) Peale selle toetati SSNi KUKE täitmisgarantiidega (edaspidi „ettemaksegarantiid" või „KUKE garantiid"). Alates 1. maist 2004 rahastati peaaegu kogu tehase laevatootmistegevust tänu nendele garantiidele. Ajavahemikul 1. mai 2004 –30. mai 2008 sai SSN 96 garantiid koguväärtuses 1 928 869 694 Poola zlotti [3]. 11. juulil 2007 esitatud märkustes teatas Poola komisjonile, et KUKE jätkab SSNile garantiide andmist kuni 2008. aasta lõpuni. Vastavalt 12. septembril 2008 esitatud ümberkorralduskavale oli SSNile 26. juunil antud veel kümme KUKE garantiid koguväärtuses 429 578 282 Poola zlotti.

(197) Laevaehitustööstuses on tavaline, et tehastel ei ole üldiselt laevade ehitamiseks piisavalt käibekapitali ja et nad toetuvad välisele rahastamisele, kasutades tootmise rahastamiseks kas laene (nn tootmislaenud) või laevaomanike ettemakseid. Laevaomanikud maksavad tavaliselt 80 % hinnast ette osamaksetena teatavatel ehitustöö olulistel etappidel ning ülejäänud 20 % kauba kättesaamisel. Laevaomanike osalemine ehitamise rahastamises on seega määrava tähtsusega. SSNile antud KUKE ettemaksegarantiide eesmärk oli kindlustada laevaomanike ettemakseid riski vastu, et laevatehas ei suuda tellimust täita.

(198) Poola esitatud teabe kohaselt anti SSNile KUKE garantiisid järgmiselt. Esiteks sõlmiti laevaomanikuga leping, mis sisaldas tavaliselt tingimust, et laevatehas tõendab teatava aja möödumisel, et tootmise rahastamist garanteerib KUKE. KUKE väljastas otsuse selle kohta, et tagab kogu laeva rahastamise ettemaksete garanteerimise kaudu. Edasiste üksiklepingutega kinnitas KUKE iga üksiku ettemakse (mida tavaliselt oli neli) garantii. KUKE kogurisk laevatehase suutmatuse korral tellimust täita on tavaliselt 80 % kogu ostuhinnast sõltuvalt laevaomaniku poolt enne laeva kättesaamist makstud ettemaksete kogusummast. Riski kogusuurus on teada, kui KUKE väljastab otsuse laevaomaniku ettemaksete garanteerimise kohta. Garantii lõpeb laeva üleandmisel.

(199) KUKE tegevus Poola ekspordikrediidiagentuurina on mitmekülgne [4] ning selle võib põhijoontes jagada kommertstegevuseks ning riigikassa garanteeritud ja riigikassa nimel toimuvaks tegevuseks. Viimase jaoks kasutatakse eraldi pangakontot „Interes Narodowy". SSNile antud garantiid kuuluvad riigikassa garanteeritud tegevuse alla.

(200) Poola esitatud teabe kohaselt anti SSNile KUKE ettemaksegarantiisid garantiitasu eest, mis sõltus garantii väärtusest. Garantiide korral, mis ei olnud suuremad kui 35 miljonit Poola zlotti, oli tasu 2 % aastas ning garantiide korral, mis olid suuremad kui 35 miljonit Poola zlotti, 1 % aastas. Tagatiseks nõudis KUKE laeva, ehitatava laeva või materjalide omanikuõiguse üleandmist.

(201) Tabelite 3–5 ning eespool kirjeldatud teabe põhjal võib järeldada, et alates 1. maist 2004 on SSNi toetuseks rakendatud meetmeid nimiväärtuses 3 047 943 120,5 Poola zlotti (ligikaudu 896 miljonit eurot).

[1] 6. juuni 2008. aasta kirja 1. lisa.
[2] 26. juuni 2008. aasta kiri.
[3] Nende garantiide loetelu esitas Poola Mostostali 2008. aasta 26. juunil esitatud ümberkorralduskava 11. lisas.
[4] Vt ka komisjoni 18. juuli 2007. aasta otsus abi N 105/07 (ekspordilepingutega seotud garantiikava) kohta, kokkuvõttev teatis avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* C 214, 13.9.2007, lk 3.

Tabel 3

SSNile ajavahemikul 1. mai 2004 – 30. juuni 2007 antud riigiabi, Poola ametiasutuste esitatud andmed.

Nr	Abi andev asutus	Abimeede	Õiguslik alus	Otsuse või kokkuleppe nr	Abi andmise kuupäev	Jõustumise kuupäev	Intress	Ajavahemik, mille jaoks abi anti	Abi nimiväärtus (Poola zlottides)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	ARP	Kapitalisüst	15. septembri 2000. aasta õigusakt, äriühingute koodeks (Dz.U. nr 94, 1037. Õigusakti on muudetud)	Rep. A nr 4528/2004	21.12.2004	20.6.2005	Ei kohaldata	Ühekordne abi	61 752 652,83
2.	KPS	Laen	23. aprilli 1964. aasta õigusakt, tsiviilkoodeks (Dz.U. nr 16, 93. Õigusakti on muudetud)	Leping nr 1/10/2005	13.10.2005	14.10.2005	Ühe kuu WIBOR +2 %	13.4.2006	20 000 000,00
3.	KPS	Laen	23. aprilli 1964. aasta õigusakt, tsiviilkoodeks (Dz.U. nr 16, 93. Õigusakti on muudetud)	Leping nr 1/2/2006	15.2.2006 (lisad: 27.4.2006, 24.8.2006, 26.9.2006, 27.11.2006, 21.12.2006, 31.1.2007)	21.2.2006 27.4.2006 27.9.2006 16.2.2007 21.2.2007 30.3.2007 1.5.2007 31.5.2007	Andmed puuduvad	31.8.2009	68 405 400,00 (USD 18 000 000,00)
4.	KPS	Laen	23. aprilli 1964. aasta õigusakt, tsiviilkoodeks (Dz.U. nr 16, 93. Õigusakti on muudetud)	12.1.2007 Leping	12.1.2007	3.4.2007 5.4.2007 16.4.2007 26.4.2007 30.4.2007 16.5.2007 31.5.2007	Andmed puuduvad	31.1.2009	82 902 937,50 (USD 21 375 000,00)
5.	KPS	Laen	23. aprilli 1964. aasta õigusakt, tsiviilkoodeks (Dz.U. nr 16, 93. Õigusakti on muudetud)	Leping nr 1/2/2007	9.2.2007 (lisad: 29.3.2007, 4.4.2007)	9.2.2007	Ühe kuu WIBOR +2,25 %	27.4.2007	12 200 000,00
6.	KPS	Laen	23. aprilli 1964. aasta õigusakt, tsiviilkoodeks (Dz.U. nr 16, 93. Õigusakti on muudetud)	Leping nr 2/2/2007	12.2.2007	12.2.2007	Ühe kuu WIBOR + 2,25 %	12.8.2007	14 300 000,00
								Kokku:	259 560 990,33

Tabel 4

SSNile ajavahemikul 30. juuni 2007 – 12. september 2008 antud riigiabi, Poola ametiasutuste esitatud andmed.

Nr	Abi andev asutus	Abimeede	Õiguslik alus	Abi andmise kuupäev	Abi nimiväärtus (Poola zlottides)
1	2	3	4	5	6
7.	KPS	Kapitalisüst	Leping	7.8.2007	9 999 954,69
8.	KPS	Kapitalisüst		7.8.2007	33 999 919,80
9.	ARP	Kapitalisüst	SSNi ja ARPi leping riigiabi kohta kapitalisüsti kaudu	19.9.2008	86 000 151,93
10.	ARP	Laen	30. augusti 1996. aasta õigusakt kommertsialiseerimise ja erastamise kohta (Dz.U. 02.171.1397. Õigusakti on muudetud)	5.12.2007	49 000 000,00
11.	ARP	Laen	Leping OPP/3/08	6.2.2008	41 000 000,00
12.	KPS	Laen	Leping 1/11/2007	23.11.2007	9 000 000,00
13.	KPS	Laen	Leping 1/3/2008	5.3.2008	20 000 000,00
14.	ARP	Laen	Leping OPP/5/08	30.9.2009	32 250 000,00
15.	KPS	Laen		12.8.2007	4 709 380,37
16.	ARP	Võlgnevuse vahetamine osaluse vastu	Rep. A. nr 6603/2008, 8014/2008	20.6.2008	110 999 077,11
17.	KPS	Võlgnevuse vahetamine osaluse vastu	Rep. A. nr 6603/2008, 8014/2008	20.6.2008	20 572 770,24
				Kokku:	417 531 254,1

Tabel 5

Alates 1. maist 2004 täitmata avalik-õiguslikud kohustused

Nr	Abi andev asutus	Abimeede	Kohustus	Maksmata summa (Poola zlottides)
12.	Szczecini linn	Edasilükkamine	Ajavahemikus 2003. juulist 2004. aasta detsembrini kogunenud kinnisvaramaksu võlg	12 402 000,00

3. **HINDAMINE**

3.1. *KOMISJONI PÄDEVUS*

(202) Ühinemislepingu IV lisa punktis 3 sätestatakse nn ajutine kord. See moodustab uues liikmesriigis enne ELiga ühinemise kuupäeva jõustatud ja pärast ühinemist endiselt kohaldatavate abikavade ja üksikute abimeetmete hindamise õigusliku raamistiku.

(203) Abimeetmeid, mis jõustati enne ühinemist ja mis ei ole kohaldatavad pärast ühinemist, ei saa komisjon uurida ei ajutise korra ega EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse alusel.

(204) Meetmeid, mis jõustati alles pärast ühinemist, hindab komisjon aga teatatud abi või ebaseadusliku abina EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse alusel.

(205) Teatava meetme jõustamise kuupäeva kindlakstegemisel on määrav kriteerium õiguslikult siduv akt, milles liikmesriigi pädev asutus lubab abi anda ([1]). See, kas haldusakt on õiguslikult siduv või mitte, sõltub riiklikust õigusest. Eeskätt piiripealsete juhtumite korral peab komisjonil olema siiski võimalik asjaomased haldusaktid üle vaadata ning hinnata nende vormi ja sisu põhjal, kas need võivad olla tekitanud abisaajates õiguspärase ootuse, mis on Poola kohtu otsusega täitmisele pööratav. Selline pädevus vaadata läbi riiklikke haldusakte on lahutamatu osa komisjoni ainupädevusest kiita heaks erandeid üldisest keelust anda riigiabi meetmete kaudu, mis jõustati Poolas pärast 1. maid 2004.

(206) Meede on kohaldatav pärast ühinemist, kui see jõustati enne ühinemist, kuid võib pärast ühinemist siiski tingida lisaabi andmise või juba antud abi summa suurenemise, st juhul, kui riigi täpne majanduslik seotus ei ole meetme jõustamise ajal teada ja see ei ole teada ka veel ühinemise kuupäeval.

(207) Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses järeldas komisjon Poola esitatud teabe põhjal, et mitu komisjonile teatatud meedet on õigupoolest uus abi, mis oli kavas anda pärast 1. maid 2004 ehk pärast Poola ELiga ühinemise kuupäeva. Täpsemalt on komisjoni arvamuse kohaselt uus abi kapitalisüst, kaks täitmisgarantiid ja kinnisvaramaksu maksmise kohustuse tühistamine ja edasilükkamine.

(208) Esiteks teatas Poola komisjonile, et kahte vaidlustatud täitmisgarantiid (ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa meetmed nr 62 ja 63) ei oldud lõppkokkuvõttes üldse antud. Seega neid käesolevas otsuses ei käsitleta.

(209) Teiseks kinnitas Poola, et ajavahemikul alates 2003. aasta juulist kuni 2004. aasta detsembrini kogunenud kinnisvaravõlga Szczecini linna ees (ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa meetmed nr 64–68) ei ole senini täitmisele pööratud ega kustutatud. See tähendab, et kohustus lükati edasi ning et seda ei täidetud tükk aega pärast ühinemise kuupäeva. Väljakujunenud kohtupraktika ([2]) kohaselt on avalik-õiguslike võlgade pidev sissenõudmata jätmine riigiabi. Seda kirjeldatakse üksikasjalikumalt alljärgnevalt. Selline kohustuse täitmata jätmine kuulub selgelt komisjoni pädevusse vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 88 niivõrd, kuivõrd see hõlmab ühinemisjärgset perioodi. Seepärast käsitletakse neid meetmeid käesolevas otsuses.

(210) Kolmandaks, ARPi kapitalisüsti puhul (ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa B-osa meede nr 61) ei ole Poola ja kolmandate isikute esitatud märkused ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse kohta komisjoni veennud, et kõnealune meede ei ole uus abi. Seepärast käsitletakse seda meedet käesolevas otsuses.

(211) Komisjon selgitab allpool põhjusi, miks ta ei saa nõustuda Poola ja huvitatud isikute esitatud väidetega.

(212) Seoses Poola väitega, et kapitalisüsti tuleks vaadelda Poola valitsuse laiahaardelise programmi osana Poola laevaehitustööstuse päästmiseks, leiab komisjon, et selline üldine valitsuse programm ei anna SSNile õigust eeldada, et üks äriühingu aktsionäridest, nimelt ARP, peab rakendama kapitalisüsti täies ulatuses. Eelarvelistel põhjustel ei olnud ARPil tõepoolest esialgu võimalik 2003. aasta ümberkorralduskavas väljakuulutatud kapitalisüsti täies ulatuses rakendada.

([1]) Esimese astme kohtu otsus kohtuasjas T-109/01: *Fleuren Compost* vs. *komisjon,* viidatud eespool põhjenduses 74.

([2]) Kohtujurist Jacobsi ettepanek kohtuasjas C-256/97: DM Transport, EKL 1999, lk I-3915; kohtuasi C-480/98: Hispaania *vs.* komisjon („Magefesa"), EKL 2000, lk I-8717.

(213) Mis puutub Poola väitesse, et komisjon kohaldab EÜ õiguse kriteeriume ühinemiseelsete sündmuste ja riiklike õigusnormide suhtes, on komisjoni pädevus astuda samme seoses enne ühinemist rakendatud meetmetega kindlaks määratud ühinemislepingus, mis on siduv ühendusele ja Poolale. Komisjon tõlgendab mõistet „jõustatud enne ühinemist" analoogselt abi andmise mõistega ([1]).

(214) Poola väidab, et riiklike õigusaktide järgi nõutakse vaid seda, et ümberkorralduskava ja selles sisalduvad abimeetmed kiidaks heaks konkurentsi- ja tarbijakaitseameti president. Komisjon ei leia, et ainuüksi selline heakskiit on tõlgendatav meetme jõustamisena enne ühinemist. Riiklik konkurentsiamet kontrollis abi kokkusobivust riikliku riigiabiõigusega, kuid täpselt nagu siis, kui komisjon vaatab riigiabi läbi vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 88, ei loonud selline heakskiit riikliku õiguse kohaselt õiguspärast ootust, et abi tõepoolest antakse.

(215) Poola peab vaidlustamatuks faktiks ka seda, et 2003. aasta ümberkorralduskavaga ette nähtud kapitalisüstides olid SSN ja ARP kokku leppinud. Nagu komisjon ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses märkis, peetakse abi jõustatuks siis, kui pädev asutus võtab vastu dokumendi, mis võib riikliku õiguse alusel luua riikliku kohtu otsusega täitmisele pööratava õiguspärase ootuse, et abi antakse. Loomulikult peab komisjon oma ühinemislepingust ja EÜ asutamislepingust tuleneva pädevuse kasutamiseks saama kontrollida, kas see nii on. Poola ega huvitatud kolmandad isikud ei ole esitanud tõendeid selle kohta, et SSN oleks suuteline tõestama riiklikus kohtus õiguspärast ootust selle põhjal, et ARPiga kokkulepitud 2003. aasta ümberkorralduskava sisaldas kapitalisüsti koguväärtuses 241 miljonit Poola zlotti. Õigupoolest oli asjaomase kapitalisüsti rakendamiseks vaja kahte aktsionäride erakorralise koosoleku resolutsiooni: 29. aprilli 2004. aasta resolutsiooni (180 miljonit Poola zlotti) ([2]) ja 24. detsembri 2004. aasta resolutsiooni (61 miljonit Poola zlotti).

3.2. *RIIGIABI EÜ ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 87 LÕIKE 1 TÄHENDUSES*

3.2.1. RIIGIABI OLEMASOLU

(216) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(217) Komisjon leiab, et kõik eespool osas 2.7 kirjeldatud meetmed anti riigi poolt või riigi ressurssidest ning kuna need anti ühele konkreetsele äriühingule, olid need valikulised.

(218) SSN on Euroopa üks suurimaid laevatehaseid. Viimastel aastatel on üle 60 % laevatehase tellimustest moodustanud konteinerlaevad. Seetõttu konkureerib SSN aktiivselt Saksamaa ja Taani laevatehastega. SSNi pideval toetamisel, mis võimaldas tehasel sõlmida lepinguid, hindamata või maandamata täielikult nendega seotud riske, oli negatiivne mõju teistele konteinerlaevu tootvatele Euroopa laevatehastele.

(219) Komisjon märgib, et SSN tegutseb ka teistes kaubalaevade valdkondades, pakkudes näiteks mitmeotstarbelisi laevu, kemikaalitankereid ja ro-ro laevu (sealhulgas ro-pax ja kon-ro laevad), ning konkureerib nendes valdkondades teiste Euroopa laevatehastega. Näiteks moodustasid naftasaaduste ja kemikaalitankerid 2006. aasta lõpus 8 % Euroopa laevatehaste tellimustest. Eeskätt olid nendes valdkondades aktiivsed Saksamaa ja Rumeenia laevatehased.

(220) Eespool kirjeldatu põhjal järeldab komisjon, et SSNile antud riigiabi mõjutas liikmesriikidevahelist kaubandust.

(221) Viimasena peab komisjon kindlaks tegema, kas SSNi toetuseks rakendatud meetmed andsid põhjendamatu eelise ning seeläbi kahjustasid või ähvardasid kahjustada konkurentsi. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et Poola ametiasutused vaidlustasid KPSi antud laenude ja KUKE antud garantiide liigitamise riigiabiks, väites, et need meetmed vastasid turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttele. Poola ei vaidlustanud teiste otsuses käsitletud meetmete liigitamist riigiabiks.

(222) Komisjon selgitab allpool, miks avalik-õiguslike võlgade pidev sissenõudmata jätmine ei vasta turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõttele. Seejärel hindab komisjon üksikasjalikult Poola vaidlustatud meetmeid. Lõpetuseks analüüsib komisjon käesolevas otsuses käsitletud meetmete rakendamise tingimusi ning nende mõju konkurentsile.

([1]) Esimese astme kohtu otsus kohtuasjas T-109/01: Fleuren Compost *vs.* komisjon, põhjendus 74.

([2]) See meede lisati ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse lisa A-osasse enne ühinemist jõustatud meetmena.

a) ***Avalik-õiguslike kohustuste täitmata jätmine***

(223) Väljakujunenud kohtupraktika [1] kohaselt on avalik-õiguslike võlgade järjepidev sissenõudmata jätmine riigiabi. Seda kirjeldatakse üksikasjalikumalt allpool. Selline kohustuse täitmata jätmine kuulub selgelt komisjoni pädevusse vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 88 niivõrd, kuivõrd see puudutab ühinemisjärgset perioodi. Komisjon leiab, et ükski turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja ei nõustuks nõuete tasumise nii pikaaegse edasilükkamisega. Liiati ei ole Poola esitanud tõendeid selle kohta, et asjakohane maksuhaldur on võtnud SSNi suhtes meetmeid avalik-õiguslike nõuete täitmisele pööramiseks, eeskätt täitemenetluse kaudu või pankrotiseaduse alusel. Samuti on selline kohustuse täitmata jätmine vastuolus Poola ametiasutuste väitega, et SSN on alates 1. maist 2004 korrapäraselt maksnud avalik-õiguslikke kohustusi ning et seoses nende kohustustega ei ole äriühingule võimaldatud edasilükkamist ega rakendatud selle suhtes tagasimaksegraafikuid.

b) ***Meetmed, mis Poola väitel vastavad turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttele***

KPSi laenud

(224) KPSilt käibekapitalilaenudena saadud abi puhul ei saa komisjon nõustuda Poola väitega, et need laenud ei olnud riigiabi. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et KPSi nõutud intressimäär oli enam-vähem võrdne viitemääraga. Samuti märgib komisjon, et SSN oli olnud mitu aastat väga ebakindlas rahalises olukorras. SSNil ei õnnestunud riigi poolt kas KPSi osaluse või garantiide kaudu toetatava tootmise jaoks saada mingit muud välist rahastamist. Äriühingu käibekapitali rahastati ettemaksetest, mida tagati täielikult KUKE garantiidega, või KPSi laenudest. Seetõttu ei saa võtta seisukohta, et KPSi nõutud intressimäär vastas täielikult KPSi kantud riskile. KPS nõudis tõepoolest tagatist, kuid sellise tagatise väärtus on küsitav; tuleb meeles pidada, et KUKE nõudis sarnast tagatist ning et SSNi kohustuste ja varade omavahelist suhet arvestades on ebatõenäoline, et KPSil oleks olnud võimalik esitada tehase varade kui tagatise suhtes esimese järgu nõudeid. Igal juhul ei ole Poola esitanud üksikasjalikku teavet, mis võimaldaks komisjonil hinnata nõutud tagatise tegelikku väärtust.

(225) Peale selle ei näe komisjon erinevust KPSi antud laenude ja KPSi omaniku ARPi antud laenude vahel. Raske on nõustuda Poola ametiasutuste väitega, et ARPi antud laenud on riigiabi, samas kui selle tütarettevõtja KPSi antud laenud on kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega.

(226) Komisjon ei saa nõustuda Poola väitega, et laenud, mida KPS andis koos pankadega Bank Handlowy S.A. ja Bank Pekao S.A. (meetmed nr 3 ja 4 tabelis 3, põhjendus 201), anti turutingimustel ning kuna KPS ja pangad toimisid konsortsiumina ja pakkusid rahastamist analoogsetel tingimustel, ei sisalda KPSi toetus riigiabi.

(227) Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et siis, kui konsortsium laene andis, oli SSN raskustes äriühing. Ilma riigi toetuseta ei oleks laevatehas saanud turult rahastamist ei garantii ega rahastamises osalemise kaudu, nagu kõnealuste meetmete puhulgi. Kuna välist rahastamist mujalt kui KPSiga loodud konsortsiumist ei saadud, tundub, et pangad olid nõus laevatehast rahastama üksnes tänu KPSi osalemisele tehingus.

(228) Lisaks märgib komisjon, et KPSi nõutud intressimäär SSNile antud laenude puhul oli sarnane Poola viitemääraga laenude andmise ajal. Vastavalt komisjoni teatisele viite- ja diskontomäärade kehtestamise meetodi kohta [2] on komisjoni teatatud viitemäär baasmäär, mida võib suurendada erilise riskiga olukordades (näiteks raskustes äriühing või pankade poolt harilikult nõutava tagatise puudumine). Käesoleval juhul intressimäära SSNi ebakindla olukorra arvessevõtmiseks ei suurendatud.

(229) Viimaks märgib komisjon, et KPS loodi valitsuse fondina, millel oli üldine poliitiline eesmärk ja mida rahastas täielikult või mille rahastamise tagas ARPi kaudu riik. Dokumendi „Poola laevaehitussektori strateegia aastateks 2006–2010 (merelaevatehased)" järgi asutati KPS selleks, et korraldada laevatehaste tootmise rahastamist seni, kuni erainvestorid laevatehased üle võtavad. See strateegia, mille eesmärgid pole mitte ainult majanduslikud, vaid ka sotsiaalsed ja makromajanduslikud [3], annab KPSile, samuti ARPile, riigikassale ja teistele asjakohastele riigiasutustele mitmesugused volitused. KPSi finantsiline seotus ARPi ja riigikassaga on selge ja KPS on pigem vahend riigieelarvest eraldatud varade ülekandmiseks Poola laevatehastele, sealhulgas SSNile.

[1] Kohtujurist Jacobsi ettepanek kohtuasjas C-256/97: DM Transport, EKL 1999, lk I-3915; kohtuasi C-480/98: Hispaania *vs.* komisjon („Magefesa"), EKL 2000, lk I-8717.

[2] EÜT C 273, 9.9.1997, lk 3.

[3] Poola laevaehitussektori strateegia aastateks 2006–2010 (merelevatehased), vastu võetud 2006. aasta augustis, lk 7.

(230) Neid tegureid arvesse võttes on komisjon seisukohal, et KPS ei toiminud SSNile käibekapitalilaenude andmisel turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtte kohaselt.

KUKE garantiid

(231) Pärast ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse vastuvõtmist esitatud märkustes väitis Poola, et KUKE ettemaksegarantiid SSNile ei olnud riigiabi. Komisjon ei saa selle väitega nõustuda.

(232) Esiteks tuletab komisjon meelde, et KUKE ettemaksegarantiisid tagab riigikassa ja neid käsitletakse eraldi pangakonto – „Interes Narodowy" – kaudu. Kui sellel kontol ei ole piisavalt vahendeid, võib KUKE võtta riigikassalt laenu või kasutada riigikassa laenugarantiisid.

(233) Teiseks tuletab komisjon meelde oma 18. juuli 2007. aasta otsust riigiabi N 105/2007 kohta, [1] milles kinnitati, et kava, mille alusel KUKE juhib riigikassa tagatud ekspordikindlustuse programmi, ei sisalda riigiabi. See kava hõlmab praegu sellist liiki täitmisgarantiisid, mida SSN on aastaid saanud. Komisjon juhib tähelepanu tõigale, et asjaomane kava välistab selgesõnaliselt [2] rahalistes raskustes olevad äriühingud raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate suuniste tähenduses. Kava tähtsaim tunnusjoon on see, et garantiitasud määratakse kindlaks riskihindamise põhjal. Näiteks kõrgeimasse riskikategooriasse kuuluva äriühingu puhul on garantiitasu garantiide puhul, mis on lühemad kui kaks aastat, [...] % aastas, ning garantiide puhul, mis on pikemad kui kaks aastat, [...] % aastas. Baastasu on [...] % aastas. Võrdluseks tuleb märkida, et KUKE poolt SSNile antud garantiide puhul oli tasu 2 % aastas, kui garantii ei olnud suurem kui 35 miljonit Poola zlotti, ning 1 % aastas, kui garantii oli sellest summast suurem.

(234) On selge, et SSN ei vasta nende garantiide saamisele nõuetele, mida antakse eespool kirjeldatud kava raames, mille kohta komisjon on kinnitanud, et see ei sisalda riigiabi. Seega sisaldavad SSNile antud garantiid abi.

(235) Samuti on ilmselge, et SSNilt nõutud garantiitasu on tunduvalt väiksem kui elujõuliste äriühingute puhul rakendatav baastasu ning mitu korda väiksem tasust, mida nõutakse eespool kirjeldatud kava raames abikõlblikelt kõrge riskiga äriühingutelt. Komisjon on seisukohal, et SSNi makstud garantiitasu ei vasta turul makstavale tasule ning seega moodustavad need garantiid riigiabi.

(236) Kolmandaks, kooskõlas komisjoni teatisega EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes [3] ei tohi laenusaaja, selleks et üksikut riigigarantiid ei loetaks riigiabiks, olla majanduslikes raskustes. Nii see käesoleval juhul ilmselgelt ei ole. Osutatud teatise kohaselt võib juhul, kui laenusaaja on majanduslikes raskustes, garantii abielement olla sama suur kui garantiiga tagatud summa.

(237) Viimaseks juhib komisjon tähelepanu asjaolule, et SSN on tuginenud üksnes KUKE ja riigikassa garantiidele ning tal ei ole õnnestunud saada garantiisid turult. See toetab komisjoni järeldust, et KUKE ettemaksegarantiid on riigiabi.

(238) Eespool kirjeldatut arvesse võttes on komisjon seisukohal, et KUKE ei toiminud SSNile garantiide andmisel turumajanduse tingimustes tegutseva isiku põhimõtte kohaselt.

c) ***SSNile antud riigiabi põhjustatud konkurentsimoonutus***

(239) Komisjon leiab, et tänu võimalusele tugineda täielikult riigi toele kasutas SSN konkurentsi kahjustavaid tavasid, näiteks tootmiskuludest madalama hinna määramine, ning ei kannatanud selliste tavadega tavaliselt kaasnevate tagajärgede all, nagu turult lahkumine.

(240) Lisaks märgib komisjon, et SSNi peamine püsiv probleem oli see, et ta sõlmis lepinguid, mis osutusid kahjumlikuks tingituna zloti pidevast tugevnemisest dollari suhtes, mis on laevaehitusäris üldiselt kasutatav vääring, ning terasplaatide maailmaturuhinna tõusmisest. Need välised tegurid määrati laevatehase tegevust tugevalt ohustavate teguritena kindlaks juba 2002. aasta ümberkorralduskavas, seejärel uuesti 2006. aasta ümberkorralduskavas ja viimasena 2008. aasta erastamiskatse ajal.

(241) Kuigi laevatehase juhatus oli ohtudest teadlik, jätkati lepingute sõlmimist, võtmata nende riskide leevendamiseks meetmeid või võttes üksnes piiratud mõjuga meetmeid. Sellist äritava jätkati laevaehitusturu ennenägematul kasvuperioodil aastatel 2004–2008, kui laevaehituse hinnad tõusid seniolematule tasemele. Selle tava tulemusena õnnestus laevatehasel säilitada äritegevus ja töötajad, kuid seda tavapärase laevaehitustoodangu suure kahjumi hinnaga. Vastavalt Amberi 2008. aasta esimesel poolel teostatud nõuetele vastavuse kontrollile ning Poola kinnitusele on ka 2008. ja 2009. aastaks valmivad tellimused seotud suure kahjumiga kahjumlike lepingute tõttu, mis sõlmiti ilma igasuguste riske leevendavate meetmeteta või ilmselgelt ebapiisavate meetmetega.

[1] Otsus abi N 105/07.

[2] Ekspordikindlustuspoliitika komitee 20. detsembri 2006. aasta resolutsiooni 111/2006 artikli 3 lõike 1 punkt 1.

[3] EÜT C 71, 11.3.2001, lk 14.

(242) Eespool kirjeldatu alusel on komisjon seisukohal, et kõik SSNi toetuseks rakendatud meetmed kas kahjustasid või ähvardasid kahjustada konkurentsi laevaehitusturul.

(243) Kokkuvõttes leiab komisjon, et kõik SSNi toetuseks rakendatud meetmed on riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

3.2.2. POOLA JA HUVITATUD KOLMANDATE ISIKUTE VÕIMALUS ESITADA MÄRKUSI

(244) 1. juuni 2005. aasta otsusega algatas komisjon ametliku uurimismenetluse seoses meetmetega, mida kohalikud ametiasutused ja riigile kuuluv äriühing ARP kavatsesid eri õiguslikel alustel rakendada, nende hulgas võlgade ümberkorraldamine, kapitalisüst ja täitmisgarantiid.

(245) Samuti teatas komisjon, et ta ei saa nõustuda Poola väitega, et laevaomanike ettemakseid tuleks pidada omaosaluseks. Sellega seoses väljendas komisjon kahtlust, kas KUKE antud ettemaksegarantiid pole mitte riigiabi, ning teatas, et kavatseb neid garantiisid uurida.

(246) Poola ametiasutused esitasid oma märkused ning kuigi nad vaidlustasid komisjoni pädevust hinnata mõningate käsitletud meetmete kokkusobivust ühisturuga, ei vaidlustanud nad komisjoni järeldust, et juhul, kui need meetmed rakendati pärast Poola ühinemist ELiga, on need uus abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Erandiks olid KUKE antud garantiid, mis väidetavalt ei sisaldanud riigiabi. Hiljem väitis Poola, et ka KPSi antud laenud ei ole riigiabi. Komisjon on neid Poola väiteid käsitlenud eespool.

(247) Komisjoni uurimise jooksul on Poola valitsuse kui SSNi enamusomaniku strateegia mitmel korral oluliselt muutunud, nagu näitab eespool esitatud sündmuste kirjeldus. Laevaehitussektori konsolideerimise strateegia asendati laevatehase osalise erastamise strateegiaga, mis hiljem asendati täieliku erastamise strateegiaga. Praegu on viimati nimetatud strateegia ohus, kuna turg ei ole ilmselgelt laevatehase ostmisest huvitatud.

(248) Nagu eespool kirjeldatud, on komisjon olnud Poola ametiasutuste kui SSNi omaniku ning SSNi endaga korrapäraselt ühenduses. Komisjon on nii Poolale kui ka laevatehasele korrapäraselt teatanud, et kõik riigi vahenditest laevatehase toetuseks rakendatud meetmed on suure tõenäosusega riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, võttes arvesse laevatehase ebakindlat rahalist olukorda ning riigiabi mittesisaldava välise rahastamise peaaegu täielikku puudumist. Samuti hoiatas komisjon, et sellise riigiabi andmisega on rikutud artikli 88 lõiget 3 ning et see ei tundu ühelgi tingimusel olevat ühisturuga kokkusobiv. Komisjon tõi ka korduvalt välja, et KUKE garantiid SSNile on riigiabi.

(249) Lõpetuseks kogus komisjon uurimise käigus üksikasjalikke andmeid KPSi tegevuse ja KPSilt laevatehasele antud käibekapitalilaenude kohta. Komisjon teatas Poolale, et suure tõenäosusega on need laenud riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

3.3. *ABI KOKKUSOBIVUS ÜHISTURUGA: EÜ ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 87 LÕIKES 3 SÄTESTATUD ERAND*

(250) Meetmete peamine eesmärk on aidata rahalistes raskustes äriühingut ja hoida see pinnal. Sellisel juhul võib asjakohaste tingimuste täitmisel kohaldada EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis c sätestatud erandit, mille kohaselt on riigiabi lubatud teatud majandustegevuste arendamise soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(251) Hädas äriühingutele antavat päästmis- ja ümberkorraldusabi reguleeritakse praegu ühenduse suunistega raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta [1] (edaspidi „suunised"), millega asendati varasem, 1999. aastal vastu võetud tekst [2] (edaspidi „1999. aasta suunised").

(252) Suunistes kehtestatud üleminekusätetega nähakse ette, et teatised, mis registreeritakse enne 10. oktoobrit 2004, vaadatakse läbi teatiste esitamise ajal kehtivate kriteeriumide alusel (punkt 103). Käesoleval juhul teatati komisjonile mõningatest meetmetest ühinemislepingu IV lisa punktis 3 ette nähtud ajutise korra alusel 29. aprillil 2004, kui kehtisid 1999. aasta suunised. Siiski nähakse suunistega ette, et neid kohaldatakse iga sellise päästmis- või ümberkorraldusabi hindamiseks, mis on antud ilma komisjoni loata (ebaseaduslik abi), juhul kui kogu abi või osa sellest on antud pärast 1. oktoobrit 2004 (punkti 104 esimene lõik). Komisjon on seisukohal, et peaaegu kõiki tabelites 3 ja 4 kirjeldatud meetmeid on rakendatud ebaseaduslikult pärast osutatud kuupäeva ning seetõttu on kohaldatavad 2004. aasta suunised.

[1] ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.
[2] EÜT C 288, 9.10.1999, lk 2.

(253) Suuniseid kohaldatakse kõikide valdkondade äriühingute suhtes, v.a suuniste punktis 18 loetletud erandid. Laevaehituse riigiabi raamistiku, [1] mis moodustab laevaehitussektori riigiabi hindamise õigusliku raamistiku, punktis 12 osutatakse suunistele kui päästmis- ja ümberkorraldusabi hindamise asjakohasele õiguslikule alusele.

Päästmisabi

(254) Suunistega nähakse ette võimalus anda rahalistes raskustes äriühingutele ajutise abina päästmisabi, et anda neile aega ümberkorralduskava või likvideerimiskava koostamiseks või terava likviidsuskriisi käsitlemiseks, mida on võimalik lahendada päästmisabi andmise perioodi jooksul.

(255) Komisjon märgib, et SSNile antud riigiabi ei vasta ajutisuse tingimusele, kuna kõik toetusmeetmed hõlmasid perioodi, mis oli tublisti pikem kui ettenähtud kuus kuud, ega tagastatavuse tingimusele, kuna abi sisaldas tagastamatuid meetmeid, nagu kapitalisüstid, mis on võrreldavad toetustega.

(256) Seetõttu on komisjon seisukohal, et käesolevas otsuses käsitletud meetmed ei ole ühisturuga kokkusobivad päästmisabina.

Ümberkorraldusabi

(257) Suuniste punktis 17 esitatud määratluse kohaselt on ümberkorraldamine realistlik, ühtne ja laiaulatuslik kava, mille eesmärk on äriühingu elujõulisuse taastamine pikaks ajaks mõistliku aja jooksul. Ümberkorraldamine hõlmab tavaliselt järgmisi elemente: äriühingu tegevuse kõikide aspektide ümberkorraldamine ja äriühingu tegevuse reorganiseerimine ja ratsionaalsemaks muutmine; see hõlmab kahjumit tekitavast tegevusest loobumist ja finantsilist ümberkorraldamist. Riigiabiga toetatav ümberkorraldustegevus aga ei tohi piirduda varasema kahjumi hüvitamisega kahjumi põhjusi lahendamata, st ilma tegeliku ümberkorraldamise teostamiseta. Suunistes nõutakse, et ümberkorraldusabi peab rangelt piirduma miinimumiga, mis on vajalik, ning et suurt osa ümberkorraldamisest peab seega rahastama vahenditest, mis ei ole riigiabi. Abi kahjulike mõjude ja konkurentsi moonutamise minimeerimise tagamiseks tuleb rakendada kompensatsioonimeetmeid.

(258) Arvestades ümberkorraldusabi tugevat konkurentsi moonutavat mõju, leiab komisjon, et abi raskustes olevatele äriühingutele võib edendada majandustegevuse arengut, kahjustamata kaubandust määral, mis on vastuolus ühenduse huvidega, üksnes juhul, kui täidetakse kõik suunistes kehtestatud tingimused.

(259) Komisjon analüüsib nende tingimuste täitmist allpool.

(260) Selleks et hinnata uueks abiks liigitatavate meetmete kokkusobivust ühisturuga ja eeskätt ümberkorraldusprotsessi suutlikkust taastada äriühingu elujõulisus ning seda, kas abi on piiratud vajaliku miinimumiga, peab komisjon analüüsima ümberkorralduskava ja abi tervikuna, sealhulgas varasemat abi, st abi, mis on jõustatud enne ühinemist ning ei ole kohaldatav pärast ühinemist.

3.3.1. ÄRIÜHINGU ABIKÕLBLIKKUS

(261) Suunistes peetakse äriühingut raskustes olevaks äriühinguks ning seega päästmis- ja ümberkorraldusabi saamise tingimustele vastavaks, kui äriühing ei suuda kas oma või aktsionäridelt või krediidiandjatelt saadud vahenditega peatada kahjumit, mis ametivõimude sekkumiseta viiks lühema või keskmise ajavahemiku jooksul peaaegu kindlasti äriühingu tegevuse lõpetamiseni. Suunistes loetletakse ka raskustes äriühingu mõningad tüüpilised tundemärgid, nagu suurenev kahjum või vähenev käive.

(262) 1999. aasta suuniste punktis 2 sätestatakse, et vastasutatud äriühing ei vasta ümberkorraldusabi saamise tingimustele isegi sel juhul, kui selle esialgne finantsseisund on ebakindel. Nii on see näiteks juhul, kui uus äriühing tekib eelmise äriühingu likvideerimisel või võtab üle sellise äriühingu varad. Suunistes täpsustatakse, et põhimõtteliselt peetakse äriühingut vastasutatuks esimese kolme aasta jooksul pärast tegevuse alustamist vastavas valdkonnas.

(263) Poola ametiasutused väidavad, et SSN on lihtsalt ASSi uus nimi ning et ASS oli olemas ja tegi koostööd SSPH ja SSiga enne nende pankrotti.

(264) Kõik asjaolud aga viitavad sellele, et SSN ei võtnud üle SSPH ja SSi võlgasid ning et need võlad jäid asjaomase kahe äriühingu kanda ning neid käsitleti pankrotimenetluse alusel. Poola on väitnud, et SSN võttis üle SSPH tarnijatega seotud võlad summas 15 miljonit Poola zlotti, kuid ei ole esitanud täpsemaid andmeid ega dokumente.

[1] ELT C 317, 30.12.2003, lk 12.

(265) Seega alustas SSN tegevust eelkäijate võlgadeta. Poola ametiasutused ei ole esitanud tõendeid selle kohta, et SSN oleks mingeid võlgasid üle võtnud. Pealegi ei õigusta laevatehase äritegevuse suurust arvesse võttes 15 miljoni Poola zloti suurune kohustus, mis väidetavalt üle võeti, väidet, et SSPH/SSi ja SSNi vahel oli majanduslik järjepidevus. Lisaks märgib komisjon, et kehtivad lepingud võeti üle tootmistsükli käigus, kui kohustused hüvitati debitoorsete võlgnevustega, ning seega ei kujutanud need endast ülevõetud lisakoormat. Pealegi sõlmis SSN asjaomaste laevade kohta tegelikult uued lepingud ([1]).

(266) Teiseks, kuigi komisjon tunnistab, et ASS tegutses laevaehitusäris koos SSiga enne SSPH pankrotti (2002. aasta jaanuari raamleping ja rendileping), juhib ta ka tähelepanu asjaolule, et puhtalt SSNi suurus pärast 2002. aasta juunit, võrreldes ASSi suurusega enne 2002. aasta juunit, varjutab väidet, et kahe üksuse vahel oli majanduslik järjepidevus. Kasumiaruanne näitab, et käive tõusis 88 miljonilt Poola zlotilt 2001. aastal 425 miljonile Poola zlotile 2002. aastal ja 1 100 miljonile Poola zlotile 2003. aastal.

(267) Seetõttu on komisjon seisukohal, et ta ei saa nõustuda Poola ametiasutuste väitega, et SSN lihtsalt jätkas ASSi tegevust, mis oli kestnud kaua enne SSPH pankrotti. Majanduslikust seisukohast on kahe üksuse tegevuse vahel selge lõhe, mida rõhutab eeskätt asjaolu, et ühtegi kohustust üle ei võetud. Seetõttu oli SSN uus äriühing, mis ei vastanud ümberkorraldusabi saamise tingimustele.

(268) Suuniste punkti 12 kohaselt peetakse äriühingut vastasutatuks esimese kolme aasta jooksul pärast tegevuse alustamist. Vaatlusalune olukord on erijuhtum, kus uus äriühing tekkis varasema äriühingu likvideerimisel. Suuniste punktist 12 lähtudes võtab selline olukord äriühingult õiguse saada päästmis- ja ümberkorraldusabi. Käesoleval juhul on komisjon seisukohal, et selles osas on otsustav SSPH ja SSi 2002. aasta juulis esitatud pankrotiavaldus. Just kõnealune pankrott tähistab sideme katkemist vana majandusüksuse ja uue majandusüksuse vahel, mida kaitsti vana majandusüksuse kohustuste eest. Seetõttu on komisjon seisukohal, et SSN ei vastanud päästmis- ja ümberkorraldusabi saamise tingimustele kolme aasta jooksul alates 2002. aasta juulist, kui ta alustas uut tegevust vanadest võlgadest vabana.

(269) Suuniste punktis 12 tunnistatakse, et esialgu vastasutatuks peetud äriühing võib päästmis- ja ümberkorraldusabi saada kolme aasta möödumisel selle asutamisest, eeldusel et see vastab suunistes sätestatud raskustes äriühingu määratlusele. Komisjon täheldab, et kolmeaastase perioodi möödumisel vastas SSN suuniste alusel abi saamise tingimustele. Eeskätt teenis SSN püsivalt kahjumit ja päästeti mitmel korral pankrotist üksnes tänu riigi sekkumisele. Seetõttu võis seda alates 2005. aasta juulist pidada raskustes äriühinguks suuniste punkti 11 tähenduses.

([1]) 4. oktoobri 2005. aasta kiri, milles on esitatud Poola märkused ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse kohta.

3.3.2. ELUJÕULISUSE TAASTAMINE

(270) Suuniste punkti 34 kohaselt peab abi andmise tingimuseks olema ümberkorralduskava rakendamine, mis võimaldab äriühingul taastada elujõulisuse mõistliku aja jooksul. Elujõulisuse taastamine tähendab, et äriühing on pärast ümberkorraldamise lõppemist suuteline kandma kõik kulud ja teenima kapitalilt küllaldaselt tulu, et konkureerida omal jõul. Ümberkorraldamine peab kestma nii lühikest aega kui võimalik.

(271) Esiteks märgib komisjon, et uurimise käigus vaadati läbi kaks ümberkorralduskava, 2002. aasta ja 2006. aasta oma, mille oli koostanud laevatehase juhtkond ja heaks kiitnud riik. Komisjon järeldas, et kummagi kava puhul ei olnud Poola suutnud tõendada, et need on piisavad laevatehase pikaajalise elujõulisuse taastamiseks. Kuna 2006. aasta ümberkorralduskavaga asendati 2002. aasta ümberkorralduskava, selgitab komisjon alljärgnevalt 2006. aasta ümberkorralduskava käsitleva järelduse põhjuseid.

2006. aasta septembri ümberkorralduskava

(272) Kavandatud strateegia keskenduda nišiturgudele, kus laevatehasel oli enda eelduste kohaselt konkurentsieelis ja kus tehase hinnangul oli üldine konkurents ja turukeskkond soodne, tundus tõepoolest olevat SSNi jaoks asjakohane. Sellest hoolimata ei osutanud asjaolu, et peaaegu 70 % laevadest laevatehase järgmiste aastate tellimuste nimekirjas olid konteinerlaevad, sellele, et laevatehase suunitluses oleks toimunud oluline muutus. Ei olnud ka muid viiteid – näiteks suured teadus- ja arendusprojektid või turustamistegevus –, mis oleksid toetanud järeldust, et laevatehas on suuteline asjaomast strateegiat lühikese aja jooksul ellu viima. Seetõttu ei olnud komisjon veendunud, et see turustrateegia on reaalselt teostatav.

(273) Kavandatud investeeringute tase, kokku 200 miljonit Poola zlotti, oli selgelt ebapiisav, arvestades asjaolu, et laevatehase rajatised olid halvas seisus ja olulisel määral amortiseerunud. Kuigi varade arvestuslik väärtus oli 2006. aastal 130 miljonit Poola zlotti, oli prognoositud amortisatsioon aastatel 2006–2009 kokku 85 miljonit Poola zlotti. See näitas, et suure osa investeeringutest tühistaks kohe amortiseerumine ja tegelik uuendamine jääks piiratuks.

(274) Komisjoni arvamust kavandatud investeeringute ebapiisavuse kohta kinnitas asjaolu, et 2006. aasta ümberkorralduskava järgi pidi SSNi tootlikkus 2011. aastal eeldatavasti tõusma ELi 2000. aasta keskmisele tootlikkuse tasemele (tehase tollane tootlikkus oli võrreldav ELi 1992. aasta keskmisega), mis komisjoni hinnangul oli ebapiisav selleks, et laevatehas suudaks ilma riigi pikaajalise toetuseta turul konkureerida.

(275) Komisjon kahtles, kas kavandatud ligikaudu 5 protsendiline palgatõus aastas on piisav, et innustada töötajaid laevatehasesse jääma, kuna töölt puudumise kõrge määr ja kvalifitseeritud töötajate puudus, mis oli tingitud töötajate lahkumisest teistesse Euroopa laevatehastesse, kus palk oli kõrgem, olid (ja on endiselt) laevatehase üks suurimaid probleeme.

(276) Kavas prognoositi, et kapitali tulumäär, võtmata arvesse palgatõusu, oleks aastatel 2007–2011 keskmiselt 19 % aastas, mis väidetavalt oli tulumäär, mida erainvestor ootas. Võttes aga arvesse vältimatut palgatõusu, oleks kapitali tulumäär samal perioodil ligikaudu 1,45 % aastas, mis on ükskõik millise erainvestori ootustest tublisti vähem.

(277) Üldiselt märkis komisjon, et peale materiaalsete investeeringute, mille laevatehas määras kindlaks ning mille kohta ta esitas üksikasjaliku kirjelduse, arvandmed, tähtsuse järjekorra ja ajakava, olid ülejäänud kavandatud meetmed esitatud väga umbmääraselt ja üldiselt, peamiselt soovitustena järelanalüüside tegemiseks. Seetõttu ei olnud komisjonil võimalik hinnata nende meetmete mõju ning seega ei olnud ta veendunud, et need on laevatehase struktuursete probleemide lahendamiseks piisavalt ratsionaalsed ja laiaulatuslikud.

(278) Eespool kirjeldatu põhjal oli komisjon seisukohal, et kavandatud tööstuslik ja organisatsiooniline ümberkorraldus ei ole piisav laevatehase pikaajalise elujõulisuse taastamiseks. Kava ei olnud piisavalt laiaulatuslik ning 2011. aastaks püstitatud eesmärgid ei olnud piisavad. Laevatehasel oli selgelt puudu lisakapitalist, mida oleks olnud võimalik kasutada tõhususe suurendamiseks ja parandamiseks. Komisjon kahtles, kas laevatehas suudaks hankida turult laiaulatuslikuks ümberkorraldamiseks vajalikku kapitali.

(279) Neid kahtlusi kinnitas SSNi erastamisprotsessi tegelik kulg. Nagu eespool kirjeldatud, üritas SSNi enamusomanik ARP kolm korda leida erainvestorit, kes oleks valmis laevatehase üle võtma. Ükski erastamiskatse (osaline erastamine 2006. aastal ja kaks katset müüa laevatehase enamusaktsiad 2007. aastal) ei õnnestunud. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et erastamiskatsed toimusid ajal, kui laevaehitusturul valitses erakordne kasv, ning seetõttu olid laevatehase müümise tingimused optimaalsed. Erastamisprotsessi negatiivsest tulemusest saab järeldada vaid seda, et turuosalistel puudus usk laevatehase suutlikkusse taastada pikaajaline elujõulisus. Amberi tagasiastumine erastamisprotsessist pärast põhjaliku nõuetele vastavuse kontrolli teostamist üksnes kinnitab seda seisukohta veelgi ([1]).

(280) Komisjon on võtnud teadmiseks Poola ametiasutuste uued jõupingutused SSNile erainvestori leidmiseks pärast Amberi loobumist. Ometi ei ole käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevaks juhtunud midagi, mis veenaks komisjoni selles, et taasalustatud erastamiskatse jõuaks lähitulevikus ja kooskõlas suunistega positiivse tulemuseni.

2008. aasta juuni ümberkorralduskava

(281) Komisjon hindas eeskätt Mostostali koostatud 2008. aasta juuni ümberkorralduskava, pidades silmas ka Mostostali kava esitlemist 24. juunil 2008 toimunud koosolekul. Komisjon märgib, et paljudes aspektides oli ümberkorralduskava üksnes visand, mida erainvestor saaks kasutada edasise analüütilise töö alusena. Sellegipoolest sisaldas see teatavates küsimustes olulisi puudujääke, mille põhjal komisjon järeldas, et kavaga ei suudeta tõendada, et laevatehas taastab elujõulisuse mõistliku aja jooksul.

(281) Eeskätt leiab komisjon, et kavas ei tõendata laevaehitussektorit käsitleva äristrateegia usaldusväärsust. Kavas ei esitatud ühtegi üksikasja peale lihtsa märkuse, et laevatehas jätkab laevade ehitamist. See ei sisaldanud analüüsi laevatehase suutlikkuse kohta ehitada ro-pax laevu ja mitmeotstarbelisi laevu (nt projekteerimisvõimed, oskused) ega suutlikkuse kohta sõlmida selliste laevade kohta lühikeses ja keskpikas perspektiivis lepinguid (nt kliendilepingud või allhankelepingud teiste tehastega). Samuti ei sisaldanud kava asjaomaste segmentide turuprognoose, mis oleksid näidanud, kas eeldatav nõudlus õigustab äristrateegiat, ega prognoose asjaomaste segmentide kasumlikkuse kohta.

([1]) Amberi märkuste kohaselt näitas teostatud analüüs, et laevatehas ei hakkaks pärast Amberi kavandatud ümberkorraldamise elluviimist kasumit teenima.

(283) Komisjon märgib, et Mostostal tunnistas oma kogenematust laevaehitussektoris ning seda, et tema tegelik eesmärk oli leida tehase laevaehitustegevuse juhtimiseks strateegiline partner. Kuigi komisjoni teavitati asjaolust, et Mostostal peab mõningate võimalike koostööpartneritega tõepoolest läbirääkimisi, ei oldud enne komisjonile esitatud ümberkorralduskava koostamist sellist koostöösuhet loodud. Ulsteiniga sõlmitud eelleping näitas vaid seda, et pooled peavad läbirääkimisi selle üle, kas ja kuidas on võimalik koostööd teha. 7. juulil 2008 esitatud muudetud ümberkorralduskavast ja eellepingust võib järeldada, et Ulstein otsis võimalust SSNi tootmisrajatiste kasutamiseks, kuid mitte omanikuna, vaid lepingulises suhtes. Üheski neis dokumentidest ei osutatud sellele, et Ulstein hakkab Mostostali partneriks SSNi laevaehitustegevuse ümberkorraldamises ja juhtimises. See tekitab tõsiseid kahtlusi seoses ümberkorraldamise eeldatud tulemuste ja finantsprognoosidega, vähemalt seoses laevaehitusega, ning seetõttu mõjutab see tegelikult ka äritegevuse mitmekesistamise kontseptsiooni.

(284) Tehase juhtkonna koostatud kavas sisalduva investeerimisprogrammiga ei tõendatud, et väljapakutud investeeringud on vajalikud tehase elujõulisuse taastamiseks. Teisest küljest märgib komisjon, et ligikaudu 60 % ettenähtud investeeringutest aitaksid lihtsalt hoida tehase põhivara väärtust praegusel tasemel. Mis veelgi tähtsam, 7. juulil 2008 esitatud muudetud ümberkorralduskavas tunnistati, et laevaehitustegevuse investeerimisprogrammiga tegeleb väliskonsultant, mis näitab, et Mostostali ettenähtud investeerimisprogrammi ei saa pidada usaldusväärseks Mostostali finantsprognooside alusena ning seega ka mitte pikaajalise elujõulisuse taastamise seisukohast. Seetõttu on komisjon seisukohal, et ei ole tõendatud, et väljapakutud investeerimisprogramm on elujõulisuse taastamiseks piisavalt laiaulatuslik.

(285) Samuti märgib komisjon, et mõningaid olulisi ümberkorraldusmeetmeid (organisatsiooniline ümberkorraldus, tarnete ja varude juhtimine, tööhõive ümberkorraldus) oli kirjeldatud küllaltki üldiselt ning et kava oli pigem visand, mida investor saaks kasutada edasise analüütilise töö alusena. Kuigi asjaolu, et kavas tehti kindlaks teatavad ümberkorraldust vajavad valdkonnad, hinnati positiivseks, ei võimalda üldsõnalisuse tase komisjonil hinnata, kas ümberkorraldusmeetmetega käsitletakse tehase probleeme piisavalt ning milliste eelduste alusel ja millise aja jooksul on neid võimalik ellu viia.

(286) Finantsprognoosidega seoses ei selgitatud kavas üksikasjalikult, kuidas mõjutaks finantsprognoose eri ümberkorraldusmeetmed, sealhulgas investeeringud, mitmesugused kulude vähendamise meetmed ja sellega seotud tootlikkuse parandamine. Samuti ei esitatud analüüsi prognooside tundlikkuse kohta eri riskitegurite suhtes, nagu turu areng, hinnad, materjalikulud, vahetuskursid ja palk. Kuna ei esitatud üksikasjalikku kirjeldust ega finantsprognooside aluseks olevate eelduste põhjendusi, on komisjon seisukohal, et asjaomaste prognooside usaldusväärsust ja ümberkorralduskava põhjalikkust ei ole tõendatud. See on eriti tähtis, võttes arvesse asjaolu, et investori enda sõnul näitasid finantsprognoosid, et investeeringute kasumlikkus on piiri peal.

(287) Lõpetuseks märgib komisjon, et investor tegi ümberkorralduskava eduka rakendamise sõltuvaks täiendavast riigiabist. Isegi täiendava riigiabi ja investori sekkumisega jääks omakapitali tasuvus ümberkorraldamise lõppedes suhteliselt väikseks, arvestades et alternatiivsete investeerimisvõimaluste, näiteks riigi võlakirjade tulu oleks sama ja risk väiksem, nagu ka investor ise tunnistab.

(288) Seetõttu on komisjon seisukohal, et Mostostali koostatud 2008. aasta juuni ümberkorralduskava ei tõenda, et laevatehas on suutlik elujõulisust taastama.

2008. aasta septembri ümberkorralduskava

(289) Komisjon märgib, et kuigi 2008. aasta septembris esitatud ümberkorralduskava on paremini läbitöötatud kui 2008. aasta juuni oma, ei kummuta see enamikku komisjoni kahtlusi seoses kava põhjalikkuse ja usaldusväärsusega.

(290) Kava ei sisalda terviklikke turuanalüüse kogu SSNi õigusjärglastest äriühingute kavandatud tegevuse kohta. SSN Ulsteini ja SSN Nowa kavandatud tegevuse kohta on esitatud üksnes piiratud turukirjeldus, mis ei sisalda asjaomase tegevusega seotud eeldatavat nõudlust ega kasumlikkust. SSN Odra kohta ei ole esitatud äriplaani ning ümberkorralduskavas on piisavat põhjendust esitamata märgitud üksnes seda, et äriühing võib ehitada teatavat liiki laevu.

(291) Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et SSN Odra, mis peaks jätkama SSNi laevaehitustegevust, kuuluks täielikult Mostostalile, kellel kogemus laevaehitussektoris puudub. Ulstein, kelle osalemine ümberkorraldusprojektis pidi eelduste kohaselt tooma vajaliku oskusteabe ja kogemuse laevaehitussektoris, ei kavatse ennast rahaliselt SSN Odraga mitte mingil moel siduda.

(292) SSN Wspólna puhul märgib komisjon, et plaani kohaselt kasutab ligikaudu 40 % selle võimsusest äriühing, mis likvideeritakse (SSN Nowa), või äriühing, millel puudub äriplaan (SSN Odra). Peale selle eeldatakse, et SSN Wspólna ülejäänud võimsust (9 000 – 17 000 tonni terast, st 12–23 % võimsusest) kasutatakse teistele äriühingutele allhanke korras töö tegemiseks, kuid analüüsitud ei ole sihtturgu, nõudlust ega kasumlikkuse taset, mida oleks võimalik saavutada.

(293) Seetõttu on komisjon seisukohal, et 12. septembri ümberkorralduskavaga ei suudeta endiselt tõendada äristrateegia usaldusväärsust, eeskätt laevaehitussektori puhul.

(294) Varade kavandatud ümberkorraldamisega seoses märgib komisjon, et kava ei sisalda ühtegi analüüsi tehase investeeringuvajaduste kohta ega investeerimisprogrammi põhjendust. Komisjon leiab, et maa vabastamise otstarbel teatavate tootmisvarade ümberpaigutamiseks kavandatud investeering summas [...] miljonit Poola zlotti on pigem asendusinvesteering, mitte niivõrd otsene varade uuendamine.

(295) Seega on kavandatud moderniseerimise kulud kokku ainult 104 miljonit Poola zlotti ja moderniseerimisinvesteeringuid tehtaks SSN Mostostalis, SSN Ulsteinis ja SSN Wspólnas. SSN Odra, mis peaks teenima tulevikus peaaegu 50 % kõikide SSNi õigusjärglastest äriühingute tulust, ei teeks ühtegi investeeringut ja tal puuduks põhivara. Komisjon märgib, et Mostostali 2008. aasta juunis esitatud kavas nähti ette investeeringuid 264 miljoni Poola zloti väärtuses. Kuna investeerimisprogrammi sellise kärpe kohta (juuni kavaga võrreldes 40 %) ei ole esitatud ühtegi põhjendust ja äriühingute investeeringuvajaduste kohta analüüsid puuduvad, on komisjon seisukohal, et kavandatud investeerimisprogrammi piisavust tegevuse pikaajalise elujõulisuse taastamiseks ei ole tõendatud.

(296) Kirjeldatud ei ole ümberkorraldusmeetmete eeldatud tulemusi ning kavas ei selgitata, millal nende meetmete rakendamine tulemusi annaks ja äriühingute finantstulemustele mõju avaldaks. Peale selle ei kirjeldata kavas finantsprognooside aluseks olevaid eeldusi ettenähtud tulude ja kuludega seoses. Need tegurid seavad kahtluse alla prognooside usaldusväärsuse. Lisaks näitab tundlikkuse analüüs, et SSN Mostostal ning eeskätt SSN Odra jääksid muutuvate turutingimuste suhtes väga haavatavaks. USA dollari 10 protsendiline odavnemine tähendaks, et aastatel 2009–2012 väheneks SSN Mostostali kumulatiivne kasum 40 % ning SSN Odra oma 83 % (SSN Odra analüüs ei võta väidetavalt arvesse riskimaandamispoliitikat). Lisaks eeldatakse kavas, et terasehindade 10 protsendiline tõus vähendaks kumulatiivset kasumit SSN Mostostali puhul 40 % ja SSN Odra puhul 50 %. Seega leiab komisjon, et kavaga ei tõendata, et pärast usaldusväärse riskimaandamispoliitika rakendamist oleks äriühingute tundlikkus valuutakursside või terasehindade kõikumise suhtes vastuvõetaval tasemel.

(297) Kavandatud müügitulu puhul peab komisjon võtma seisukoha, et kavas ei ole tõendatud, et prognoositud tulemused põhinevad realistlikel eeldustel, kuna selles ei kirjeldata, millistel alustel kavandatud müügitulemusi hinnati (tegevuskulud, laevade hinnad, teraskonstruktsioonide äri kasumlikkus jms). Lisaks on SSN Wspólna ja SSN Biuro Projektowe prognoositud müügitulu marginaalne, nagu on kirjas ümberkorralduskavas. Komisjon ei leia, et selline madal tulutase on piisav selleks, et need kaks äriühingut suudaksid ilma riigitoetuseta turul konkureerida. Kuigi kavas väidetakse, et SSN Wspólna ja SSN Biuro Projektowe osutaksid teenuseid teistele äriühingutele, mis väidetavalt õigustab prognoositud väikest müügitulu, märgib komisjon, et asjaomased äriühingud on ette nähtud toimima sõltumatult ning et prognoositud kehvad tulemused seavad kahtluse alla kogu projekti pikaajalise elujõulisuse.

(298) Seetõttu on komisjon seisukohal, et finantsprognooside usaldusväärsus on kaheldav ning et prognoositud tulemused on muutuvate turutingimuste suhtes endiselt väga tundlikud. Sellest tulenevalt leiab komisjon, et kava põhjalikkust ei ole tõendatud.

(299) Eespool kirjeldatu alusel on komisjon seisukohal, et laevatehase suutlikkust taastada elujõulisus, tuginedes 2008. aasta 12. septembri ümberkorralduskavale, ei ole tõendatud. Lisaks märgib komisjon, et Ulstein on loobunud SSNi erastamisprotsessis osalemisest, mis tähendab, et 12. septembri ümberkorralduskava ei saa rakendada kavas eeldatud tingimustel. Igal juhul näitab eespool esitatud hinnang, et isegi kui Ulstein osaleks projektis või kui Mostostal kavatseks 12. septembri ümberkorralduskava üksi ellu viia (nagu ta teatas 22. septembri 2008. aasta kirjas), ei saa seda kava pidada piisavaks.

(300) Erastamiskatsete nurjumine tähendab, et laevatehas ei ole suuteline hankima turutingimustel piisavalt kapitali 2006. aasta ümberkorralduskava elluviimiseks, rääkimata vajaliku laiaulatusliku ümberkorraldusstrateegia rakendamisest, mis tagaks laevatehase pikaajalise elujõulisuse ilma korduva riigitoetuse vajaduseta. Samuti tähendab see, et SSN ei ole suuteline hankima ümberkorralduse jaoks vajalikku juhtimis- ja turualast oskusteavet.

(301) Realistliku ja laiaulatusliku ümberkorralduskava puudumise tõttu on komisjon seisukohal, et SSNile antud ja eespool osas 2.7 kirjeldatud abi on puhtalt tegevusabi ning mitte ühisturuga kokkusobiv ümberkorraldusabi.

3.3.3. ABI PIIRAMINE MIINIMUMIGA

(302) Suuniste punkti 43 kohaselt peab toetuse suurus rangelt piirduma ettevõetavaks ümberkorraldamiseks vajamineva miinimumiga. Abisaajalt oodatakse märkimisväärset panust ümberkorraldamise rahastamisse kas omavahenditest või turutingimustel toimuva välise rahastamise kaudu. Selline panus on ühest küljest märk, et turg usub elujõulisuse taastamise teostatavusse, ning teisest küljest aitab see tagada, et riigiabi piirdub üksnes miinimumiga. Suurte ettevõtete nagu SSNi puhul peaks selline panus olema vähemalt 50 % ümberkorralduskuludest.

(303) Esiteks võib eespool esitatud SSNi olukorra kirjeldusest järeldada, et laevatehasel ei õnnestunud hankida ümberkorraldamiseks praktiliselt mitte mingisugust välist rahastamist.

2006. aasta juuni ümberkorralduskava

(304) Omaosaluse kohta nähti 2006. aasta ümberkorralduskavas ette, et ümberkorralduskulud koos tegevuskuludega on kokku 11 500 miljonit Poola zlotti. Väljapakutud omaosalus oli seejuures 3 600 miljonit Poola zlotti, st 30 %. Kui tegevuskulud kuludest ja rahastamisest välja arvata, oleksid ümberkorralduskulud 374,7 miljonit Poola zlotti ning omaosalus 190 miljonit Poola zlotti.

(305) Komisjon kahtles, kas eeldus, et turult saadakse 190 miljonit Poola zlotti, oli realistlik. Kõnealusel ajal ei viidanud ükski asjaolu sellele, et SSN suudab sellist kapitali turult hankida. Seetõttu ei saa väljapakutud panust pidada tegelikuks ja reaalseks, nagu nõutakse suunistes. Õigupoolest näitavad KPSi ja ARPi mitu ebaõnnestunud katset äratada esmalt huvi vähemusaktsionäride ning seejärel müüa 100 % tehase aktsiatest seda, et turg ei ole SSNisse investeerimisest huvitatud.

(306) Tegevuse rahastamise puhul eeldati 2006. aasta ümberkorralduskavas, et tootmise rahastamiseks kasutatakse kommertslaene ja laevaomanike ettemakseid, mida ei garanteeri KUKE, ning nende koguväärtus kogu ümberkorraldusperioodil (2002–2009) oleks 3 200 miljonit Poola zlotti, võrreldes 4 200 miljoni Poola zlotiga, mida rahastataks KUKE garantiide kaudu. Jällegi puudusid sel ajal tõendid, et SSN oleks suuteline sellist rahastamist turult saama. Kommertslaenude ja garantiidena väljapakutud osalust ei saa seega pidada tegelikuks ja reaalseks, nagu nõutakse suunistes. Õigupoolest märgib komisjon, et laevatehas ei ole tänaseni suutnud ilma riigi toetuseta turult tegevusele rahastamist hankida.

(307) Lisaks märgiti 2006. aasta ümberkorralduskavas, et pärast uusi lepinguläbirääkimisi tuleks omaosaluseks pidada laevaomanike lisamakseid summas 628,7 miljonit Poola zlotti. Mõningate lepingute üle on tõepoolest peetud uusi läbirääkimisi. Komisjon rõhutab, et suuniste kohaselt peaks omaosalus olema märk selle kohta, et turud usuvad elujõulisuse taastamise teostatavusse. Asjaolu, et laevaomanikud on valmis tellitud laevade üleandmata jäämise ohuga silmitsi seistes ja väliseid tegureid (nagu terasehindade tõus) arvesse võttes tellitud laevade eest rohkem maksma, ei tõenda, et nad usuvad tehase suutlikkusse taastada pikaajaline elujõulisus ja konkurentsivõime. Lisaks ei ole laevaomanikud nõustunud tegema lisamakseid ümberkorralduskulude katmiseks, vaid üksnes (ja üksnes teatavas ulatuses) tellitud laevade tootmiskulude katmiseks. Seetõttu ei saa komisjon nõustuda väitega, et laevaomanike lisamaksed on omaosalus suunistes määratletud tähenduses.

2008. aasta juuni ümberkorralduskava

(308) 2008. aasta juuni ümberkorralduskava ei olnud selles küsimuses oluliselt parem. Kuigi investor lubas investeerimisprogrammi osaliseks rahastamiseks paigutada äriühingusse 149,5 miljonit Poola zlotti, nõudis ta seejuures riigilt veel üht kapitalisüsti kogusummas 588 miljonit Poola zlotti ja ARPilt laenu summas 68 miljonit Poola zlotti. Samuti nõudis investor käibekapitali rahastamiseks KUKE-lt lisagarantiisid.

(309) Ümberkorralduskulud, mis oli võimalik 2008. aasta juuni ümberkorralduskavas sisalduva teabe põhjal kindlaks teha, hõlmasid vähemalt summat, mida prognoosi järgi oli vaja 2008. ja 2009. aasta laevaehituslepingutest tuleneva kahjumi hüvitamiseks (588 miljonit Poola zlotti), ning aastateks 2008–2012 ettenähtud investeerimisvajadusi (264 miljonit Poola zlotti).

(310) Suuremat osa neist kuludest oli kavas katta riigiabiga. Investori ainus ettenähtud omaosalus oli 149,5 miljoni Poola zloti suurune kapitalisüst, mis vastas 17 protsendile eespool kirjeldatud ümberkorralduskuludest. Väljakujunenud tava kohaselt [1] on komisjon seisukohal, et tulevast rahavoogu ei saa suuniste tähenduses pidada omaosaluseks, kuna see ei kajasta äriühingu või selle aktsionäride tegelikku ja reaalset panust ümberkorralduskulude katmisse. Lisaks peab komisjon võtma arvesse kogu ümberkorraldusperioodi alates 2002. aastast. Arvestades olulist riigiabi, mida laevatehas tol perioodil sai, on omaosalus ümberkorralduse kogukuludega võrreldes veelgi tühisem. Seetõttu on selge, et omaosalus ei olnud isegi ligilähedane künnisele, st 50 % ümberkorralduskuludest, nagu nõutakse suunistes.

2008. aasta septembri ümberkorralduskava

(311) Ka 12. septembri 2008. aasta ümberkorralduskava ei anna paremat pilti kavandatud omaosaluse tasemest ümberkorralduskulude katmises.

(312) 12. septembri ümberkorralduskava sisaldab kavandatud ümberkorralduskulude ja rahastamisvahendite kohta üksikasjalikumat teavet. Kavandatud ümberkorralduskulud koosnevad investeerimiskuludest (104 miljonit Poola zlotti), tootmisvarade laevatehase teisele alale ümberpaigutamise kuludest (50 miljonit Poola zlotti), tööhõive ümberkorraldamise kuludest (53,4 miljonit Poola zlotti), sõlmitud lepingutega seotud tulevase kahjumi hüvitamisest (840 miljonit Poola zlotti) ning laevatehase kumuleeritud kohustuste täitmisest ARPi ja KPSi ees (197,5 miljonit Poola zlotti) [2].

(313) Kokku on ümberkorralduskulud 1,354 miljardit Poola zlotti.

(314) Lisaks käsitletakse kavas ümberkorralduskulude osana käibekapitalivajadusi summas 227,6 miljonit Poola zlotti. Komisjon peab käibekapitalivajadusi osaks äriühingu tavategevusest, mitte ümberkorralduskuludeks, ning seetõttu tuleks nende rahastamist hinnata eraldi.

(315) Omaosaluse asjus nähakse kavaga ette järgmised kategooriad: lisamaksed laevaomanikelt pärast uusi lepinguläbirääkimisi (376 miljonit Poola zlotti), investorite kapitalisüstid (242 miljonit Poola zlotti), varade müügist saadud tulu (118 miljonit Poola zlotti) ja käibekapitali rahastamine (laen ja kaubanduskrediit Mostostalilt summas 170 miljonit Poola zlotti).

(316) Käibekapitalivajaduste rahastamise puhul on komisjon seisukohal, et laevaehitussektori pikkade tootmistsüklite ja lõpptoodete kõrge väärtuse tõttu on käibekapitali rahastamine eraldi probleem. Laevaehituses saadakse käibekapital suures osas välistest vahenditest. Osa käibekapitalist saadakse laevaomanike ettemaksetest, mis tehakse tavaliselt garantii vastu. Garantiisid annab Poolas kõige sagedamini KUKE. Kuna ettemaksed ei ole tavaliselt suuremad kui 80 % ostuhinnast, tuginevad laevatehased laenudele või tarnijate antavale kaubanduskrediidile. Seetõttu on komisjon seisukohal, et laevaehitussektori erilist olukorda arvestades nõuavad käibekapitalivajadused struktuurset lahendust ning need ei ole osa ühekordsetest ümberkorralduskuludest. Seega on komisjon seisukohal, et laevaehitussektoris ei saa pidada käibekapitalilaene omaosaluseks, kuna nende eesmärk on rahastada käimasolevat tegevust, mitte ümberkorralduskulusid.

(317) Nagu eespool kirjeldatud, on komisjon seisukohal, et laevaomanike lisamakseid pärast ostuhinna suurendamiseks peetavaid uusi lepinguläbirääkimisi ei saa pidada omaosaluseks suuniste tähenduses.

Varade müük

(318) Kavaga ettenähtud üleliigse vara müügist saadava tulu kohta, mis on hinnanguliselt 118 miljonit Poola zlotti, leiab komisjon, et ei ole tõendatud, et seda rahastamisvahendit saab pidada tegelikuks ja reaalseks.

(319) Esiteks nähakse ARPi ja KPSi (SSNi praegused omanikud) ning Mostostali vahel sõlmitud erastamislepingu projektis ette, et Mostostal müüb eespool osutatud varad ARPi ja KPSi valitud üksusele mitte vähem kui 118 miljoni Poola zloti eest. See tingimus tekitab kahtlust, kuna see tundub olevat riigigarantii seoses minimaalse tuluga, mis saadakse varade müügist riigi valitud ostjale. Seetõttu kahtleb komisjon, kas see võimalik müük ei ole mitte riigiabi.

(320) Teiseks võeti maa väärtuse määramisel aluseks kinnisvara müügihinnad Szczecini piirkonna atraktiivsetel aladel, mis on ette nähtud korterelamute ehitamiseks ja teenuste osutamiseks, mitte tööstuspiirkonnaks. Hindamise põhjal on näha, et tööstuslikel eesmärkidel müüdava maa hind võib olla lausa kümme korda väiksem kui hindamises eeldatud summad. Peale selle eeldatakse hindamises, et enne müüki lammutatakse kõik olemasolevad hooned ja rajatised ning et maa puhastatakse ja valmistatakse ette. Hindamises tunnistatakse, et sellise ettevalmistamisega kaasneksid kulud. Selliste kulude kohta ei ole esitatud ühtegi hinnangut ning ümberkorralduskava selle kohta mingit teavet ei sisalda [3].

[1] Vt suuniste punkt 43.

[2] Osa nendest kohustustest vahetati 2008. aasta augustis omakapitali vastu (131,5 miljonit Poola zlotti, vt põhjendus 201) ning osa kuulub tagasimaksmisele (66 miljonit Poola zlotti).

[3] Lisaks juhib komisjon tähelepanu asjaolule, et 12. septembri 2008. aasta ümberkorralduskava ühes lisas, milles esitati ümberkorraldusprotsessiga seotud üldised eeldused, hinnati asjaomase maa väärtus esialgselt [...] miljonile Poola zlotile.

(321) Kolmandaks kahtleb komisjon selles, kas nende varade väärtus on SSNi bilansis nõuetekohaselt kajastatud, ja sellest tulenevalt, kas see on nõuetekohaselt kajastatud hinnas, mida Mostostal SSNi eest maksab. Komisjon märgib, et SSNi bilansist lähtudes oli laevatehase põhivara koguväärtus 2007. aasta lõpus [...] miljonit Poola zlotti. Ometi nähakse kavaga ette, et laevatehas müüb tootmisvarad uutele äriühingutele (SSN Ulstein, SSN Mostostal ja SSN Wspólna) nimiväärtuse, [...] miljoni Poola zloti eest ning üleliigsed varad kolmandatele isikutele hinnangulise turuväärtuse, [...] miljoni Poola zloti eest. See näitab, et varade arvestuslikku väärtust on näidatud väiksemana või siis on nende müügist saadavat eeldatavat tulu näidatud suuremana.

(322) Samuti oli SSNi varade puhasväärtus 2007. aasta lõpus [...] miljonit Poola zlotti. Pärast seda on ARP ja KPS teostanud võla osaluse vastu vahetamise tehingu summas 131,5 miljonit Poola zlotti ning kavandatud on uus, 434 miljoni Poola zloti suurune kapitalisüst. Teisest küljest on sõlmitud lepingutega teenitav kahjum hinnanguliselt 465 miljonit Poola zlotti. Kui eeldada, et kõik muud tegurid jäävad samaks, tundub kokkuvõttes, et Mostostal võtab SSNi omandamisega üle varad puhasväärtuses [...] miljonit Poola zlotti praktiliselt tasuta. Kogu varade müügist saadud tulu on kavas kasutada laevatehase (st SSN Nowa) ümberkorraldamiseks (nt tööhõive ümberkorraldamiseks) ning käibekapitalina tellitud laevade ehitamise lõpetamiseks. Seetõttu tundub komisjonile, et laevatehasele antakse erastamise raames täiendavat riigiabi, andes varad üle turuväärtusest madalama hinnaga ([1]). Vähendades aktsiate müügihinda vastutasuks ostja võetavale kohustusele rakendada ümberkorraldusmeetmeid, rahastab riik kaudselt neid meetmeid. Sellest tulenevalt ei saa komisjon nõustuda väitega, et selliste varade müüki, mille investor saab nende turuväärtusest odavamalt, saab pidada omaosaluseks ([2]).

(323) Eespool kirjeldatud põhjustel on komisjon seisukohal, et ei ole tõendatud, et üleliigsete varade müügist saadav eeldatud tulu summas 118 miljonit Poola zlotti on ümberkorralduskulude tegelik ja reaalne rahastamisvahend.

Investorite kapitalisüstid

(324) Erainvestorite kavandatud kapitalisüstide puhul on komisjon seisukohal, et ei ole tõendatud, et neid on täies ulatuses võimalik pidada tegelikuks ja reaalseks.

(325) Esiteks nähakse ümberkorralduskavaga ette, et Ulsteini rahaline panus on kokku 114,9 miljonit Poola zlotti. Mostostali ja Ulsteini vahel 5. septembril sõlmitud, ent allkirjastamata koostöö-eellepingu alusel lubas Ulstein aga suurendada SSN Ulsteini kapitali kuni 52,5 miljoni Poola zloti võrra (mitte 67,3 miljoni Poola zloti võrra, nagu on ette nähtud kavaga), SSN Wspólna kapitali kuni 44,65 miljoni Poola zloti võrra (kavaga on Ulsteini osaluse suuruseks ette nähtud 47,5 miljonit Poola zlotti) ning SSN Biuro Projektowe kapitali kuni 0,85 miljoni Poola zloti võrra (kavaga on ette nähtud 0,1 miljonit Poola zlotti). Seega on panus, mille Ulstein lubas lepingu järgi teha, kokku 98 miljonit Poola zlotti, st 16,9 miljonit Poola zlotti vähem, kui on ette nähtud ümberkorralduskavaga.

(326) Teiseks, kuigi ümberkorralduskavas eeldatakse, et investorid paigutavad laevatehasesse omakapitali, arvestatakse ka võimalusega, et Ulsteinil võib olla vaja hankida rahastamist turult. Selle kohta, et Ulstein on suuteline sellist rahastamist hankima, tõendeid ei ole ning seetõttu ei saa seda pidada tegelikuks ja reaalseks. Lisaks selgitasid Ulsteini esindajad 10. septembril 2008 toimunud koosolekul, et Ulstein kavatseb investeerida kapitali kokku 98 miljoni Poola zloti ulatuses (st vastavalt eespool kirjeldatud koostöölepingule), millest vaid 30 miljonit Poola zlotti on kapitalisüst. Ülejäänud osa tuleks hankida turult. Ulstein selgitas, et kui tal ei õnnestu turult sellist rahastamist saada, siis ta kapitalisüsti ei tee ([3]). Kavas neid asjaolusid ei kajastata. Märgitakse üksnes, et see, kas Ulstein rahastab projekti omavahenditest või välislaenu kaudu, „ei muuda äriühingu operatiivtegevuse põhimõtteid ja tulemusi ega investori omaosaluse taset”.

([1]) See on sarnane Automobile Craiova juhtumiga (riigiabi nr 46/07), mille puhul komisjon järeldas, et Automobile Craiova erastamisprotsessi raames olid Rumeenia ametiasutused kehtestanud ostjale teatavad tingimused (töötajate minimaalse arvu ja müüdavasse äriühingusse tehtavate investeeringute suuruse kohta), pakkudes vastutasuks madalamat müügihinda, ning et see kujutas endast riigiabi müüdava äriühingu toetuseks.

([2]) Komisjon märgib, et pärast kehtivate lepingute täitmist ja kavandatud ümberkorraldusmeetmete elluviimist on kavas SSN Nowa likvideerida ning juhul, kui peaks üle jääma sularaha, jagada see võrdselt Mostostali ja riigi vahel. Komisjon on seisukohal, et äärmisel juhul võib see vähendada erastamisprotsessi käigus antud riigiabi, kuid ei muuda asjaolu, et varade üleandmine turuväärtusest odavamalt sisaldab riigiabi, ning seetõttu ei saa pidada nende müüki omaosaluseks, mis ei ole riigiabi.

([3]) 10. septembril 2008 toimunud koosolekul selgus, et ümberkorralduskava oli koostanud Mostostal, mitte Ulstein. Ulstein ei olnud 3. septembril 2008 komisjonile saadetud projekti isegi näinud ja oli üllatunud, kuuldes, et tema paigutatav kapital on eeldatavasti 114 miljonit Poola zlotti.

(327) Eespool kirjeldatu põhjal leiab komisjon, et talle ei ole esitatud piisavalt kindlaid andmeid summa kohta, mida Ulstein on valmis investeerima, ega tema valmiduse kohta investeerida omavahenditest juhul, kui tal ei õnnestu väliseid rahastamisvahendeid saada. Seetõttu on komisjon seisukohal, et kavandatud 242 miljoni Poola zloti suurusest kapitalisuurendamisest saab tegelikuks ja reaalseks pidada üksnes 157,2 miljonit Poola zlotti. Lisaks muudavad kavaga ettenähtud rahastamise veelgi ebakindlamaks Ulsteini loobumine erastamisprotsessis osalemisest, millest teatati 22. septembri kirjas, ning teave, et Mostostal võib viia 12. septembri ümberkorralduskava ellu üksi.

(328) Isegi kui võtta arvesse üksnes ümberkorralduskulusid, mida investor peab kandma (1,354 miljardit Poola zlotti), moodustab tegelik ja reaalne ning riigiabi mittesisaldav omaosalus (157,1 miljonit Poola zlotti) kokkuvõttes ainult 12 %. Lisaks peab komisjon võtma arvesse kogu ümberkorralduse perioodi alates 2002. aastast. Arvestades, kui palju riigiabi on laevatehas selle perioodi jooksul saanud, on omaosaluse osakaal ümberkorralduse kogukuludes veelgi tühisem. Seetõttu on ilmselge, et omaosaluse osakaal ümberkorralduskulude rahastamises ei küündi suunistes nõutud 50 % künnise lähedalegi.

(329) Komisjon märgib, et pärast seda, kui Ulstein loobus SSNi erastamises ja ümberkorraldamises osalemisest, lisas Mostostal 25. septembril 2008 esitatud märkustele kirja Kasahstani juhtivalt pangalt BTA panga võimaliku huvi kohta SSNi projekti vastu. Selles kirjas märkis pank, et on valmis rahastama SSNi projekti 100 miljoni USA dollariga, ning palus Mostostalil saata ümberkorralduskava kohe, kui Euroopa Komisjon on selle heaks kiitnud. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et kirja kuupäev oli 26. juuni 2008 ning seetõttu ei saa see käia 2008. aasta septembri ümberkorralduskava kohta, vaid peab käsitlema pigem juuni kava, mis enam ei kehti. Seetõttu on komisjon seisukohal, et see kiri ei ole tegelik ja reaalne tõend 2008. aasta septembri kava rahastamise kohta. Isegi kui pidada seda rahastamist tegelikuks ja reaalseks ning analüüsida üksnes kavandatud ümberkorralduskulusid, ei oleks omaosalus ikkagi rohkem kui 17 % ümberkorralduskuludest ([1]), st tublisti vähem, kui nõutakse suunistes.

(330) Eespool kirjeldatu põhjal märgib komisjon, et tegelikkuses laevatehase omaosalus suunistes määratletud tähenduses praktiliselt puudub ning et igal juhul ei ole see oluline panus. Lisaks ei taga Mostostali esitatud ümberkorralduskava piisavat omaosaluse taset. Kuna omaosaluse eesmärk on hoida riigiabi osakaal võimalikult väiksena, peab komisjon sellise omaosaluse puudumise korral võtma seisukoha, et riigiabi miinimumiga piirdumise nõuet ei ole täidetud. Mostostali ümberkorralduskava põhineb hoopis eeldusel, et saadakse veel riigiabi, ning kavas endas on märgitud, et kava rakendamine sõltub täiendavast riigiabist.

(331) Eespool kirjeldatu põhjal on komisjon seisukohal, et nõuet, et riigiabi piirduks miinimumiga ja et sellega kaasneks riigiabi mittesisaldav reaalne omaosalus, ei ole täidetud.

3.3.4. PÕHJENDAMATU KONKURENTSIMOONUTUSE VÄLTIMINE

(332) Komisjon tuletab meelde Poolaga sõlmitud esialgset kokkulepet Wulkan 1 ellingu sulgemise kohta. Pärast kokkuleppe sõlmimist toimunud sündmusi silmas pidades ning arvestades eespool tehtud järeldusi suuniste kahe esimese tingimuse kohta, ei ole aga käesolevas etapis enam vajalik hinnata, kas Poola väljapakutud kompensatsioonimeetmed olid piisavad.

3.3.5. JÄRELDUS

(333) Komisjon on seisukohal, et SSNi toetuseks antud teatatud riigiabi ei saa tunnistada ühisturuga kokkusobivaks ning seetõttu tuleb see tagastada.

4. **RAKENDAMINE**

(334) SSNi toetuseks rakendatud meetmetes sisalduv riigiabielement, mida on kirjeldatud käesoleva otsuse põhjendustes 187–201, tuleb tagastada. Üldiselt võrdub tagastatav abielement, st abisaaja saadud eelis, abisaajale turul kättesaadavate tingimuste ning meetme rakendamise tingimuste vahega.

(335) Komisjoni teatatud viite- ja diskontomäärasid kohaldatakse turumäära indikaatorina eelkõige mitme osamaksena väljamakstava abi toetusekvivalendi mõõtmiseks ning intressitoetuse skeemidest tuleneva abielemendi arvutamiseks ([2]). Raskustes äriühingute nagu SSNi puhul leiab komisjon, et viitemäära tuleks suurendada vähemalt 400 baaspunkti võrra, et kajastada tehinguga seotud suurt riski, ning veel 200 baaspunkti võrra tagatise puudumise või abisaaja antud kehva tagatise tõttu. Nagu eespool kirjeldatud, on laevatehase pakutud tagatise

([1]) Eeldatav kurss: 1 USD = 2,3 PLN.

([2]) Komisjoni teatis viite- ja diskontomäärade kehtestamise meetodi kohta, EÜT C 273, 9.9.1997, lk 3.

väärtus äriühingu kohustuste ja varade omavahelist suhet arvestades küsitav. Raskustes äriühingute puhul, kui äriühing ei suuda turult rahastamisvahendeid hankida, võib abielement olla kuni 100 % saadud rahaliste vahendite nimiväärtusest ([1]).

(336) Komisjon leiab, et analüüsitud perioodil, kui SSN sai põhjendustes 187–201 kirjeldatud abi, oli ta tõsistes rahalistes raskustes (kirjeldatud põhjendustes 45–57) ega olnud suuteline hankima turult rahastamisvahendeid. Laevatehas jätkas kahjumi teenimist ning analüüsitud perioodil ei saanud ta turult praktiliselt mitte mingisuguseid rahastamisvahendeid. Sellises olukorras ei oleks turumajanduse tingimustes tegutsev isik kõrget seotud riski arvesse võttes olnud nõus andma tehasele rahastamisvahendeid. Sellest tulenevalt on komisjon seisukohal, et ükski pank ei oleks olnud nõus tehasele laenu andma, isegi mitte kõrge intressimääraga, ning mitte ükski pank ei oleks olnud nõus andma garantiid, isegi mitte kõrge garantiitasu vastu.

Konkreetsete meetmekategooriate abielemendi arvutamine

Laenud

(337) Kuna SSN ei oleks saanud turult laenu või garantiid, on kõik laevatehasele analüüsitud perioodil antud laenud või garantiid automaatselt abi. Seega tuleb kohe peatada kõik endiselt kehtivad garantiid ja maksta kohe tagasi kõik laenud.

(338) Laevatehasele antud laenude tagasimaksmine aga ei ole piisav esialgse olukorra taastamiseks, kuna tagasimaksmise kuupäevani olid laevatehase käsutuses rahastamisvahendid, mida ta tavatingimustes ei oleks turult saanud. Esialgse olukorra taastamiseks tuleks seetõttu eelis, mille suurust on võimalik üksnes ligikaudselt hinnata, kasutades väga riskantse laenu intressimäära, samuti tagastada. Sellest tulenevalt peab komisjon nõudma, et alates kuupäevast, millal laen laevatehasele anti, kuni kuupäevani, millal laevatehas selle tagasi maksab, makstaks tagasi SSNi tegelikult makstud intressimäära ja väga suurt riski kujutava laenu puhul teoreetiliselt asjakohase intressimäära vahe. Viimati nimetatud intressimäära kindlaksmääramisega seoses märgib komisjon, et komisjoni teatises viite- ja diskontomäärade kehtestamise meetodi kohta märgitakse, et riskipreemia võib olla viitemäärast rohkem kui 400 baaspunkti kõrgem, „kui ükski eraõiguslik pank ei oleks sarnast laenu andma nõustunud", nagu oli olukord käesoleval juhul. Komisjon on mitmes otsuses järeldanud, et väga riskantse olukorra kajastamiseks on asjakohane miinimumtasu viitemäärast 600 baaspunkti kõrgem ([2]). Komisjon leiab, et see on minimaalne tasu käesoleval juhul antud laenude puhul.

Ettemaksegarantiid

(339) Garantiide puhul kasutab komisjon sama lähenemisviisi: komisjon peab nõudma, et ajavahemiku eest alates garantii andmise kuupäevast kuni garantii lõpetamiseni tagastataks garantiis sisalduv abiekvivalent.

(340) Garantiide puhul on komisjon seisukohal, et kooskõlas komisjoni teatises (EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes) ([3]) esitatud selgitusega võrdub abiekvivalent kas tänu garantiile saadud intressitoetusega (kui garantii puudutab laenu, mis on antud turul kehtivast väiksema intressimääraga) või garanteeritud summa riskiteguriga, millest on maha arvatud abisaaja makstud tasud.

(341) Ettemaksegarantiide kohta aga märgib komisjon, et KUKE ettemaksegarantiid on osa müügilepingust, mitte laenulepingust, ning ettemaksete pealt intressi ei võeta. Seetõttu on komisjon seisukohal, et abisaaja saadud abielemendi arvutamiseks tuleks kaaluda laevatehase makstud tasude ja nende puhul turul tavatingimustel nõutavate tasude võrdlemist. Komisjon leiab, et eespool mainitud arvutuse viitetasudena võiks kasutada tasusid, mida nõutakse riigiabi mittesisaldava kava alusel, mille raames KUKE juhib riigikassa tagatud ekspordikindlustuste programmi. Asjaomase kava on komisjon heaks kiitnud 18. juuli 2007. aasta otsusega. Neid tasusid tuleks jällegi suurendada vähemalt 400 baaspunkti võrra, et kajastada asjaolu, et laevatehas ei vastanud asjaomase kava alusel garantiide saamise tingimustele. Laevatehasele garantiide andmisega kaasnes seega märkimisväärselt suurem risk.

(342) Nagu eespool kirjeldatud, peab KUKE garantiid kohe peatama, et lõpetada abi põhjustatud konkurentsimoonutus, kuna laevatehas ei oleks ebakindla rahalise olukorra tõttu olnud suuteline hankima turult mitte mingisuguseid garantiisid.

([1]) Vt nt komisjoni teatis EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes (2000/C 71/07), EÜT C 71, 11.3.2000, lk 14. Teatise punktis 3.2 sätestatakse, et kui laenugarantii andmise ajal on väga tõenäoline, et laenusaaja ei täida lepingukohustusi, näiteks seetõttu, et ta on majanduslikes raskustes, siis võib garantii väärtus olla niisama suur kui kõnealuse garantiiga tegelikult kaetav summa.

([2]) Komisjoni 16. juuni 2004. aasta otsuse (Hispaania poolt Siderúrgica Añón SA suhtes rakendatud meetmete kohta) põhjendus 68 (ELT L 311, 26.11.2005, lk 22); komisjoni 11. detsembri 2002. aasta otsuse (Hispaania poolt Sniace SA-le antud riigiabi kohta) põhjendus 42 (ELT L 108, 30.4.2003, lk 35).

([3]) Komisjoni teatis EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes (2000/C 71/07), EÜT C 71, 11.3.2000, lk 14.

Võlgade täitmisele pööramata jätmine

(343) Võlgade pidev täitmisele mittepööramine avalike ametiasutuste poolt on riigiabi ja seda tuleb arvesse võtta ([1]). See on sarnane eelistingimustel antud käibelaenuga ning seetõttu võrdub abi turul nõutava intressi (sarnase reitinguga ning sarnases rahalises ja majanduslikus olukorras ja sarnase tagatisega äriühingu puhul) ning abi andva asutuse nõutud intressi vahega.

(344) Arvestades laevatehase püsivalt ebakindlat rahalist olukorda, on komisjon seisukohal, et turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja oleks pööranud nõuded täitmisele kohe tähtaja möödumisel. Asjaolu, et Poola ametiasutused ei võtnud kohe täitemeetmeid, on seetõttu abi andmine ning seega on täitmata kohustuse tasumise tähtpäev abi andmise kuupäev. Abielement võrdub turul nõutava intressi (sarnase reitinguga ning sarnases rahalises ja majanduslikus olukorras ja sarnase tagatisega äriühingu puhul) ja ametiasutuste nõutud intressi vahega.

(345) Kuna iga turumajanduse tingimustes tegutsev isik nõuaks laevatehaselt kohest võlgade tasumist, tuleb kohe tagasi maksta nii ebapiisavast intressist tulenev abielement kui ka kumuleeritud kohustused.

Kapitalisüstid

(346) Komisjon märgib, et riigi või riigi kontrolli all olevate selliste üksuste nagu ARP ja KPS tehtud kapitalisüste raskustes äriühingutesse, mille puhul ei ole oodata kapitalisüsti tegemise ajal tulu, peetakse tagastamatuks toetuseks ([2]). Kapitalisüstide põhjustatud konkurentsimoonutuse hüvitamiseks peaks laevatehas tagastama kapitalisüstid kogu ulatuses.

Käesoleva otsuse rakendamine

(347) 3. novembri 2008. aasta kirjas lubas Poola täita käesolevat otsust, müües laevatehase varad turuhinnaga avatud, läbipaistva, tingimusteta ja mittediskrimineeriva pakkumismenetluse teel (korraldatakse kooskõlas eritingimustega, mis esmakordselt esitati komisjoni 27. oktoobri 2008. aasta kirjas) ning likvideerides SSNi. Poola peab SSNi likvideerimismenetluses viivitamata registreerima kõik käesolevast otsusest tulenevad riigiabi tagastamise nõuded. 6. novembri 2008. aasta kirjas teatas komisjon Poolale, et nende tingimuste täitmise korral ei sisaldaks varade müük uut abi laevatehase varade ostja(te)le ning varad saaks üle anda ostja(te)le vabana kohustustest, mis on seotud tehasele varem antud ebaseadusliku ja ühisturuga kokkusobimatu riigiabi tagastamisega, järgides nõuet, et abisaajate ja ostjate tegevuse vahel ei tohi olla majanduslikku järjepidevust ([3]). Käesoleva otsuse nõuetekohase rakendamise hindamiseks jälgib komisjon hoolikalt, kas komisjoni 27. oktoobri 2008. aasta kirjas esitatud ning Poola ametiasutuste heakskiidetud tingimused on täidetud.

(348) Tingimused, mida Poola on selgesõnaliselt lubanud täita, on järgmised.

(349) Varad (ilma kohustusteta) erastatakse avatud, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluse teel. SSN koos mis tahes allesjäänud varade ja kohustustega likvideeritakse.

(350) Varad tuleb müüa turuhinnaga (kõrgeima pakkumise esitajale). Varad tuleb panna müüki eraldi või teatava suurema hulga väikeste kogumitena, et saadav müügitulu oleks võimalikult suur. Need kogumid ei tohi koosneda äriühingu või äritegevuse organiseeritud osadest. Kogumite kindlaksmääramine ei tohiks aga takistada võimalikel ostjatel esitada mitme vara/kogumi kohta ühist pakkumist.

(351) Pakkumine ei tohi olla diskrimineeriv, st see peab tagama, et müük oleks avatud kõikidele võimalike ostjate kategooriatele, diskrimineerimata kedagi seoses investeeringu eesmärgiga.

(352) Pakkumisega ei tohi siduda mingit liiki tingimusi (näiteks tööhõive või tegevuse säilitamine või olemasolevate lepingute ülevõtmine). Ainuke kriteerium võitja selgitamisel peaks olema maksimaalne tulu laevatehase võlausaldajatele.

(353) Laevatehase võlausaldajatel, nii eraõiguslikel kui ka avalikõiguslikel, sealhulgas laevatehase klientidel, peaks olema sama järjestus ja samad õigused varade müügist saadava tulu suhtes, mis neil oleks pankrotimenetluse puhul.

([1]) Vt nt komisjoni 23. oktoobri 2007. aasta otsus riigiabi nr C 23/06 kohta, mida Poola rakendas terasetootja Technologie Buczek Group suhtes (seni avaldamata).

([2]) Vt nt komisjoni 20. oktoobri 2004. aasta otsus 2005/652/EÜ Hispaania antud riigiabi C 38/03 kohta (täiendav abi Hispaania riiklike laevatehaste ümberkorraldamiseks), (ELT L 240, 16.9.2005, lk 45).

([3]) Vt kohtuasi C-277/00: Saksamaa *v.* komisjon („SMI"), EKL 2004, lk I-3925, ning kohtuasjad C-328/99 ja C-399/00: Itaalia ja SMI 2 Multimedia Spa *vs.* komisjon, EKL 2003, lk I-4035.

(354) Müügiga seoses ei tohi anda uut riigiabi, ei avalik-õiguslike kohustuste tühistamise, riigipoolse tagasimaksmise, eraõiguslikele kreeditoridele tagasimaksmise, kapitalisüstide, laenude, garantiide ega muude meetmete vormis. Kõik selle perioodi jooksul kogunenud uued avalik-õiguslikud kohustused, mis on hädavajalikud müügimenetluse lõpetamiseks, tuleks nõuda sisse likvideerimisvaradest.

(355) Müügi peab korraldama sõltumatu haldur, kelle õigused ja kohustused on sarnased pankrotihalduri omadega. Tuleb luua struktuur, mis võimaldab võlausaldajatel müüki tõhusalt kontrollida ning tagada, et see toimub turutingimustel ning et nende järjestusest ja õigustest müügist saadava tulu suhtes peetakse kinni. Peale selle määravad Poola ja komisjon ühiselt järelevalve eest vastutava usaldusisiku, kelle ülesanne on aidata komisjonil kontrollida, et müügiprotsess ja abi tagastamine toimub täielikus kooskõlas eespool mainitud tingimustega. Sel eesmärgil esitab järelevalve eest vastutav usaldusisik komisjonile korrapäraselt menetluse iga etapi kohta üksikasjalikke aruandeid.

(356) Poola on märkinud, et käesoleva otsuse rakendamiseks on vaja võtta seadusandlikke meetmeid. Komisjon mõistab, et seetõttu on tavaliselt ettenähtust pikem rakendusaeg õigustatud, võttes arvesse ka käesoleva otsusega käsitletavate üksikute riigiabimeetmete arvu ning nende erinevat vormi ja kestust. Seetõttu nõuab komisjon Poolalt käesoleva otsuse rakendamist seitsme kuu jooksul alates selle teatavaks tegemise kuupäevast,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Põhjendustes 187–201 kirjeldatud riigiabi, mida Poola on ebaseaduslikult EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3 rikkudes SSNile andnud, ei ole ühisturuga kokkusobiv.

Samuti ei ole ühisturuga kokkusobivad ettemaksegarantiid, mida Poola andis SSNile 1. juulist 2007 kuni käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevani, rikkudes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3.

Artikkel 2

Seoses eri riigiasutustelt saadud laenudega, mida on kirjeldatud põhjendustes 187–201, nõuab Poola ajavahemiku eest alates abi andmisest kuni laenu tagastamiseni tagasi abi, mis võrdub SSNi tegelikult makstud intressimäära ja selle intressimäära vahega, mida abisaaja oleks maksnud laenu saamise korral turult. Lisaks tuleb tagastada kohe kõik laenud, mida ei ole käesoleva otsuse vastuvõtmise ajaks veel tagastatud.

Artikkel 3

Seoses KUKE antud ettemaksegarantiidega, mida on kirjeldatud põhjendustes 187–201, nõuab Poola ajavahemiku eest alates abi andmisest kuni garantii lõppemiseni tagasi abi, mis võrdub abisaaja makstud garantiitasu ja selle garantiitasu vahega, mida abisaaja oleks maksnud garantii saamise korral turult. Lisaks tuleb lõpetada kohe kõik garantiid, mis käesoleva otsuse vastuvõtmise ajal veel kehtivad.

Artikkel 4

Artiklit 3 kohaldatakse *mutatis mutandis* ka kõigi ettemaksegarantiide suhtes, mida Poola on andnud SSNile alates 1. juulist 2007 kuni käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevani, rikkudes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3.

Artikkel 5

Seoses täitmisele pööramata kohustustega eri riigiasutuste ees, mida on kirjeldatud põhjendustes 187–201, nõuab Poola ajavahemiku eest alates abi andmisest kuni avalik-õigusliku kohustuse tasumiseni tagasi abi, mis võrdub SSNi tegelikult makstud intressimäära ja selle intressimäära vahega, mida abisaaja oleks maksnud juhul, kui kohustuste õigeaegse täitmise edasilükkamise oleks võimaldanud turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja. Lisaks tuleb kohe tasuda kõik tasumata avalik-õiguslikud kohustused.

Artikkel 6

Seoses eri riigiasutuste tehtud kapitalisüstidega, mida on kirjeldatud põhjendustes 187–201, nõuab Poola tagasi abi, mis võrdub kapitalisüstide kogusummaga.

Artikkel 7

1. Poola nõuab abisaajalt tagasi abi vastavalt artiklitele 2–6. Abi nõutakse tagasi kooskõlas põhjendustes 334–347 kirjeldatud suunistega.

2. Tagastatavatelt summadelt arvestatakse intressi alates kuupäevast, mil need SSNi käsutusse anti, kuni nende tegeliku tagastamiseni.

3. Intress arvutatakse liitintressina vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 [1] V peatükile ning komisjoni määrusele (EÜ) nr 271/2008, [2] millega muudetakse määrust (EÜ) nr 794/2004.

4. Poola tühistab alates käesoleva otsuse teatavaks tegemise kuupäevast kõik artiklis 1 osutatud abiga seotud väljamaksmata summade maksed.

[1] ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.
[2] ELT L 82, 25.3.2008, lk 1.

Artikkel 8

1. Artiklis 1 osutatud abi tagastatakse viivitamata ja tulemuslikult.

2. Poola tagab käesoleva otsuse rakendamise seitsme kuu jooksul alates selle teatavaks tegemise kuupäevast.

Artikkel 9

1. Kahe kuu jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest esitab Poola komisjonile järgmise teabe:

a) abisaajalt tagasinõutav kogusumma (põhisumma ja intressid);

b) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ning kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus;

c) dokumendid, mis tõendavad, et abisaajalt on nõutud abi tagastamist;

d) tõendid selle kohta, et veel kehtivad ettemaksegarantiid on lõpetatud.

2. Poola hoiab komisjoni kursis käesoleva otsuse rakendamiseks edaspidi võetavate riiklike meetmetega, kuni artiklis 1 osutatud abi on lõplikult tagastatud.

Komisjoni nõudmisel esitab Poola viivitamata teavet meetmete kohta, mis on käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja mida kavatsetakse võtta.

Samuti esitab Poola üksikasjalikku teavet abisaajalt juba tagasi saadud abi summade ja intresside kohta.

Käesolev otsus on adresseeritud Poolale.

Brüssel, 6. november 2008

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Neelie KROES

LISA

TEAVE KÄESOLEVA OTSUSE RAKENDAMISE KOHTA

1. **Tagastatava summa arvutamine**

1.1. Esitage abisaajale antud ebaseadusliku riigiabi summa kohta järgmised andmed:

Kuupäev(ad) (*)	Abi summa (**)	Vääring

(*) Abi (või üksikute osamaksete) abisaaja käsutusse andmise kuupäev(ad).
(**) Abisaajale antud abi summa (abi brutoekvivalent).

Märkused:

1.2. Selgitage palun üksikasjalikult, kuidas arvutatakse tagastatava abi summa pealt makstav intress.

2. **Abi tagastamiseks kavandatud ning juba võetud meetmed**

2.1. Kirjeldage palun üksikasjalikult, millised meetmed on abi koheseks ja reaalseks tagasisaamiseks kavandatud ja millised juba võetud. Vajaduse korral märkige ka võetud või kavandatud meetmete õiguslik alus.

2.2. Milline on abi tagastamise ajakava? Mis ajaks on abi tagastatud?

3. **Juba tagastatud abi**

3.1. Esitage abisaajalt juba tagasi saadud summade kohta järgmised andmed:

Kuupäev(ad) (*)	Tagasimakstud abi summa	Vääring

(*) Abi tagastamise kuupäev(ad).

3.2. Esitage palun tõendid punktis 3.1 esitatud tabelis osutatud abisummade tagasimaksmise kohta.